

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

29'uncu Toplantı

21 Kasım 2017 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleleri

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı
- Orman Genel Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- Türkiye Su Enstitüsü

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

29'uncu Toplantı

21 Kasım 2017 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak üç oturum yaptı.

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında bir sunum yapıldı.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Orman ve Su İşleri Bakanlığının,

Orman Genel Müdürlüğü'nün,

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün,

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün,

Türkiye Su Enstitüsü'nün,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 18.58'de toplantıya son verildi.

21 Kasım 2017 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdinç tarafından açıldı)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 29’uncu Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Türkiye Su Enstitüsü bütçe ve kesin hesabı bulunmaktadır.

Şimdi, Sayın Bakanımıza sunum yapması için söz vereceğim ama öncesinde Sayın Bakanım, sizinle gelen bürokratlarımız Komisyon üyelerimize kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

Bakan Yardımcımızdan başlayalım.

Buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

II.- SUNUMLAR

1.- Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Çok Değerli Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, değerli milletvekillerim, kıymetli bürokratlar, hanımefendiler, beyefendiler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Müsaadenizle sunumuma başlıyorum. Özellikle Orman ve Su İşleri Bakanlığının 2018 yılı bütçe sunumunu yapmak üzere huzurlarınızdayım. Hayırlı olmasını diliyorum.

Efendim, takdim planım şöyle: Bütçe teklifimiz, ayrıca ormancılık ve çölleşmeyle mücadele çalışmalarımız ve hedeflerimiz hakkında bilgi sunacağım. Tabiatı koruma, biyolojik çeşitlilik çalışmalarımız ve hedeflerimiz, suyla ilgili faaliyetler, yatırımlar, ayrıca meteorolojik faaliyetlerimiz ve hedeflerimizi sizlere arz edeceğim.

Orman ve Su İşleri Bakanlığının şu anda 62.800 personeli var. 2018 yılı bütçe teklifimiz 20,8 milyar TL.

Burada 2018 yılındaki bütçe teklifinin Bakanlığın birimlerine göre dağılımı yansıda görülmüyor efendim. Bakanlık toplam 778 milyon 179 bin TL, DSİ 12 milyar 972 milyon 780 bin TL, Orman Genel Müdürlüğü 6 milyar 570 milyon 351 bin 500 TL, Meteoroloji Genel Müdürlüğü 442 milyon 447 bin TL, SÜEN’de ise 4 milyon 688 bin TL; böylece toplam teklifimiz 20 milyar 768 milyon 475 bin 600 TL. Hayırlı olmasını diliyorum.

Şimdiye kadar Bakanlığımız, on beş yılda 156 milyar TL’lik bir yatırım gerçekleştirdi. Özellikle biz planlı bir şekilde yatırım yapıyoruz yani kısa, orta, uzun vadeli planlar yapıyoruz. Bunlarda özellikle maksadımız da yatırılan yatırımın bir an önce faydaya, milletin hizmetine sunulması şeklindedir.

Ayrıca, bölge gelişim programlarını uygulamaya koyduk. Eskiden başlayan Güneydoğu Anadolu Projesi’nden (GAP) başlayarak daha en batıda Trakya Gelişim Projesi’ne kadar Türkiye’deki 10 tane büyük bölge gelişim projelerini hazırladık ve bunları uygulamaya koyduk hatta kim neyi, ne zaman, nasıl yapacak, hangi tarihte bitecek bunların hepsinin planlaması var; kitapçıklarda sizlere arz ediyoruz.

Özellikle burada bizim iki tane büyük hedefimiz var, 2019 yılı ve 2023 yılı hedefleri. Malum olduğu üzere, 2023 yılında cumhuriyetimizin kuruluşunun 100’üncü yılını kutlayacağız. Hedeflerimizi iki tarihe kilitledik 2019 ve 2023.

Bunlardan özellikle gelişim projeleri çok önemli. 10 ayrı bölgede gelişim projesi hazırladık. Bu projeler, az önce arz ettiğim gibi Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Ege Gelişim Projesi, Akdeniz gibi, Trakya gibi 10 bölgeye ayırdık ve bunların özel yapılacak yatırımları bütün Bakanlığın birimleri; Devlet Su İşleri, Orman Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Millî Parklar, vesaire bunlardan kim ne zaman, neyi yapacak bunların hepsi belli. Projelerini, hedeflerini belirledik ve neticede bunları da arkadaşlar, 31 Aralık 2019 tarihinde bitirmek üzere hedeflerini koydular.

Ben müsaade ederseniz ormancılık ve çölleşmeyle mücadeleyle alakalı bir bilgi sunmak istiyorum. Özellikle, Orman Genel Müdürlüğü daha önce sadece ormanlık alanlarda hizmet eden bir kurumdu ama biz 2011 yılında bu anlayışı değiştirdik ve artık Orman Genel Müdürlüğü ülkemizin tamamına hizmet edecek hâle geldi. Yani eskiden bir okul bahçesini, yol kenarı ağaçlandırması mümkün değildi veya gelir getirici birtakım ürünler üreterek bunları köylülere, orman köylülerine vermek gibi bir durum söz konusu değildi artık şu anda orman teşkilatı ülkemizin tamamına hizmet veriyor.

Bir de şunu gururla ifade etmek istiyorum: Değerli üyeler, saygıdeğer milletvekilleri, Başkanım; dünyada orman varlığı pek çok ülkede azalıyor ama Türkiye’de orman varlığı hem odun serveti hem de alan olarak artıyor. Bunu gururla ifade etmek istiyorum hatta biz bu konuda ilk defa Türkiye’de ormanların tapusunu almaya başladık. Artık, her şeyi belli, koordinatları belli. 2002 yılında 20,8 milyon hektarlık orman alanımız söz konusu iken bunu 22,3 milyon hektara çıkardık yani yaklaşık 1,5 milyon hektar, bir başka ifadeyle 15 milyon dekar ormanlık alan arttı.

Bunun dışında, odun serveti... Diyeceğimiz ki “Tamam, alan arttı, odun serveti nereden nereye çıktı?” “Odun serveti” dediğimiz de özellikle ormanlardaki bütün ağaçların toplam hacmini kastediyoruz. Dolayısıyla, 1,2 milyar metreküp serveti, biz şu anda 2017 yılında 1,6 milyar metreküpe çıkardık yani yaklaşık yüzde 33 artırdık. Bu da gerçekten ormanlardaki bakım, ağaçlandırma, gençleştirme çalışmalarının tabii bir neticesi olarak yüzde 30 arttı. Tabii, buna paralel olarak da fidan üretimini çok artırdık. İşte, bu yıl 322 milyon fidan ürettik yani aşağı yukarı 75 milyondan aldığımız yılda üretilen fidanı şu anda 322 milyona hatta bazı yıllarda bunu 400-450 kadar milyona çıkardık. Hatta, artık, Türkiye fidan ve süs bitkileri ihraç eder duruma geldi. Sakarya Sapanca’da Fidan Ve Süs Bitkileri Borsasını kurduk, bunlar da ilk ihracatlarını geçen sene yaptılar. İnşallah çok daha ileri noktalara taşıyacağız.

Fidanlıklarda sadece 400 tane tür üretiliyordu ama şu anda 688 türe çıkardık ve sadece fidan üretmiyoruz, aynı zamanda tohum üretiliyor. Her yıl ortalama 250 ton tohum üretiliyor. Bu da elle hatta bazı yıllarda kar yağmadan önce dağlara arazi çalışmasından sonra helikopterle serpiyoruz. Gerçekten bu da çok önemli bir fayda sağlıyor. Hatta bir tarihte eski Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'le birlikte karpelli sedir tohumlarını artmıştık, şu anda bunların boyu da 2 metreyi aştı. Gerçekten Torosların kuzey taraflarında muhteşem Erciyes Dağı'nda ve diğer Toroslarda tohumdan ormana çok muhteşem bir gelişme oldu. Arzu edenlere bunların resimlerini verebiliriz, şu anda 2 metreyi aşmış durumda.

Ayrıca, efendim, şu ana kadar biz 3 milyar 820 milyon fidanı toprakla buluşturduk ama bu yıl sonu itibarıyla 4 milyar fidanı aşacağız, çalışmalar devam ediyor şu anda. Hatta biz -seferberliği yıl sonuna kadar- iklimin müsait olduğu her yerde fidan dikiyoruz. Mesela ben geçtiğimiz pazar günü İstanbul'da Çekmeköy'deki açık alanları ve otoyol etrafındaki alanları ağaçlandırmak için bir ağaçlandırma programı yapmıştım.

Bir de bir hedefimiz var, hedefimiz de şöyle efendim: Bildiğiniz üzere, Türkiye hakikaten dünyada ağaçlandırma ve ormancılıkta, yangınla mücadelede dikkat çekti. Ben, tabii, zaman zaman Birleşmiş Milletlerin üç yılda bir yaptığı orman bakanlarının katıldığı Dünya Ormancılık Forum ve Zirvesi'ne katılıyorum. Bir seferinde katıldığım zaman Türkiye'nin yaptığı çalışmalarını anlatınca -yirmi yedi yıldır hep toplantı Birleşmiş Milletlerin merkezinde, New York'ta yapılmış- biz bunun İstanbul'da yapılmasını teklif edince dediler ki: "Bir dahaki müteakip toplantı İstanbul'da yapılsın." 2013 yılında Dünya Ormancılık Forum ve Zirvesi İstanbul'da yapıldı. Daha sonra çölleşmeyle alakalı, biliyorsunuz, Taraflar Konferansı var Birleşmiş Milletlerin. Pek çok ülke bu Taraflar Konferansı'nı almak için gayret etti ancak biz teklif ettik çünkü erozyonla ve çölleşmeyle mücadelede gerçekten dünyada önemli bir yerimiz var ve bunun da Türkiye'de yapılması kararlaştırıldı. O sırada o toplantıda biz şu sözü verdik: "2023 yılı sonuna kadar dünyadaki her insan için ülkemizde bir fidan dikeceğiz yani toplamda 7 milyar fidanı toprakla buluşturmuş olacağız." diye ifade ettik.

Burada eski durumları görüyorsunuz, Denizli'deki durum, Kırşehir'deki durum nereden nereye geldi yani artık, ormanlar yeşermeye başladı.

Bunun dışında, ağaçlandırmada ise 5 katına çıkardık hektar olarak, alan olarak, ağaçlandırılan alanı 5 katına çıkardık, her alanda ağaçlandırma yaptık. Daha önce orman teşkilatının orman dışında bir faaliyeti yoktu ama 2011 yılındaki yaptığımız değişiklikten sonra orman teşkilatı Türkiye'de hatta Orta Asya'da, Balkanlarda, Kafkaslarda, Afrika'da faaliyet yapabilir hâle geldi. Şu anda bütün okul bahçelerinin, üniversite kampüslerinin, mezarlıkların, mabetlerin, sağlık tesislerinin bahçelerini ağaçlandırıyoruz. Ayrıca, daha önce yol kenarlarını Karayolları ağaçlandırmaya çalışırdı ama biz bunu üstlendik. Şu anda yaklaşık 20 bin kilometre yol kenarının ağaçlandırmasını yaptık, hakikaten çok daha güzel oluyor.

Ayrıca, bir de şu çok önemli, dedik ki: "Ormanlar, aynı zamanda orman köylüleri için kırsal kalkınmanın lokomotifini olsun." Çünkü neticede orada yaşayan insanlar hem göç etmesin hem de gelir elde etsinler diye aşağı yukarı 38 eylem planı hazırladık, daha önce böyle bir şey yoktu. Bunlar nedir? Mesela, Trabzon'da, Rize'de "mavi yemiş" diye bilenen, kanser tedavisinde son derece faydalı olan Maviyemişin (Likapa) Eylem Planı'mız, Zeytin Delicelerinin Aşılınması Eylem Planı'mız, Defne Eylem Planı'mız, Bal Ormanı Eylem Planı'mız, Sahlep Eylem Planı'mız, Ceviz Eylem Planı'mız, Badem Eylem Planı'mız yani aşağı yukarı 38 tane eylem planımız var; bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Bir de bunu hızlandırmak maksadıyla Sayın Cumhurbaşkanımız 21 Mart Dünya Ormancılık Günü'nde bize bir hedef gösterdi. 2019 yılı sonuna kadar 5 bin köye 5 bin TL gelir getirici orman kurulması talimatını vermişti. Şimdi biz 2015 yılından itibaren şu ana kadar 2.860 köyde tamamladık, yarısı geçtik; inşallah, 2019 yılı sonuna kadar da 5 bin köyü tamamlayacağız. Şu ana kadar da 6,4 milyon adet gelir getirici fidan diktik ve bunları vatandaşlara dağıtıyoruz, şöyle dağıtıyoruz: Herkesin huzurunda orman köyüne en yakın bir alanı parselliyoruz, sonra bunları işaretliyoruz, parsel numarasını verip herkesin huzurunda diktiğimiz ve üç yıl bakımını garanti ettiğimiz ceviz, badem, zeytin neyse bunları kura çekip dağıtıyoruz -kurayla tamamen- herkesin huzurunda yapılıyor. Hatta gittiğim her yerde örnek olması için kura çekimine bizzat ben nezaret ediyorum. Bu hafta sonunda da özellikle Yalova ve Bursa'da da benzer bir çalışma yapacağız, onu da arz edeyim. Mesela, Erzincan Kemaliye'de dut seferberliği başlattık. Ceviz Eylem Planı kapsamında özellikle yaklaşık 150 bin dekar alanda 3,6 milyon ceviz fidanı dikildi, vatandaşa bu dağıtıldı kurayla, eşit ve adil bir şekilde. Bademde keza 184 bin dekar -yaklaşık olarak söylüyorum- alanda çalışma yapıldı ve 6 milyon adet fidan vatandaşa kurayla dağıtıldı. Bunu şöyle yapıyoruz: Üç yıl bakımını, bütün masraflarını orman teşkilatı üstleniyor. Kırk dokuz yıllığına sertifika veriyoruz, vatandaşın elinde tapu gibi sertifikası var, ona göre üretilen ceviz, badem gibi gelir getirici ürünleri topluyor, kendisi satıyor; böyle bir uygulama. Bunlara misal olarak şunu vermek istiyorum: İlk uygulama olarak başlattığımız Edirne'nin Değirmenyeni köyü vardı Tunca Nehri'nin kenarında. Orada bozuk bir orman alanı vardı, vatandaşlar kahvede otururken onlara teklif ettik "Buraya ceviz ormanı kuralım, size dağıtalım eşit olarak." diye. Parselledik, eşit olarak dağıttık. Hatta ilk olarak ben 4 yaşında aşılı ceviz fidanını diktim. Şu anda o köyde kahveler kapandı, herkes ceviz bahçesiyle meşgul ve diyorlar ki: "Yılda aşağı yukarı 20 ila 25 bin TL hane başına gelir elde ediliyor cevizden." Bu şekilde pek çok yerde Ceviz Eylem Planı başlattık. Mesela -Kırşehir Vekilimiz burada- geçtiğimiz haftalarda Kırşehir'de böyle bir ceviz ormanı kurduk.

Keza, Zeytin Eylem Planı... Zeytin ağacını ekonomiye kazandırmamız gerekir. Efendim, daha önce maalesef, bu "Zeytin ağacı orman ağacı değildir." diye bir sivil toplum kuruluşu bir yargıdan karar aldırılmış. Dolayısıyla arkadaşlar neredeyse ormanlık alanda "Delice" tabir ettiğimiz zeytin ağaçlarını kesmek üzereyken biz yargı kararının gerekçelerine baktığımız zaman, tamamı zeytinlik olursa olmuyor ama en azından yüzde 75-80'i zeytinlik, gerisi başka ağaç olursa olabiliyor. Dolayısıyla biz buraları aşılıyıp ve bunları dağıtmak üzere, eşit bir şekilde parselleyip en yakın orman köylüsüne, büyük şehirlerde orman mahallesindeki vatandaşlara, herkesin huzurunda eşit bir şekilde kura çekiyoruz, dağıtıyoruz. Ben geçenlerde mesela, İzmir-Urla'daki -hatırladığım kadarıyla- en yakın orman mahallesindeki vatandaşlara 360'ar adet deliceyi aşılıyıp teslim ettik. Aşağı yukarı 60-70 tane zeytin ağacı ailenin geçimini temin ediyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zeytin neden ormanda?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Orman ağacı aslında, hatta çok faydalı, hatta biz YARDOP kapsamında yani Yangına Dayanıklı Orman Projesi geliştirdik ve orman köylerine yakın yerlere zeytin ağacı dikiyoruz, yangına karşı dayanıklı türler dikiyoruz, yapraklı türler vesaire. Maalesef, biliyorsunuz bazı sivil toplum kuruluşları başka ülkelerin etkisinde, Türkiye'de zeytinciliğin gelişmesini istemiyorlar, herhâlde tabiri caizse gaza geldiler fakat yanlışlığı fark ettiler. Ama şu anda biz bu zeytin ağaçlarını ekonomiye kazandırıyoruz ama tam, yüzde 100 değil de ormanlık alanda ancak yüzde 75-80'ini zeytin ağacı olarak aşılıyoruz.

Maviyemiş Eylem Planı yaptık. Bu da efendim çok faydalı bir yemiş yani kansere karşı son derece antioksidan bir meyve. Bununla ilgili, aşağı yukarı şu anda 2.550 dekar alanda bir çalışma yapacağız, seferberlik başladı.

Bal ormanları kuruyoruz. Diyeceksiniz ki: Bal ormanları nedir, bu çok enteresan. Daha önce arıcılar ormana sokulmüyordu, yasaktı ama bununla ilgili 2007 yılında dedik ki: Arıcılara her türlü desteği vereceğiz; dolayısıyla arılar çok önemli, ekolojik sistemde arıların çok büyük önemi var, yeri var. Arılar dünyadan çekilirse dünyada hakikaten tamamen ekoloji biter; bunu vurgulamak istiyorum. Bu yüzden biz arıcılara ormandan yer ayırıyoruz, yolunu yapıyoruz, kestane balı istiyorsa kestane dikiyoruz, çiçek balıysa mevsimlere göre açan çiçekler, çam balıysa çam dikiyoruz, suyunu, her şeyini hazırlıyoruz. Hatta parası olmayan orman köylülerine yüzde 20'si hibe, gerisi faizsiz beş yıllığına kredi dahi veriyoruz Bu çok faydalı oldu, şu anda 365 tane bal ormanı kurduk ve Türkiye, şu anda dünyada bal üretiminde 6'ncı sıradan 2'nci sıraya yükseldi.

Bir de şu çok önemli, bunu dikkatlerinize arz etmek istiyorum efendim, bu çok önemli bir husus: Dünyada -biliyorsunuz- tıbbi ve aromatik bitkiler fevkalade önem kazanıyor. Artık, hatta pek çok ülkede normal kimyevi ilaçlar yanında tıbbi aromatik bitki eczaneleri var. Türkiye bu biyolojik çeşitlilik açısından, flora fauna açısından Kıta Avrupası'ndan daha fazla türe sahip. Türkiye'nin şu anda flora faunası 13.500'den fazla, Avrupa'dan sayısı daha çok. "Endemik tür" dediğimiz sadece Türkiye'de olan, başka yerde olmayan türler ise 3.600 tane yani bu da muhteşem bir rakam. Dolayısıyla dünyada büyük bir pazar var, tıbbi aromatik bitkiler. En çok Çin, Hindistan, Tayland, Almanya istifade ediyor bundan ve 115 milyar dolarlık pazar var. Biz bu maksatla güzel bir çalışma yaptık, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Merkezi kurduk, şu anda 507 milyon dolarlık ihracat yapıyor ama bu çok küçük bir rakam. Bunlar defne, Kanlıca mantarı, adaçayı, kestane, şimdi trüf mantarı seferberliğini başlattık. Gerçekten bu 507 milyon dolar çok küçük bir rakam. 2023 yılında 5 milyar dolar ihracat yapacak şekilde organize olduk. Mesela, şu anda lavanta seferberliği başlattık. Pek çok yani 38 tane eylem planımız var.

Bunun dışında orman köylülerine destekleri artırıyoruz. Bunlar süt sığırcılığı, süt koyunculluğu; mesela, koyun için vatandaşlara 30 tane koyun veriyoruz, süt sığırı veriyoruz, hatta manda veriyoruz. Bazı köylerde, mesela geçenlerde Edirne'ye gittiğimde "Ben Dombay köyünün muhtarıyım." dedi. Dombay var mı? "Yok." Dedim, size derhâl manda verelim dolayısıyla köyün ismine uygun mandacılık yapalım diye söyledik; manda vermeye başladık, bunun gibi. Hatta ormandan odun kesilmesin diye güneş enerjisi sistemleri kuruyoruz. Arıcılık, seracılık gibi konularda tam destek veriyoruz.

Rakamlar burada, onlarla vaktinizi almayayım, süt sığırcılığı için 33.043 aileye, ayrıca süt koyunculluğu için 10.504 aileye destek vermişiz. Ayrıca, orman köylülerini özellikle yaptığı işlerden dolayı onları istihdam ediyoruz. On beş yılda yaklaşık 14,5 milyar TL yani her yıl yaklaşık 1 milyar TL destek veriyoruz.

Türkiye'de odun ham maddesi çok önemli çünkü Türkiye'de -biliyorsunuz- ağaç ve ağaç ürünleri sanayisi stratejik sektör olarak belirlendi. Bu konuda Abant'ta bir toplantı yaptık, TOBB'la birlikte bütün sektörü bir araya topladık, dedik ki: Biz bu konuda sizlere her türlü desteği vereceğiz. Talepleri şuydu: "Odun üretimini biraz daha artırın." Hakikaten biz de zaten ormanlar gelişiyor, yıllık artım çok daha fazla; onun bir miktarını keserek, en azından yaşlanmış ağaçları, miyadını doldurmuş, ömrünü doldurmuş ağaçları keserek ekonomiye kazandırıyoruz. 21 milyon metreküp özellikle odun ham madde ihtiyacını karşılıyor. Gelirler arttı, yıllık 3 milyar TL'lik bir gelirimiz var. Özellikle bunun dışında, barajlar dolmasın diye Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Projesi başlattık. Efendim, barajların etrafını tamamen ağaçlandırıyoruz. Şu ana kadar 353 adet baraj havzasını ağaçlandırdık; bunu 712'ye çıkaracağız. Dolayısıyla zaman içinde bütün baraj havzaları ağaçlanmış olacak.

Çölleşmeyle mücadelede etkin bir çalışma başlattık efendim. Bu gerçekten dünyada takdir topluyor. Dağları teraslıyoruz, âdeta oya işler gibi işliyoruz yani bunu özellikle vurgulamak istiyorum, şurada, Aksaray’da dağları teraslıyoruz. Burada yalnız şunu da belirtmemde fayda var: Eskiden teraslarken bütün alan tamamen düzeltiliyordu, biz bunu yasakladık, tamamen teraslanacak kısımdaki alanı düzeltiyoruz, diğer alanlardaki biyolojik çeşitliliğe dokunmuyoruz.

Erozyonla mücadelede Muş’ta yaptığımız çalışmalar, Kayseri’de, Elâzığ’da... Erozyonla mücadele de çok önemli çünkü Türkiye gerçekten çok engebeli, apik bir araziye sahip; dolayısıyla erozyon riski çok fazla. Bu yüzden erozyonla mücadelede dünya lideri olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Yani aşağı yukarı her tarafı, bütün dağları erozyonla mücadele kapsamında işliyoruz yani ayak basmadığımız dağ yok. Bu konuda da yaklaşık 500 milyon ton... Eskiden ne denirdi: “Kıbrıs Ada’sı kadar bir araziyi kayberdiyoruz.” diye, bu şekilde bu topraklar, dağlardan ovalardan nehirlerle, oradan enizlere, göllere akarken bunun 168 milyon tona indirdik ama bu bile çok. İnşallah, hedefimiz bunu daha da aşağı çekmektir. Bu maksatla yeni bir eylem planı hazırladık “Yukarı Havza Taşkın Koruma Sistemi” diye. Biliyorsunuz, dere ve nehirlerin üst havzalarında erozyonu kontrol edebilirsek aşağılarda taşkını da önler, erozyon da önlenmiş olur. Dolayısıyla Yukarı Havzada şu anda: Devlet Su İşleri, Orman Genel Müdürlüğü, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğümüz, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü olmak üzere dört tane genel müdürlük çalışma yapıyor, Meteoroloji de rasatları veriyor, Meteorolojiyle beraber beş genel müdürlük planlama yapıyor, orada ağaçlandırma, mera ıslahı tersip bentlerinin konulması suretiyle yukarı havzada hem toprağın akışını önlemek, erozyonu önlemek hem de taşkını önlemek için bir çalışma yapıyoruz.

Biliyorsunuz COP 12 Türkiye’de yapıldı, onu arz etmişim az önce. 2015 yılında 12’nci Taraflar Konferansı, bu bizim için büyük bir şeref. Ayrıca biz bu çerçevede COP 12 toplantısında Birleşmiş Milletlerden 190 ülke katıldı, oy birliğiyle COP 12’nin dönem başkanlığını Türkiye olarak seçti. Dolayısıyla bu yıla kadar, 2015 yılından bu yıl eylül, ekim ayına kadar dönem başkanlığını biz yürüttük. Ama gerçekten muhteşem işler yaptık. Özellikle sadece Türkiye’de değil bir defa bu çölleşmeye maruz kalan bütün ülkelerin elemanlarını Türkiye’de eğittik yani yaklaşık binlerce insan geldi Türkiye’de eğitim gördü. Bir de bu PAN Afrika Büyük Yeşil Duvar Projesi var. En batıda Afrika’da Senegal’den, en doğuda Cibuti’ye kadar olan ülkeler var, gördüğünüz ülkeler yansıda. Bu ülkelerin kurduğu Yeşil Duvar Projesi, PAN Afrika Projesi’ne en büyük desteği biz veriyoruz. Gerek kurak bölgeler için uygun fidan üretimi, tohum üretimi orada kırsal kalkınmayı destek açısından hem eğitim hem maddi hem manevi açıdan büyük destek veriyoruz. Ayrıca burada Yeşil Duvar Projesi’nde Moritanya, Sudan ve Eritre’de projeler yapmaya başladık. Hatta Moritanya’ya bizzat ben kendim gittim. Orada o bölgeye uygun fidanları diktik. 60 ülkeden 600 kişiye eğitim verdik. Ayrıca heyelan kontrol uygulama projesi, 15 tane çığ kontrol projesini yaptık. Şimdi bu heyelanın ve çığın maalesef sahibi yok. Polisle biz tabii ormanlık alanlarda, bu genelde meralarda veya yaylalarda söz konusu olduğu için en azından biz kendimize bunu vazife bilip bir taraftan heyelan kontrol uygulama projesi yaparak bunları uygulamaya başladık. Ayrıca çığ da önemli bir şey. Çığ kontrolle ilgili de projeler yapıyoruz ve böylece heyelan ve çığ için bir seferberlik başlattık. Hatta bundan iki yıl önce de ben heyelanla ilgili bir sempozyum toplayarak bütün bakanlıkların dikkatini çektim. Bu da ülkemiz için çok önemli bir husus onu da dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Yangınlarla ilgili kısa bilgi vereyim. Yangında gerçekten biz dünyanın en ileri teknolojisine sahibiz. Bakın, Avrupa’nın demiyorum dünyanın en ileri teknoloji şu anda bizde, yürürlükte.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İddialısınız.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Çok iddialıyım, hatta bununla ilgili o zaman bir şey söyleyeyim. Bakın, Amerika eski büyükelçisi Sayın Ricciardone gelmişti. O sırada geldiği anda yangın vardı. Ben odamdan helikopterin havadaki hızı kaç kilometre saat, nerede yangın çıktı, oradaki bitki örtüsü durumu, hatta kim var, nerede kaç dakikada, kaç sefer şey yapmış bunu gösterince gerçekten şaşırıldı. Hatta bizim kameralı takip sistemini...

MUSA ÇAM (İzmir) – Beş gün, on gün süren yangınlar var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Müsaade edin. Öyle bir şey yok, kusura bakma.

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sabredin hele, anlatayım.

BAŞKAN – Sunum bitsin size de söz...

MUSA ÇAM (İzmir) – Bayındır'da, Menderes'te günlerce sürdü.

BAŞKAN – Sunum bitsin size de söz... Sayın Çam... Arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok. Lütfen ya...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, kusura bakmayın, şu anda şunu gururla ifade ediyorum: Orman yangınlarında en başarılı ülke Türkiye'dir. Bakın, grafikte... 15 saniyede, kameralı takip sistemimiz var ilk defa Türkiye'de, dumanı gördüğü anda ikaz ediyor ve uzay üssü gibi yangın hareket merkezimiz var. Bir gün lütfen teşrif buyurun Plan ve Bütçe Komisyonundaki üyelere göstereyim. İbrahim Bey biliyor. 15 saniye içinde... Biz 35 hava aracı, 2.003 kara aracı, 19 bin personelle yangınla mücadele ettik. Süreyi çok kısalttık yani yangına müdahale süresini 15 dakika indirdik. Şu anda Bakanlığın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Siz süreyi kısalttınız ama süreniz bitti Sayın Bakanım. Ama sunumunuzun daha yarısı olmadı. Size ek 15 dakika süre veriyorum.

Buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Peki ben o zaman hızlandırayım.

O zaman yangından kısaca bahsedeyim, bunu geçeyim o zaman.

Şu grafiğe lütfen bakın. Bu bizim değil, burası özellikle EFFİS verilerine göre. Bakın şu anda Akdeniz ülkelerinde bir numarayız. Diğer ülkeler bizim alanın, on yılda yanan alanın aşağı yukarı Yunanistan 18 katı, İtalya 14 katı, Portekiz 60 katı, İspanya 8 katı, Fransa da 1,7 katı kadar yangın olmuş. Yani dolayısıyla lütfen bunu bir dikkate alırsanız... Üstelik biz de risk çok daha fazla. Portekiz yangınında 64 kişi hayatını kaybetti, 30 bin hektar yandı bakın. Bizde topu topu 10 bin hektar bütün yıl içinde. Fransa'da çıkan orman yangınında 8 bin hektar bir yangında 10 bin kişi tahliye edildi. Amerika'da çıkan yangında bakın 3 milyon 585 bin 915 hektar yani bizim 23 katı, yanan alan büyüklüğü 304 kat yani kontrol edemiyor. Neticede bir de şunu gururla ifade edeyim: Yanan alanları başka maksatla tahsis etmiyoruz, bir yıl içinde ağaçlandırıyoruz. Nitekim bakın Ayvalık'ta ve İzmir'de çıkan yangınlara bizzat kendim gideceğim, orada fidan dikeceğiz.

Tapularını alıyoruz, artık bundan sonra ormanın tapusu var. Tescil işlemleri büyük ölçüde bitti, inşallah 2019'da yüzde yüzü tamamlanacak.

Kısaca tabiatı koruma ve biyolojik çeşitlilikten bahsedeyim. Korunan alan 175'ten 553'e çıktı. Daha çok alanı koruyoruz. Millî park sayımız arttı -hızlı geçiyorum- tabiat parkları sayısı 222'ye yükseldi, sulak alanları koruyoruz hatta Sultansazlığı tamamen kurumuştur yeniden Zamantı Tüneli'nden başka bölgeden su getirerek kurtardık. "Plansız sulak alan kalmayacak." dedik bakın. Ayrıca şehir ormanları kuruyoruz. 144 şehir ormanı kurduk. Mesire alanlarımız artıyor, 1.499 mesire alanı var. Ayrıca Tabiat Turizmi Eylem Planı hazırladık, geliştiriyoruz yani ziyaretçi sayımız 18 milyona çıktı. Deniz turizminden tabiat turizmine doğru bir kayış var, bundan istifade etmek istiyoruz. Korunan alanlarda... Bakın, biz vermiyoruz bunu, Mükemmellik Sertifikası aldık 70 korunan alandan 41'ine... Değerli basın mensupları bunları yazmıyorsunuz, bazen de iyi şeyler yazın yani. 70 korunan alandan 41'ine...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Basının hepsi sizden Sayın Bakan ya. Siz gönderin yazsınlar.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Çalışmaktan göndermeye fırsat bulamıyoruz da.

Tarihî millî parkları... Sakarya Meydan Muharebesi Millî Parkına inşallah önümüzdeki eylül ayında davet ediyoruz sizleri, çok muhteşem bir millî park. Sarıkamış da yine önümüzdeki yıl bitecek muhteşem bir tanıtım ve araştırma merkezi. Keza İstiklal Tanıtım Merkezi var Afyonkarahisar'da. Bunları büyük ölçüde... Nenehatun... Bu bitti. Uludağ'da bir dönüşüm başlattık, muhteşem bir dönüşüm, işte eski hâli yeni hâli. "Yıkılmaz" denilen kaçak binaların hepsini orada yıktık efendim, bakın, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Yönetim binası yaptık. 75 tane orman köşkleriyle 200 tane orman evini tamamladık orada. Spil Dağı muhteşem, tavsiye ediyorum. Bol oksijen var, kanserli hastaların iyileştiği bir mekân. Cam seyir terasları... Sultan Sazlığı Millî Parkı muhteşem oldu Kayseri'de. Biyolojik çeşitlilik için bütün Türkiye'de özellikle eylem planları hazırladık, tür koruma, 45'i tamamlandı. Ayrıca "Nuh'un Gemisi" diye bir veri tabanı ile ilgili, ilk defa bunu da ben "Eber sarısı" diye -Latincesini bilmiyorum- şu gördüğünüz sarıyı ben işledim. Şu anda 1 milyon 200 bin tane tür Nuh'un Gemisi'nde işlendi. Nerede, nasıl, nasıl korunuyor? Tabiatı destekliyoruz; sülün, keklik, ceylan salıyoruz. Yaban hayatını destekliyoruz efendim. Ayrıca kış aylarında yem bırakıyoruz. Ekolojik köprüler yapıyoruz, bakın İstanbul'da yaptık. Sokak hayvanlarıyla ilgili desteklerimiz var, çipli kulak küpesi dağıtıyoruz, belediyelere maddi destek veriyoruz bakın.

Su işleriyle ilgili çok kısa bahsedeyim: Şu anda 7.200 tane tesis tamamlayarak milletimizin hizmetine sunduk. Bunun 508 tanesi baraj, 513'i HES, 327'i gölet, özellikle 1.171 sulama tesisi, 193 içme suyu tesisi... Bakın, 193 yere su götürdük. Bir yıl, iki yıl değil, otuz, kırk yıl, elli yıl... 17 artıma tesisi Ergene'de, bunları tamamladık. 4.471 dere ıslahı... Yani, özellikle şunu vurgulamak istiyorum, bakın, şu grafik çok önemli: Bu grafikte üstekiler sulak yılları gösteriyor, alttakiler kurak yılları. Bakın, 1973'te büyük bir kuraklık olmuş. Şimdi, bu yıl, 2017'de çok büyük bir kuraklık yaşadık ama geçmişte -ben hatırlıyorum- 1994 kuraklığında her taraf susuz kalmıştı ama şimdi ondan çok daha büyük bir kuraklık döneminde gerçekten şu anda olağanüstü kurak dönem yaşamamıza rağmen hiçbir yerde sıkıntı çekmedik, hatta insanlar inanmadı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bugün yağmur yağıyor Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yağıyor Allah'ın şükür, yağıyor, kar da yağıyor.

Baraj inşaatında dünyada ilk 3'e girdik. Yusufeli Barajı Türkiye'nin en yüksek barajı olacak, tamamlanıyor. Ilısu Barajı hemen hemen bitti, önümüzdeki yıl su tutacağız. Ilısu köyünde muhteşem... Bakın, burada denildi ki "Bu köylüleri atacaksınız." Hayır efendim, orada villa şeklinde evler var. Lütfen gidip Ilısu köyüne bir bakarsanız. Hasankeyf muhteşem oldu şu anda. Hatta, Zeynel Bey Türbesi'ni -tarihî eserlere saygılıyız- dünyada ilk defa uygulanan bir teknolojiyle burada -1.400 tonluk

türbeyi- taşıdık. Diyarbakır'da Silvan Projesi... İstanbul'un sigortası Melen Barajı bitmek üzere efendim. "1.000 Günde 1.001 Gölet"e başladık inşallah. 1.071 göletteyiz şu anda; bunun 159'u bitti. 542'si inşaat safhasında, 370'i plan ve proje, 1.071 gölet ve sulamasını bitirmeyi planlıyoruz.

HES'lerde, bakın, 26 milyar kilovatsaatlik üretimden aldık, 94,5 milyar kilovatsaate çıkardık. Şunu gururla ifade edeyim: Şu anda biliyorsunuz enerjide dışa bağımlıyız ama şu grafiğe lütfen bir bakarsanız, HES'lerdeki kurulu güçte şu anda 1 numaraya yükseldik, 27.107 megavatla HES'ler 1 numarada, 2 numarada doğalgaz, 1'inci sıradan 2'nci sıraya düştü 23.153 megavat ve kömür de 17.346 megavat. Yani, şu anda enerji üretiminde 1'inci sıraya HES'ler, temiz, yenilenebilir enerji üretimi yükseldi. Barajlardan büyük bir katkı sağladık. Elektriğin sigortası HES'ler, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

İçme suyunda bir eylem planı yaptık efendim. Eskiden "su" denilince günübirlik çözümler olurdu ama şu anda, Sayın Başkanım, biz 2040, 2050 hatta İstanbul için 2071 yılına kadar köklü çözümler yaptık. 193 tane içme suyu tesisini tamamladık Türkiye'de, 42 milyon insana ilave su verdik. Görüyorsunuz, içinden neredeyse tır geçecek, araba geçecek hatlarla Van'a, İstanbul'a, İzmir'e su götürdük. Kıbrıs bir destandır. Burada da dünyada ilk defa uygulanan teknolojiyle... Çok derin olduğu için -1453 metre-tabana döşeyemedik, dolayısıyla bizde o zaman denizin içine asarak götürelim dedik. Dünyada ilk defa uygulanan bir teknoloji bu, başka yok. Bu, bizim teknolojimiz. Allah'a şükür, Kıbrıs'ta şu anda Torosların memba suyu akıyor; yılda 75 milyon metreküp. Anamur'daki suyu da söyledik. Afrika'yı da unutmadık. 1 milyon 750 bin kişiye su götürdük Afrika'da efendim. Bakın, şunları görüyorsunuz. 12 tane sondaj kuyusu Suriyeli mülteciler için. Cibuti'ye baraj yapıyoruz, onun da inşaatı başladı. Ergene Havzası'nda 4 milyarlık yatırımla burayı koruyacağız. Bakın, bizim mükellefiyetimizde olan, daha doğrusu belediyenin mükellefiyetinde olup bizim yaptığımız bütün arıtma tesisleri, 13 arıtma tesisi bitti. Keşan Arıtma Tesisi en son bitendi, onu da gidip işletmeye aldık. Ergene'yle ilgili de detaylara geçmeyeyim. İlk defa millî köstebek orada kullanılacak. Bir de Edirne sular altında kalıyordu, şu müjdeyi vereyim: Oraya biz çok orijinal bir proje yaptık, adı "Kanal Edirne" 50 metre genişliğinde, yaklaşık 8 kilometre uzunluğunda bir kanal, ikinci bir kanal ve bu da bitmek üzere, yüzde 97'si bitti, inşallah bu yıl sonunda da tamamlıyoruz.

Sulama tesislerinde, yüzde 77 sulamaya açtık. Sulama sayesinde 32 milyar zirai gelir artışı sağlamak mümkün bugün için. İptidai sulama sistemini kaldırdık efendim.

Bakın, dev kanallar açıyoruz. 221 kilometre, Şanlıurfa'dan ta Mardin'e giden kanal var. Debisi ne biliyor musunuz? 200 metreküp/saniye yani Kızılırmak Nehri'nin mart veya mayıs ayındaki debisine eşit. Suruç Ovası'nı suyla buluşturduk mesela. Burası hakikaten muhteşem oldu. Değişimi görüyorsunuz.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Suruç'taki boruların hepsi patlamış.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, borular değil, vatandaş orada... Size onu izah edeyim ben, sürem bitsin. Kusura bakmayın, Suruç'ta yaptığımız destandır. Bakın, Suruç'ta su yoktu asırlardır. Ya, bu sene 800 milyon TL Suruçlu ziraaçının cebine para girdi, neden bahsediyorsunuz. Neyse, vaktimi almayın. Bakın, Suruç'ta nereden nereye.

Taşkınları önlemek için büyük bir çalışma yaptık, 4.471 tane taşkın koruma tesisi. Evet, bunları artık çok güzel yapıyoruz, şehirde gerdanlık gibi yapıyoruz artık. Derelerin ıslahını yapıyoruz her yerde mesela, Artvin'de Çoruh Park, Afyonkarahisar'da Akarçay.

Suyla alakalı uluslararası faaliyetlerimiz var efendim, eğitim veriyoruz; 30 ülkeden 458 uzmana eğitim verdik.

Meteorolojide de gerçekten meteoroloji destan yazıyor. Bakın, 1.840 tane ileri teknoloji ürünü gözlem istasyonu kurduk. Daha önce 30 tane, 31 taneydi; 1.840 ve şu anda her şeye hâkimiz ve hatta dünyanın her yerinden herhangi bir yerdeki ilimizdeki, ilçemizdeki hava durumunu görmek mümkün. Radarlarımız var. Deniz otomatik meteoroloji istasyonu, 73 hava OMGİ... Bitmek üzere Başkanım.

Şunu ifade edeyim: Bu sene ben Türkiye'nin her tarafını gezdim, 75 ilde program yaptık. Sadece kalan birkaç il var, inşallah bu hafta sonunda Yalova'ya, Bursa'ya gideceğim, daha sonra diğer illere giderek bu sene bütün 81 ili tamamlayacağım.

Netice itibarıyla, bizim hedefimiz var, Allah nasip ederse 2023 yılında dünyada ilk 7'ye girmek şeklinde, Bakanlık olarak bakanlıklar arasında dünyada ilk 7'ye girmek.

Ben de gerçekten teşekkür ediyorum. Hatta, burada kısa bir sunum var ama vaktimiz varsa, Menderes yangınından sonra ağaçlandırmaya başladık efendim, bunu size arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Hatta sizler için, bütün üyeler için birer fidan şey yaptık, sertifikaları sunduk efendim. Hepinizin birer fidanı var Menderes Ormanı'nda, şu anda dikimi başladı.

Ben teşekkür ediyorum. Bizi dinlediğiniz için saygılarımı sunuyorum.

Tabii, tenkit ve tavsiyeleriniz olursa onları mutlaka dikkate alacağız. Sizlerin tavsiyeleri, tenkitleri, teklifleri varsa bizim için çok önemlidir.

2018 Orman ve Su İşleri Bakanlığının bütçesinin hayırlara, berekete vesile olmasını canı gönülden temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Bütçeleri üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır değerli hazırım.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

a) Orman ve Su İşleri Bakanlığı

b) Orman Genel Müdürlüğü

c) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

ç) Meteoroloji Genel Müdürlüğü

d) Türkiye Su Enstitüsü

BAŞKAN - Şimdi müzakerelere başlıyoruz.

Öncesiyle sırasıyla siyasi parti grup sözcülerine, ardından söz istemlerine göre söz vereceğim.

Kameraman arkadaşlardan devam etmek isteyenler kalabilir, ayrılmak isteyenlere de biraz zaman veriyoruz.

Basın mensuplarımıza teşekkür ediyoruz.

İlk söz Sayın Temizel'in.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; bugün çok farklı bir giriş yapmak istiyorum konuya. Özellikle Sayın Bakanın sunumundan sonra “Eğer böyle çalışmalar olmazsa dünyada nelerle karşılaşılabilir, ne gibi tehlikelerle karşı karşıyayız?” konusunda sizlere kısa bir DVD getirdim. DVD’yi izledikten sonra “Süreniz doldu, tamam.” dersiniz konuşmayacağım. DVD izlettirmeyi konuşma olarak sayın. Yok, hayır, onun üzerine “Yine Bakanlık bütçesi üzerinde konuşabilirsiniz.” dersiniz, o sizin takdiriniz. Söyleyecek bazı şeylerim de var.

İzin verirsiniz öncelikle şu DVD’yi bir seyredelim derim Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Buyurun.

(Zekeriya Temizel tarafından getirilen DVD izlendi)

BAŞKAN – Sayın Temizel...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Söz hakkım kaldı mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Size bir on dakika vereyim.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aslında sözün bittiği yer gibi bir olay. İnsan eliyle yaratılabilecek felaketlerin başında nelerin olduğunu çok somut olarak gösteriyor.

Değerli arkadaşlar, su dünyanın sunmuş olduğu en değerli hazine fakat yıllar boyu inanılmaz bir sorumsuzlukla dünyanın her tarafında çok kötü kullanılıyor ve sonuç olarak öyle bir noktaya geliniyor ki ortaya çıkan fatura kolay kolay ödenebilir bir fatura değil. Şu anda dünyada 800 bin kişi temiz suya ulaşamadığı için ölüyor. Bunlar belirli kurumların resmî istatistikleri. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde atık suyun yüzde 95’inin, sanayi atıklarının yüzde 70’inin artırılmadan su kaynaklarına verilmesi sonucunda hâlen dünyada 1,4 milyar insan temiz su kullanım imkânlarından mahrum yaşamına devam etmeye çalışıyor. Bütün bunların hepsinin sonucunda ciddi anlamda bir su krizini dünya bekliyor, bunu görüyoruz. Bundan yirmi beş yıl önce, Türkiye’de bir gün “su planlaması” kavramının konuşulabileceğini hiç kimse tahayyül edemezdi; bugün konuşuluyor, konuşmaya devam ediyor. Az gelişmiş ülkelerde hastalıkların yüzde 80’inin su kaynaklı olduğu göz önüne alındığında bu konuşmaların ne kadar değerli olduğu da ortaya çıkıyor. Şu anda, özellikle tarımda ve tarım ürünlerinde “Üretelim.”, “Daha fazla üretelim.” ve “Kontrolsüz bir şekilde su kullanarak üretelim.” olayı yüzünden artık su kaynaklarının büyük bir kısmı kurumaya başladı, kurutulmaya başlandı. Bazı yerlerde artezyen kuyularının derinliği neredeyse 300 metreye ulaştı, 250-300 metrelerden su çıkartılmaya çalışılıyor ama kesin olan bir şey varsa belirli bir süre sonra o da bitecek. Bu durumda su ve temiz suyun ne kadar önemli olduğu çok somut olarak ortaya çıkıyor.

Şimdi Sayın Bakanım, bu, biraz önceki çarpıcı ve gerçekten de çok iyi sunumunuz içerisindeki bir tek veri şu anda benim şu anlattıklarımı ve gördüklerimi ilgilendiriyor; sadece Ergene Havzası’nda 17 atık su arıtma tesisi kurmanızı. Bizim ülkemize sadece 17 atık su tesisi değil, 17 bin atık su tesisi bile az gelecek konumda. Debisi en yüksek ırmak olarak övündüğümüz Sakarya Irmağı İstanbul’un sadece 80 kilometre öbür tarafından bir asit ırmağı gibi Karadeniz’e akıp gidiyor. Ergene’yi siz biliyorsunuz en yakınından. Ve arıtma tesisleri konusunda şimdiye kadar gerçek anlamıyla bir eylem planının ortaya konulmaması bu tehlikeyi daha da fazla büyütüyor. Konya Ovası Projesi bütün ilerlemesine rağmen hâlâ herhangi bir sonuç doğuramadı, obruklar peş peşe ortaya çıkıyor, görüyorsunuz onu. Göllerimiz aynı şekilde kuruyor. Akşehir Gölü yağmurlara bağlı bir hâle geldi, kurur gibi oluyor, sulanır gibi oluyor. Göller Bölgesi’ndeki göllerin hepsi büyük ölçüde tehlike içerisinde. Burdur Gölü kuruyor, ciddi anlamda kuruyor. Bunun hangi nedenlerle olduğu konusu üzerinde çok fazla konuşmuyoruz.

Türkiye'nin sulak alanlarıyla ilgili olarak veriler ve o sulak alanlarda ortaya çıkabilecek olan felaketlerle ilgili tahminler gerçekten bizleri karamsar kılıyor. Şu anda, biliyorsunuz, 14 tane Ramsar alanımız var. Bu sulak alanların artık dünya mirası olduğu kabul ediliyor ama onun dışında 45 tane ulusal önemi haiz sulak alanımız var, 8 tane mahalli önemi haiz sulak alanımız var ve bu arada 100'e yakın da diğer alanlarımız var. Bütün bu alanlarının her birisinin ayrı bir projeye değerlendirilmesi gerekiyor, bunları inanılmaz şekilde önemsemek gerekiyor. Hele büyük ırmakların, nehirlerin denize ulaştığı yerlerde oluşan sulak alanlar tamamen ayrı bir strateji gerektiriyor. Burada bir adım sonra denize kavuşan bir sudan bahsediliyor. Dolayısıyla bu alanların denize kavuşmadan önce kullanılması ve değerlendirilmesiyle ilgili projeler bütün projelerin hepsinin önüne geçiyor. Onun yerine bu alanların büyük bir hızla kurutularak suyun kanallar içerisine alınıp denize verilmesi suretiyle bu sulak alanların ortadan kaldırıldığını görüyorsunuz, bu olmuyor.

Sizinle özel bir sohbetimizde de konuştuğumuz o Söke Ovası, dünyada ilk meyan kökü ekstresinin kurulmasına neden olmuş Söke Ovası aynen bu pamuk tacizine benzer bir taciz sonucunda olduğu gibi yok oldu gitti, ürünlerinin büyük bir kısmı kullanılmıyor. Bir sürü alanda pestisit kullanımı

Aral'daki kadar, 50 kilograma kadar çıkmamış 3 kilogramdan çok şükür ama hangi durumda olduğunun ölçümlerini falan da bilmiyoruz. Ciddi anlamda bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuz gerçeğini göz ardı etmeyelim. En büyük su kaynaklarımızdan bir tanesini asit ırmağı hâline getirmiş akıtıyoruz bir yerlere doğru. O nedenle su olayına, suyla ilgili Türkiye'nin karşı karşıya kalacağı oranlara dikkatinizi çekmek istedim değerli arkadaşlar.

Birkaç konuyu hem kutlamalarımı ileterek hem de bazı eleştiriler getirerek burada yeniden dile getireceğim.

Ağaçlandırmayla ilgili, özellikle de meyveli ağaçlarla veya verimi olan ağaçlarla ilgili eylem planlarımızı takdir ediyorum aynı çabayı göstermiş bir insan olarak. Köylerin, özellikle kendilerine ait -şimdi siz parsel parsel veriyorsunuz ama kooperatif veya ortak mülk olarak da verilmesi mümkün idi- ağaçlandırarak elde ettikleri gelirlerle kimseye muhtaç olmadan geçinme olasılıkları var. Bazı belediyeler bu konuda mesafe katettiler. Yani gelip neredeyse hazinenin kapısında yardım dilenmekten kurtulacak hâle gelebileceklerini gördüler. Bu projenin çeşitlendirilerek devam etmesi çok iyidir ancak hem çok övündüğümüz ve yine takdirle karşıladığımız tıbbi ve aromatik bitki üretiminde hem de bu şekildeki eylem planlarında ölçek ekonomisi inanılmaz şekilde önemli olmaya başlıyor. Eğer bir üretimi ölçek ekonomisine göre yapamıyor isek, dünya pazarlarında söz sahibi olamıyor isek ya da belirli talepleri sürekli ve standardı korunmuş olarak yürütemiyorsak bunların hiçbir anlamı kalmıyor, bu, süs bitkisi yetiştirmek gibi bir şey oluyor ondan sonra. Saksıda tıbbi ve aromatik bitki yaptırmak... Bizim ormanlarımız orman altı ürünü olarak da bu potansiyeli yaratacak güçte ancak o alanlarda alan belirleyerek ve bu bitkilerin toplanmasıyla ilgili kontrollü hasada -kontrollü hasat ki bunu Orman Bakanlığı yapacak- geçmediğiniz zaman elde ettiğiniz ürünlerin hiçbir değeri olmuyor. Çok basit bir örneğini sizlere aktarmak istiyorum. Şu anda Kyoto Protokolü gereği olarak hayvan yem katkı maddelerinde de artık yapay kimyasallarla üretilen ürünler kullanılmayacak, doğal kimyasallarla üretilenler kullanılacak. Doğal kimyasallar da tıbbi ve aromatik bitkilerden elde edilecek. Bu tıbbi ve aromatik bitkilerin içerisinde yem katkı maddelerinde en fazla kullanılan olay karvakrol oranı yüzde 90'lara kadar çıkan kekik yağı. Bazıları timol istiyor, bazıları karvakrol istiyor. Çıkıyorsunuz Toros Dağlarına, belirli bir yüksekliğe kadar karvakrol oranı, belirli bir yükseklikten sonra timol oranı, böyle bir cennet yok ama bu durumda, gidip de insanların kökünden yolaraktan kaçak olarak veya gizli olarak 3 kuruşu, 5 kuruşu ödememe adına topladıkları o tıbbi ve aromatik bitkilerden bir şey olmuyor.

Görüşmelere geliyorlar Türkiye'ye, diyorlar ki: "Bizim gereksinimimiz 180 ton." 180 ton kekik yağı demek, karvakrol oranı yüksek, bu en azından 2 bin dekarlık bir alanda üretim yapmak anlamına gelir, 3 bin dekarlık alanda üretim yapma anlamına geliyor.

Dünyanın en büyük hayvan yemi üreticilerinden bir tanesi gitmiş Brezilya'da kiralamış olduğu devasa alanlarda kekik yetiştirmeye başlamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKERİYE TEMİZEL (İzmir) – Bir ikincisi "Acaba Türkiye'den bunu sağlayabilir miyiz?" diye Türkiye'de çırpınıp duruyor ama Türkiye'nin şu anda bütün kekik üreticilerini bir araya getirseniz -ki Denizli'deki teşvikler nedeniyle ortaya çıkan potansiyel acaba değerlendirilebilir mi diye oraya yönlendirdik- yok, böyle bir talebi falan karşılama olanağı yok Türkiye'nin ama Orman Bakanlığı bu organizasyonu yapabilir, bu alan var ve bu çok yıllık bir bitki, öyle uğraşılacak, çırpınılacak bir olay da değil üstelik de. Onun dışında, ormandaki orman ağaçları, kestaneden bahsettiniz. Değerli arkadaşlar, kestane... Hadi, at kestanesi -normal kestaneyi de bırakın, onlar yeniliyor- "essin maddesi" denen bir madde içeriyor. Dünyadaki bütün romatizmal spor hastalıkları, kasların -bilmem- düzeltilmesiyle ilgili uygulamalarda kullanılan bu madde Türkiye'de harıl harıl ithal ediliyor ama sizin, Ödemiş'ten başlayıp da ta Uşak'a kadar uzanan kestane ormanı alanlarınız var.

Altını çizerek bir daha söylüyorum: Bütün bu eylem planlarının hepsi kendi tanımını içerisinde takdire değer planlar. Ölçek ekonomisi; mendil kadar alanlarda veya küçük küçük havzalarda yapılan ve bir sürü insan tarafından farklı niteliklerle yetiştirilenler pek fazla bir anlam ifade etmiyor. Lavanta, yüzlerce türü olan ve içlerinde 1-2 tane türün ekonomik değeri olan bir bitki grubunu oluşturur. Dolayısıyla, bu ürünlerde dünyada talebi olan, talebini yaratacağınız ya da o piyasanın içerisinde yer alacağınız ürünü fiili olarak yapıp sonra dejenere olmasına olanak vermeden, yapısının bozulmasına olanak vermeden kontrollü bir şekilde bu olayı götürmek gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, son olarak, biraz önce gösterdiğiniz slaytlarınızda Yeşilirmak'ı Tokat'ta beton bir kanalın içerisinde akıtmışsınız. Olmaz Sayın Bakanım, Kızılırmak beton kanala sığmaz. Beton kanalın içerisinde harıl harıl akıttığımız suyun, kıyasına zerre kadar faydası yoktur. Su, toprağı besleyecek, toprakta emile emile gidecek. Etrafını istediğiniz kadar park yapın, ağaçlandırın, ne isterseniz yapın ama onu beton kanalın içerisine almayın. Geçen sene de söyledim: Dere ıslahı projelerinde hâlâ beton kanalın içerisine alınıp akıtılan sular var. Bu, ıslah falan değil; bu gerçekten ıslah değil. Geçen sene etraftaki "Kuruyacak." dediğim ağaçların neredeyse yüzde 40'ı kurudu bu sene; yok, su almıyor. Dereden zerre kadar su almayan o kökler nasıl kalsınlar, nasıl kurumasınlar? Ama bütün bunlara karşın su ve suyla ilgili olarak yaptıklarımızın gelecekte doğa felaketine neden olmayacak şekilde ve hele doğaya tek bir damla suyun bile artırılmadan bırakılmadığı ve o arıtma tesislerinde biriken posaların da farklı olarak değerlendirildiği o projeler ve o eylem programlarının da yürürlüğe konması dileğiyle konuşmamı bitirmek istiyorum. "Oralardan çıkan posalar ne işe yarar?" olgusu için de tek bir örnek: Şu anda büyük kentlerde, Avrupa'da otobüsler, belediye otobüsleri o tür fosil yakıtlarla kullanılmaya başlandı. Yani, bizim binlerce yıldır kullandığımız tezeği Avrupa şu anda otomobillerde yakıt olarak kullanmaya başladı. Böyle bir olanağımızın olduğunun da altını çizmek istiyorum.

Sabrınız için ve hoşgörünüz için teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Temizel.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Merhaba değerli arkadaşlar. Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yıllardır çok önemli bir Bakanlığın başındasınız. Geçen yıllarda yaptığınız sunumlarda da sizi bu yönüyle eleştirmiştim ama maalesef sunumunuzda çok fazla bir değişiklik olduğunu görmedim. Çünkü siz yatırım geleneğinden gelen bir Bakansınız; hani İstanbul’da, sonuç olarak, su işleriyle ilgilendiniz ve hep yatırımlardan bahsettiniz. Burada da, geldiniz, “Biz yatırımlar yaptık.” diye başladınız, “Şu barajı yaptık, şu su yollarını yaptık.” diye hep yatırımlardan bahsettiniz. Ormanı da -yine, geçmiş yıllarda eleştirdiğim gibi- yalnızca “odun stoku” olarak tanımladınız ve “Ağaç ektik.” dediniz, bakın, “Milyonlarca ağaç ektik.” diye bahsettiniz ama orman yapay bir şey değildir, orman doğal bir habitattır Sayın Bakan, bunu unutuyoruz. İstanbul’un, benim şehrim İstanbul’un büyük çoğunluğu ormandı, tamamı ormandı insanlar gelmeden önce; daha sonra hep orman alanlarını kaybede kaybede bugün yüzde 40’lara kadar geriledi ve o yüzde 40’ı da savunmak için büyük bir mücadele veriyoruz. Doğal bir habitatu “Ben ağaç ekтім.” diye savunamazsınız Sayın Bakan. Aynı zamanda, bakın, sunumunuzda -“orman” dediğimiz şey yalnızca “ağaç” değildir, doğal bir habitattır; içinde börtü böcek yaşar, hayvanlar yaşar, kuşlar yaşar- sizden tek bir kere “kuşlar, hayvanlar, böcekler, ağaç, doğal yaşam”, bunları duymadık. Yani siz diyorsunuz ki: “Arkadaş, ağaçlar kesilebilir, orman yarılabilir, sulak alanlar boş verilebilir, Kanal İstanbul açılabilir, üçüncü köprü yapılabilir; ne var? Orada ağaçları keseriz, başka yerde de ağacı ekeriz arkadaş.”a indirgiyorsunuz ormanı maalesef Sayın Bakan. Oysa doğal habitatu bir kere kaybettiniz mi... Hani, biliyorsunuz, Anadolu’da yok olmuş yüzlerce hayvan türü var; panter dahi, aslan dahi yaşamış Anadolu’da ama ormanlar yok olduğundan beri... Benim çocukluğumda İstanbul’da Yeşilköy’e kurt indi, ben gözlerimle gördüm; kar yağdı, kurdu gözlerimle gördüm, ben çocukluğumda gördüm. Şu anda İstanbul’da kurt var mıdır? Yoktur. Canlı yaşamı yoktur. Hayvan neredeyse...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Domuzlar..

GARO PAYLAN (İstanbul) – Domuzlar üçüncü köprüden sonra denize atlamaya, intihar etmeye çalıştılar. Bütün bunlar doğal yaşama karşı bir duyarlılığınız olmadığını gösteriyor Sayın Bakan.

Yani, her şeye şöyle bakanlar vardır: Orman görünce “odun” diye bakanlar, orman görünce “kereste” diye bakanlar, orman görünce “Ya, buraya ben bir villa yaparım, ne güzel de rant elde ederim.” diye bakanlar var ve buna karşı da -hani, “bakanlar” dediğim zaman sizi tenzih etmeye çalışıyorum ama- Orman Bakanının bir savunma bakanı olması gerekir, ormanın hakkını, hukukunu savunan, oradaki börtü böceğin, hayvanın, ağacın savunmasını yapan bakan anlaşılır.

Yani, şunu düşünün: Bakın, siz pek çok görsel gösterdiniz, ben de bir görsel göstereyim, biraz flu ama, Sayın Bakan, burası İstanbul’un akciğeri, hani, bizim çocukluğumuzun akciğeri, Kuzey Ormanları, İstanbul’un kalmış son akciğeri. Rahmetli Özal İstanbul’un akciğerini kenarından yardı, biliyorsunuz, ucunda ikinci köprüyü, ikinci Otoban’ı saplayarak akciğerin alt kısmından ameliyat etti ve o akciğerin etrafını da, alt tarafını da korumaya almadığı için etrafına artı 10 milyon insan geldi; yani İstanbul’un nüfusu 5 milyondan 15 milyona taşındı. Çünkü o alan korumaya alınmamıştı; yani yalnızca yol yapmak değil ki, etrafını da korumaya almadı. Niye? Öyle bir rant hikâyesi yaratıldı ki, “Arkadaş, köyündeki tarlayı sat, koş İstanbul’a. Bağcılar’ın orada bir tane tarla buldum, her yıl yüzde 100 değer kazanıyor.” Ne oldu? Anadolu boşaldı, kır boşaldı, İstanbul 15 milyon oldu.

Şimdi, Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu yıllarda şunu demişti: “Ya, Boğaz’a üçüncü köprü intihardır.” Neyle gerekçelendiriyor bunu? “Çünkü, arkadaş, orada orman var, İstanbul’un akciğeri.” diyor. Bakın, “Boğaz’a üçüncü köprü intihardır.” diyen Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olduktan sonra bir anda üçüncü köprüyü gündeme getirdi. Tabii ki

bazı bakanlıklar bazı kişilerin siyasi görüşüyle değişebilir ama buna karşı Hükûmette bir bakan vardır ki “Bir dakika arkadaş! Orası İstanbul’un akciğeri, son akciğeri ya. Proje nerede?” diyecek. “Burada.” “Proje, İstanbul’un akciğerini ortadan yarıyor. Ben bunu yaptırmam!” deyip ayağa kalkması gereken bir bakan olması lazım, ormanın bakanı. Sayın Bakan, sizden tek bir demec duymadık; bu akciğer ortadan yarılrken, maalesef, sizden tek bir demec duymadık. Belki de siz buna da proje olarak baktınız, “Ne güzel, proje olacak, bir de burada da rant oluşacak. Ekonomi büyüyecek, havalimanı olacak.” falan filan ama orada sulak alanlar vardı Sayın Bakan, ormanlar vardı. Bütün bunları, maalesef, yok saydınız.

Sayın Bakan, peki, artık üçüncü köprü oldu, etrafı oldu; bu etrafındaki alanlarla ilgiyi yine yeni hikâyeler yaratılıyor, rant hikâyeleri, bunu siz de biliyorsunuz: “Arkadaş, köyündeki toprağı sat, gel; bak, burada sana bir arazi buldum. Nasıl ki ikinci köprü etrafında yapanın yanına kâr kaldıysa bu da yapanın yanına kâr kalır. Buradan biz bir şekilde birilerine ulaştırız, imar çıkartırız.” diye hikâyeler, efsaneler yaratılıyor. İstanbul’un meraları, ormanları şu anda ranta açılmış durumda. Velev ki oldu; hani, bu yapılan büyük hatayla ilgili en azından bir telafi olarak, teselli olarak üçüncü köprü ve Otoban’ın etrafındaki bütün meraları ve ormanların alanlarını korumaya alacak mısınız? Bununla ilgili hiçbir şey duymadık. Hiçbir bakan cesaret edemiyor, “Arkadaş, buralarda yapılaşma olmayacak!” diyemiyor. Ama bunu diyecek olan sizsiniz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKAN VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ben defalarca söyledim, kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizsiniz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKAN VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ben söyledim, söylüyorum: Ormanlardan bir santimetrekare veremeyiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Meralardan?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKAN VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Mera bana ait değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama onu da söylemeniz lazım, siz o Hükûmetin bir Bakanısınız Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKAN VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Onu da ilgili bakan söylesin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kimdir meralardan sorumlu ilgili bakan?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sahipsiz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Fakıbaba.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ormanları...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, Allah’ımızı severseniz bir helikopterle, uçakla uçtunuz mu son zamanlarda İstanbul’un üzerinde? Orman alanlarındaki imar faaliyetlerini görüyor musunuz?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yok, kati surette, orman alanları hiçbir imar faaliyetine açık değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, 2/B arazileri olarak bakıyorsunuz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – 2/B arazileri ayrı.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, size söz hakkı tanıyacağım. Sayın Paylan bitirsin, ondan sonra...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, sonuç olarak çok korkunç imar faaliyetleri söz konusu. Bütün bunlarla -Hükûmet olarak diyorum, yalnızca siz değil- mera, orman ve ikinci köprüde yaşadığımız büyük felaketi İstanbul’a bir daha yaşatmamak için üçüncü çevre yolunun etrafındaki

bütün alanları korumaya alan bir plan yapmanız lazım. Orada araziler şöyle satılıyor: “Ya, buraya imar gelecek arkadaş. Sen al 100 liraya ve üç sene sonra bin lira. Burada 50 tane daire yaparsın, torununun hayatı kurtulur.” diye efsanelerde emlak simsarları arazi pazarlıyorlar Sayın Bakan, gelin sizi götürüeyim. Bunu durduracak olan Hükümetiniz, yalnızca siz değil. Durdurun bu gidişatı.

Bakın üçüncü köprü otoyol oldu artık, maalesef oldu, geri dönüşü de yok gibi duruyor. Etrafını koruyalım diyorum. Batıdan doğuya akciğeri yardımız. Şimdi bir de bir dört yıl önce Sayın Cumhurbaşkanını “çılgın proje” diye bir şey tanımladı: Kanal İstanbul. Bir de “Kuzeyden güneye İstanbul’un akciğerini, sulak alanlarını bir daha yaracağız.” diyor. Proje nasıl pazarlanıyor Sayın Bakan? Maalesef “proje” diyorum adına ama bir cinayettir, İstanbul’a yapılabilecek en büyük ihanettir. “İşte burada ikinci bir Boğaz olacak. Birinci Boğaz’da kaç milyar dolarlık rant var. Ee, bunun etrafında araziler var. Biz bunları, etrafındaki arazileri şirketlere vereceğiz. Bu projede yapacağız.” diye anladım. Ya, Sayın Bakan, mesele yalnızca kuzeyden güneye yarmak değil, biliyorsunuz. Sulak alanları en iyi siz biliyorsunuz, oradaki orman alanlarını en iyi siz biliyorsunuz. Istranca Dağları’na yağmur yağar, oradaki sular, yer altı suları drenajlarla İstanbul’un yer altı sularını besler, ormanını besler. Bunu biliyorsunuz umuyorum ki. Bilim insanlarımız var ekibinizde, bunu anlatacak, Sayın Cumhurbaşkanına anlatacak bürokratlarımız var. Niye bunu gidip anlatmıyorsunuz, Istranca Dağları’ndan gelen drenajların bütün İstanbul ormanlarını, yer altı sularını beslediğini? Bütün İstanbul’un habitatının bu gerçeklik üzerine, milyonlarca yıldır kurulmuş bu gerçeklik üzerine kurulduğunu? Ama hâlâ bu proje gündeme getirilebiliyor. Kanal İstanbul’a sizin “dur” demeniz lazım Sayın Bakan hem sulak alanlarla ilgili hem de ormanlarla ilgili.

Sayın Bakan, üç imparatorluğa başkentlik etti İstanbul. Yani Roma’ya, Bizans’a, Osmanlı’ya ve hepsi o Istrancalardan gelen suyu kanallarla biliyorsunuz İstanbul’a taşıdı. Hâlâ o surlar, o anlamda gerçeklikler var. Bu hatayı yapmayacağınızı umut ediyorum ama 2018’in başında temelinin atılacağı iddiası var. Umuyorum ki bu konuda buradan bir “dur” diyebilirsiniz bu iddiada olan siyasetçilere diyeceğim.

Sayın Bakan, üçüncü havalimanının etrafında biliyorsunuz ağaçlar kesildi, yüz binlerce ağaç kesildi, o yolda da kesildi. Üçüncü havalimanında geçenlerde o şirketler bir açıklama yaptı: “Arkadaş, bana dolgu malzemesi yetmedi burada verdiğiniz arazide.” “Ee ne yapacağız?” “Bana yeni dolgu malzemesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bunun için de orman arazisinde, orada ben 50 bin ağaç daha keseceğim, 100 bin ağaç daha keseceğim.” Tam rakamı şimdi ezberimde yok ve bu konuda bir izin alabildi ve dendi ki teselli olarak: “Kestiğinin beş mislini başka bir yere ekecek.” Ya, Sayın Bakan, Allah’ımızı severseniz, İstanbul’da kesilen bir ağaç yerine gidip de -ya Konya’ya da ağaç ekmek önemli ama- Konya’da 20 ağaç ekmeniz ne anlam ifade ediyor? Tabii ki önemli bakın, küçümsemiyorum ama İstanbul ağaç fakiri, orman fakiri, yeşil fakiri bir yer. “Orada 100 bin ağaç kes -Konya’ya yine ekin ama- 500 bin ağaç ek.” Ne anlam ifade ediyor orman alanlarını yok etmek? Ya, bütün bunlarla ilgili bu tip açıklamalara karşı sizin çıkıp “dur” demeniz lazım Sayın Bakan.

Gelelim Karadeniz’e. Her yere teşmil edebiliriz tabii benim söylemimi ama Karadeniz ormanları... Sayın Bakan, ormanlar, deniz ve dereler hikâyesidir Karadeniz biliyorsunuz. Sahil yoluyla beraber denizle olan ilişkisini kestiniz Karadeniz’in. Yirmi yıldır yaptığımız projelerde o geniş dere yatakları Sayın Bakan... Hani atalarımız kemerli köprüler yapmış ya, bakarsınız dere 2 metre akar ama atalarımız 30 metrelik kemer yapmıştır. Ya bizimkiler der ki: Ya ne gerek var bu 30 metreye arkadaş? Getirir o

dereyi, 2 metreyi betonun içine sıkıştırır 45 derecelik açılarla -sizin yaptığınız ihalelerde bu yapılır- ve sonucunda Hopa'daki seller gibi seller olur. Bir bakarsınız 30 metre dolmuş, "Atalarımızın yaptığı 30 metrelik kemer doğruymuş." denir. Çünkü üç yılda bir, beş yılda bir, on yılda bir öyle büyük seller, felaketler olur ama o 30 metre dolar. Siz eğer ki 30 metrelik o köprüleri dikkate almazsanız, bin yıllık, beş yüz yıllık, üç yüz yıllık bilgi birikimini dikkate almazsanız ve 2 metrelik betonlarla Ankara'dan ihalelerle daracık betonlara sokup 45 derecelik açılar... Bakın fotoğrafları var bende. 45 derecelik açı, içine bir ağaç kütüğü giriyor bitti. Ne oldu? Sel Hopa'nın içine daldı ve insanlarımız öldü. Sayın Bakan, aynı gerçeklik devam ediyor, aynı şekilde ihaleler yapılıyor, aynı şekilde betonların içine hapsedilmeye çalışılıyor dereler. Bütün bunlardan vazgeçin derim size.

Ve bir cinayet daha yapılmakta: Yeşil Yol. Sayın Bakan, Yeşil Yol şu anlarda durmuş, yavaşlamış ama artık gündemden kaldırın Yeşil Yol'u. Bakın, ilçelerle ilişkisi... Benim çocukluğum, gençliğim, orta yaşlılığım hep Karadeniz yaylalarında geçti, ormanlarında geçti. Hep biz sahile giderdik, oradan bir ilçeye çıkardık, ilçeden yaylaya çıkardık, hep böyle yapardık ormancılığımızı, dağcılığımızı, yaylacılığımızı. Şimdi ne olacak? Yeşil Yol'la beraber hiç daha sahil yoluna uğramadan, ilçeye uğramadan yürü Yeşil Yol'a, git oradaki otellere... Bütün bunlar hem ekolojik anlamda yanlış hem toplumsal anlamda yanlış Sayın Bakan. Size tavsiyem, Yeşil Yol Projesi'nden behemehal vazgeçin.

Sayın Bakan, "Orman yangınlarında çok iddialıyız. dediniz. Önemli bir iddiayı Orman Bakanı için. "Duman çıkınca on beş saniyede görüyoruz:" dediniz. Çok büyük bir iddia ama Sayın Bakan, bakın, batıda bu anlamda girişimler görüyoruz, belli orman mücadeleleri hep basına yansıyor ama basına yansımayan bir boyutu var. Hani Türkiye sonuç olarak 780 bin kilometrekareyle Türkiye'ye, ben sürekli doğu illerindeyim, diğer illerde, bütün illerdeyim, yani bakın, gidiyorum Şırnak'a, Bingöl'e, Dersim'e, Lice'ye, Hakkâri'ye, orman yangınına şahit oluyorum çünkü sürekli orman yangınları çıkarılıyor. Orman müdürlüklerini arıyoruz, "Arkadaş, burada yangın var." diyoruz, cevap yok, "Müdahale edin. diyoruz, cevap yok, sizleri arıyoruz, dönüş yok. Bir hafta, on beş gün o ormanlar yanıyor, binlerce dönüm hektar orman yanıyor, kül oluyor ama ne oluyorsa, ne hikmetse o sizin on beş saniyede gördüğünüz orman yangınları on beş gün görülüyor Sayın Bakan. O, orman değil mi? Siz o ormanın Bakanı değil misiniz? Orada orman müdürlükleriniz yok mu sizin? Ee, var. Ne yapıyorlar o kamu görevlileri? Ne dediğini ben size söyleyeyim: "Siz düzeltin." Türkiye yine güvenlikçi politikalara hapsolmüştür. 1990'ların paradigmasıdır bu. 1990'larda da orada çok orman yakıldı, şimdi de maalesef. 2000'lerin de belli dönemlerinde yakıldı. Güvenlikçi politikaların hâkim olmadığı dönemlerde, barış döneminde hiç orman yakılmadı, hiç orman yangını da çıkmadı. İki yıldır yine orman yangınları çıkarılıyor. Bakın istatistiklere, barış döneminde hiç orman yangını yok neredeyse, sıfıra yakın. İki yıldır yine binlerce dönüm hektar orman yakılıyor.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) - PKK yakıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Güvenlikçi politikalar yüzünden yakılıyor ve siz buna sessiz kalıyorsunuz ve maalesef bu suça ortak oluyorsunuz Sayın Bakan. Bu konuda niye açıklama yapmıyorsunuz, niye oradaki kamu görevlileri hakkında soruşturma açmıyorsunuz? Çünkü onlara şu söyleniyor: "Bu güvenlik meselesi arkadaş. Bizim o ormanları yakmamız lazım." Sayın Bakan, siz ormanın Bakanısınız bütün bunlara "dur" demeniz lazım, yoksa görevinizi hakkıyla yapmamış olursunuz. Orada söndürme uçakları yok mu mesela Sayın Bakan? Ya söndürme uçakları bir tek Marmara'da mı, Ege'de mi, Akdeniz'de mi çalışıyor? Niye orada on beş gün boyunca yangın çıkınca buradan oraya uçup gidip söndüremiyor yangınları?

Sayın Bakan, ormanlara beton girdi biliyorsunuz son yirmi yıldır. Çocukluğumun ormanlarında, orman köylerinde hep ormanla barışık yerleşimler vardı. Yani orada hangi ağaç varsa o ağaçtan ev yapardı orman köylüsü veya oradaki kişiler, yaylacılar. Ama şimdi bakıyorsunuz otuz yıldır -sizin iktidarınızdan önce de vardı bu, başladı ama sizin iktidarınız döneminde çok çoğaldı- orman alanlarına, orman köyüne beton girdi ya. “Orman köyünde betonun ne işi var?” diyoruz ama maalesef böyle bir anlayış var ve buna “dur” diyecek sizin politikalarınız. Yani bir model geliştirip o yaylara, orman köylülerine, dar gelirli özellikle orman köylülerine, onlara destek olmanız gerekir ve “Bu şekilde yapman gerekir. diye... Ha, artık o ustalar da kalmadı belki o ağaçtan evleri yapacak. Bu anlamda belli modeller geliştirmeniz lazım yaylalara ve orman köylerine dönük ve özellikle de orman köylüsüne destek vermeniz gerekir. Bunun dışında olan bütün uygulamaları yıkmanız gerekir Sayın Bakanım.

Sayın Bakan, bir de burada herhâlde Enerji Bakanı bayağı hâkim geldi, siz orada da yenildiniz, Orman Bakanlığının madenlerden alacağı para kesildi. 500 milyon lira yirmi gün önce bu Komisyonunda kesildi, aşağıda da bu günlerde geçiyor. Siz niye ormanın hakkını savunmadınız Sayın Bakan bu 500 milyon madenciden kesilirken? Bürokratiniz geldi burada açıkladı “Arkadaş, bizim 500 milyon gelirden olacağız biz.” diye. Maliye Bakanı da o kalemi sizin kalemlerinize koymamış, bunu da gördük, 500 milyon lira eksik. Ne yapıyorsunuz o 500 milyolla? O madencilerin mahvettiği ormanları tekrar ağaçlandırıyorsunuz, öyle değil mi?

Arkadaşlar, hepinize çağrı yapıyorum buradan: O 500 milyonu biz verelim Sayın Bakana. Madem Enerji Bakanı hâkim geldi, kesti o 500 milyonu, hep beraber ağaçlandırması için Sayın Bakana o 500 milyonu biz verelim diyorum. Daha noktasına, virgülüne dokunamadık biz bütçemizin. İlk kez, orman için 500 milyon lira artı kaynağı biz koyalım diyorum.

Sayın Bakan, gelelim su işlerine. Bakın, yıllardır siz “İlusu” diyorsunuz, biz de yıllardır “Hasankeyf” diyoruz. Siz diyorsunuz ki: “Türbeyi taşıdık arkadaş biz.” Sayın Bakan, niye dinamitlediniz o binlerce yıllık kayaları? Niye yol verdiniz? Niye sessiz kaldınız? Ya, Allah’ınızı severseniz, Ilısu Barajı’nın ömrünü bize söyleyin, elli yıl mı, altmış yıl mı, yetmiş yıl mı? Ortalama elli veya altmış yıl ömrü olacak. 2017’deyiz, 2070 yılında o barajın ömrü bitecek. Belki o yıllarda daha vicdanlı hükümetler, yöneticiler olacak ve o barajın ömrü bittikten sonra oraya yeni kazılar yapacak, “Arkadaşlar, bir zamanlar 2017’de AKP Hükümeti varmış, böyle bir hata yapmış ama bu hatayı biz düzeltiyoruz.” diyebilecek. Niye bu hakkı onlara bırakmadınız da o binlerce yıllık mağaraları, tarihî alanları dinamitlediniz Sayın Bakanım? Bu, tarihe bir cinayet değil mi? Niye böyle bir tercihte bulunup buna yol verdiniz?

Sayın Bakan, HES’lerin ekolojiye verdiği zararları biliyorsunuz. Elbette HES’ler olabilir ama bu kadar da HES çılgınlığına düşmemek gerekir. Bakın, Malatya’da -benim çocukluğumda, ben çok iyi hatırlıyorum, boyum bir metreydi- ben 1,5 metrelik kar tünelinin içinde yürüyordum, çok iyi hatırlıyorum çocukluğumda; arkadaşlarımızın pek çoğu hatırlar kar tünellerinin içinden yürüdüğümüzü. Şimdi gidiyoruz Malatya’ya, 3 santim kar tutmuyor. Bir gün yağıyor, ertesi gün zaten geçmiş olsun, yılda bir iki kere kar yağıyor. Bu HES’ler ekolojiyi tamamen değiştirdi Sayın Bakanım. Artık, HES’lere dur deyip diğer alternatif enerji kanallarından enerji elde etmeye bakmalıyız. Dün Enerji Bakanı buradaydı, bunu önerdik kendisine. Size de hâsseten artık bu HES çılgınlığından vazgeçmenizi öneriyorum.

Sayın Bakan, son olarak, “Türkiye Cumhuriyeti, sosyal bir hukuk devletidir.” Anayasa’mızda böyle yazıyor. Ama siz suyu parayla satıyorsunuz bütün Türkiye’de. Bazı belediyeler ücretsiz vermeyi denedi, haklarında soruşturma açtınız. HDP’nin programında var, seçim bildirgesinde de var “Herkes 10 metreküp suyu ücretsiz olarak verelim.” diyoruz. Dün de Enerji Bakanına dedik ki: “Belli bir kilovatsaat enerjii ücretsiz verelim.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, size önermiştim. Bakın, bir mahkeme kararı da var. Bir verem hastası işsiz, faturasını ödeyemiyor, gelip suyunu kesiyorlar. Gidiyor, suyunu tekrar bağlıyor ve mahkeme diyor ki: “Arkadaş, herkesin suya ulaşma hakkı vardır. Yani bir insan işsiz diye, parasız diye, hasta diye sen onun suyunu kesemezsin.” Biz de size önerdik, dedik ki: Herkese -asgari tabii ki- aylık ihtiyacı çerçevesinde belli bir suyu ücretsiz verelim. Sonra, daha fazla harcayanlara artan oranlı bir rakama ulaştıralım belki gene aynı geliri elde edersiniz. Bu çerçevede, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde herkesin asgari ihtiyacı olan suyu ücretsiz verecek bir politikayı neden gündeminize almıyorsunuz?

Sayın Bakan, son olarak şunu da söyleyeyim, sulamada yapılan hatalar konusunda. Bakın, Sayın Mustafa Bey gene alınacak belki ama Konya’yı gene örnek vereceğim. Konya’da mısır ekiliyor Sayın Bakanım -sizin bu Tarım Bakanlığıyla konuşmanız lazım- ama mısır Konya’ya uygun değil. Başka örnekler de verebilirim. 50 metreden, 100 metreden, 200 metreden arzezyen basıldığı için Konya obruklarla çöküyor ve göller kuruyor, sulak alanlar kuruyor. Aligör’de, Urfa’da olan sulama yanlışları... Bu sefer orada yanlış sulamalar yüzünden yer altı suları yukarı basıyor. Bu sulama yanlışları konusunda bize bir şeyler söylemeniz lazım Sayın Bakan. Tarım politikaları konusunda, hayvancılık politikaları konusunda, sulama yanlışları konusunda, bütün bunlarda çok ciddi hatalar yapılıyor. Zekeriya Bey’in söylediği hatalar, tuzlanma meseleleri; bütün bunlarla ilgili, DSİ’nin, sizlerin müdahil olup bunları durdurmanız lazım, diğer bakanlıklarla müdahil olup bütün bu politikaları düzeltmemiz lazım Sayın Bakan diyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun. Herkese saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekküre ediyoruz Sayın Paylan.

Bir konu eksik kaldı ama onu bir dahakine söylersiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hangisi?

BAŞKAN – Kadın bürokrat konusu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kadın bir kişi var efendim, Enerji Bakanlığından daha iyi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydın...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokrat arkadaşlar, basınımızın seçkin temsilcileri; öncelikle hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün Komisyon üyesi arkadaşlar dediler ki: Bugün sizin gününüz. Çünkü Komisyonumuzdaki tek orman mühendisi olunca ve her ortamda söylediğim, otuz yıl gururla, şerefle çalıştığım Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğünün bütçesi de olunca... Şimdi de ilk söz hakkını grubumuzun sözcüsü olarak bana verdiği için de Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok ağır eleştiriler yapmayın ama.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yok, gerçekleri söyleyeceğim yani onun için rahat olun, siz de bizi biliyorsunuz.

Evet, bildiğiniz gibi, ormanlar bütün insanlığın ortak değeri olup, torunlarımıza bırakacağımız müşterek mirasımızdır yani atalarımızdan miras kalmadı, çocuklarımızdan emanet aldık.

Ormanlarımızı koruyan Orman Genel Müdürlüğü, ülkemizin orman kaynaklarının, sürdürülebilir yönetimini sağlayarak kaynaklarımızın milletimizin menfaatine sunulmasından sorumlu yüz yetmiş sekiz yıllık köklü bir teşkilat. Evet, orman ve orman kaynaklarının biyotik ve abiyotik zararlara karşı korunması, mevcut ormanların geliştirilmesi, verimliliğinin artırılması ve alanlarının genişletilmesi, ormanların sağladığı ürün ve hizmetlerden toplumun optimum faydalanmasını temin için önemli çalışmalara imza atmaktadır.

Bugün dünya orman alanı yaklaşık 4 milyar hektardır, Türkiye orman alanı ise son envanter rakamlarına göre 22,3 milyon hektar olup ülke alanının yüzde 28,6'sını kapsamaktadır. İlk orman amenajmanı 1963'ten 1972'ye kadar on yıl içerisinde yapılmış ve 20,2 milyon hektar ormanımızın olduğu -benim ilk meslek hayatımda, işte, 1984'lerde bu şekildeydi- ve bunun 12 milyon hektarı bozuk, 8 milyon hektarı verimli diye hep söylenirdi. Fakat, son yıllardaki çalışmalarla, işte, görüyoruz ki 22,3 milyon hektara ulaşılmış ve Hükümetimizin programında da orman alanlarımız yüzde 27'den yüzde 30'a çıkacak önümüzdeki yıllarda.

Aynı zamanda, Bakanımız da güzel bir sunum yaptı, tüm ayrıntılar vardı, görseldi. Orman alanlarımız son on beş yılda 1 milyon 500 bin hektar artmış yani 2002 yılında 1,2 milyar metreküp olan odun serveti, 1,6 milyar metreküpe ulaşmış. Bu artışla, ülkemiz, dünya orman varlığını artıran önemli ülkeler arasında yer almaktadır.

Evet, 2003 yılından bugüne kadar takriben 4,9 milyon hektar alanda ağaçlandırma, erozyon kontrol, bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu, mera ıslahı, enerji orman tesisi, suni gençleştirme ve özel ağaçlandırma ve benzeri ormancılık faaliyetleri gerçekleştirerek 3 milyar 820 milyon adet fidanı toprakla buluşturmuştur, 2017 yılı sonunda bu rakam 4 milyara ulaşacaktır. Yani, eskiden ben orman işletme şefliği yaparken ormancılık faaliyetleri yalnızca orman arazisinde yapılırken şimdi ise, Millî Ağaçlandırma Seferberlik Kanunu'yla 2008'den bu yana okul bahçeleri, kara yolları kenarları, hastane ve sağlık ocakları, mezarlıklar büyük bir hızla ağaçlandırılmaktadır. Yani, 2008 yılından bugüne kadar... Hatta, o yıl ağaçlandırma olarak da... Bakanımızın en büyük özelliği hedef koymak, o zaman "2 milyon 300 bin hektar -Belçika büyüklüğünde, Trakya büyüklüğünde bir alan- ağaçlandırılacak ve rehabilitasyon yapılacak." demişti, o rakamın daha da üzerinde tamamlandı beş yıl sonunda. Bu arada da 45.684 adet okul bahçesi, 22.377 adet mezarlık ve ibadethane, 1.731 adet sağlık ocağı ve hastane bahçesi, 19 bin kilometre yol kenarı ağaçlandırması yapılmıştır. Ayrıca da vatandaşlarımıza 162 milyon adet fidan dağıtılmış bedelsiz. Ben işletme müdürlüğü yaparken bir vatandaş bir fidan istese verme şansım yoktu ama bu Millî Ağaçlandırma Seferberliği doğrultusunda tüm her tarafa bu fidanları dağıtabiliyoruz.

Yine, tabii, üretim olarak... Biraz önce işte, "Ağaç kesiyorsunuz, tomruk üretimi yapıyorsunuz." falan dendi. Doğrudur, yani ülkemizde gerçekten üretime baktığımız zaman, normalde Türkiye'deki ormanların artımı 30 milyon metreküpün üzerinde ama bizim yaptığımız üretim şu anda 21 milyon metreküp. Bunu yaparken de benim ilk meslek yıllarımda doğal ormanlarda yaşlı ormanları kesip gençleştirme adına, yani burada odun ham maddesi almak değil, bir yandan da ormanları gençleştirmek için yapılan ve... İlk yıllarda belki hep gençleştirmeydi, sonraki yıllarda bakımdan da gelen üretim oldu. Şu andaki üretimin bir yarısı, 17 milyon metreküp endüstriyel odun, 4 milyon metreküp yakacak odun üretilmiş, bunun da sonucu piyasadan 3 milyar TL satış geliri sağlanmış. Yani burada şu anda eğer bu bakımdan aldığımız ürünleri, lif-yonga diyoruz biz ona, onları tüketen fabrikalara eğer yeterli üretim verilmemiş olsa büyük bir ithalat yapılıp cari açığımız artacaktır. Bu konuda da Orman teşkilatı güzel işler yapmaya devam ediyor.

Evet, yine 2018 yılında ise 21,5 milyon metreküp odun ham maddesi üretilmesi hedeflenerek bunun karşılığı 3,3 milyar TL satış geliri elde edilmesi planlanmıştır.

Yine, Bakanımız çok güzel bir şekilde onu anlattı. Tıbbi ve aromatik bitkiler pazarından pay almamız gerekiyor. Bu konuda da son yıllarda güzel çalışmalarımız var. 2002 yılında 31 bin ton olan üretim 2017 yılında 500 bin tona çıkarılmıştır.

Orman yangınlarıyla ilgili... Ben de otuz yıl orman yangınları olan bölgede, birinci derece hassas bölgede çalıştım, yani Antalya'da yirmi bir yıl, en fazla yangın çıkan Muğla'da dört yılı aşkın ve İzmir Orman Bölge Müdürlüğünde. Gerçekten son yıllarda büyük bir aşama kaydettik. Bildiğiniz gibi, ormanlarımızın yüzde 60'ı yangın riski altında. 12,5 milyon hektar yangına çok hassas bölge, bu çalıştığım bölgelerde yani Akdeniz, işte Adana'dan başlayıp Mersin'e, ondan sonra Ege ve Marmara'ya kadar yangına birinci derece hassas bölge buralar.

İşte, orman yangınlarının sebepleri belli; ihmal ve dikkatsizlik yüzde 84, kasıt yüzde 3, yıldırım ise yüzde 13'tür. Bununla ilgili çalışmalarımızı yani orman yangınlarında stratejimizi üç temele oturtuyoruz: Bir, önleme; iki, söndürme; üç, rehabilite etmek. Yani önlemede yangın çıkmasına mâni olmak, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları. Bu konuda gerçekten son yıllarda çok güzel çalışmalar yapıldı. Nedir? Okullarda eğitim ve tiyatro faaliyetleri, camilerde hutbelerde ele alınıyor. Yine aynı şekilde vatandaşları bilinçlendirme çalışmaları devam ediyor. Önemli olan önleme dedik, bu konuda çok güzel çalışmalar var.

Söndürme ise erken uyarı, hızlı ve etkin müdahale diyoruz. Biraz önce Bakanım da anlattı. Yani bizim gözetleme kulelerimiz var tüm ormanlarımızı gören, orada kamera sistemimiz var, on beş saniyede yangın ihbarı alabiliyoruz. Eskiden böyle yarım saatte, kırk beş dakikada ulaşılırken şimdi ise on beş dakikaya indi bu süre. Ne kadar erken ve etkin mücadele, o kadar yangın söner. Tamam, doğrudur, Türkiye'de büyük yangınlar olmuştur ama tabii ki, nem yüzde 20'nin altına düşerse, sıcaklık 40 derecenin üzerinde olursa, hava da rüzgârlıysa eğer erken ve etkin müdahale de yapamıyorsan o zaman bu yangın büyür; büyüdüğü zaman ne kadar üzerine gidersen git, ancak ateşi ateşle söndürsün, karşı ateş verdiğimiziz. Bunları da Türk ormancısı uyguluyor.

Bir de, baştan bu yana Türkiye'nin yangın söndürmeyle mücadelesine baktığımız zaman, ilk yıllarda, 1940'larda, 1950'lerde -o yıllarda- mükellef sistemi, jandarma gider, zorla toparlar insanları, "Hadi bakalım, yangına gideceksiniz." o şekildeydi ama 1980'li yıllarda bu sefer yer ekipleri kurulmaya başlandı. Yani Orman teşkilatı yer ekipleri kurdu, yalnızca tırmık, tahrayla söndürmeye başlamıştı ama daha sonra "Suyun kullanılması lazım." dendi, arazözler alındı, buna uygun havuzlar yapılmaya başlandı. 1988 yılında ilk hava aracıyla tanıştık, 1990'lı yıllarda ise hava araçlarını kullanmaya başladık. Yani tam güzel bir yangın yönetim sistemi, hepsi birden, teknolojinin tamamını kullandık. Şu anda, bir yangın çıktığı zaman kuleci görüyor, tabii ki eğitim çalışmaları da oluyor, Alo 177'ye de ihbarlar gelir, anında orman içerisindeki helikopter havalanır, kara ekipleri havalanır ve anında yangın mahalline varılır on beş dakika içerisinde. Varıldığı zaman havadan helikopter suyu alır, yangının önüne atar, yer ekibi işte gider dozerlerle, bu yangınlara erken ve etkin bir şekilde müdahale edilir ve söndürülür. Yani bu konuda hiçbir zafiyet yok. Bakın, Avrupa ülkelerinde, hele özellikle bizim Akdeniz ülkelerinde -biz, beraber ortak çalıştık çok- bizi herkes takdirle karşılar.

Son yine, Süleyman Demirel Üniversitesinde Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu'nda bir sunum yaptım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Aydın.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Tüm dünya Türkiye'nin orman yangınları konusundaki başarısını her zaman söylüyor.

Tabii ki, yanan alanların kısa sürede ağaçlandırılması, Sayın Bakanım anlattı, gördünüz sizler de. Gerçekten yıl içerisinde ağaçlandırılıyor. Bir sürü yanlış anlamalar var. Ben hem Plan ve Bütçe Komisyonunda hem de Genel Kurulda bunu zaman zaman söyledim. Ben Muğla Orman Bölge Müdürü oldum 2007 yılında, şöyle bir algı vardı: Bodrum'da yangın çıkar. "Eyvah, Bodrum yanıyor cayır cayır!" Hem çok ses getiriyor, arkasından hemen soru işaretleri "Acaba burası villa mı yapılacak, turistik tesis mi olacak?" falan diye. Ben o zaman bir açıklama yaptım basına, dedim ki: "Arkadaşlar, yanan alanlar yıl içerisinde ağaçlandırılıyor. Ben Antalya'da çalıştım yirmi bir yıl. Gidin, bir tane yanan alan yerden 2B olmuş ve başka amaçla kullanılmış bir yer varsa, buyurun, istifa edeceğim." O gün bugündür önüme bir şey gelmedi. Ha, var, şöyle var: Yanan alan tamam, vatandaşın mülkiyetinin olduğu yer. Tamam, ormanların içerisinde mülkiyeti olan, tapusu olan yerler de var, orası yanıp geçiyor veyahut da... Bodrum Güvercinlik'te vardı, özellikle gündeme geliyor sık sık, bazı televizyonlarda, işte, "Burası yandı, otel oldu." Ya, orası 1986 yılında turizm alanı olarak ilan edilmiş, tahsisi alan almış, her şey bitmiş, 2007 yılında yangın çıkıyor, çıkan yangında da ucu yanmıştı, ben de oradaydım. Her şey bitmiş, turizm alanı ilan edilmiş, tahsis verilmiş yani. Burayla ilgili üzerine gitmenin çok bir anlamı yok. Yıl içerisinde ağaçlandırıyoruz.

Sayın Paylan'ın biraz önce söyledikleriyle ilgili... Yani hiçbir zaman hiçbir orman ne imara açılır... İmara açılması mümkün değil. Bir de biz -adı üstünde Orman Kanunu- hatta 1937 yılında "Beş yılında orman kadastrounu bitireceğiz." demişiz. Doğru, 2005 yılına kadar Orman Genel Müdürlüğü ayrı çalışmış -Orman Kadastro- Tapu Kadastro ayrı çalışmış ama biz 2005'te bunu birleştirdik. Şu anda tamamı yapılıyor ve tescilleniyor, ormanların tapusu var. Ormanın tapu olan yer, mümkün değil yani buna kesin inanın, hiçbir yer ne imara açılır ne de oraya inşaat yapılır; bunu iyi bilin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İstanbul'un yüzde 75'i ormandı, şimdi hepsi gitti.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kuzey Ormanlarını kara yollarına açtınız.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – İstanbul, aslında tabii, şöyle: İstanbul'un hemen hemen yüzde 50'ye yakını orman yani -bakın, hedefimiz yüzde 30 diyoruz- Türkiye ortalamasının üzerinde ve şu anda konu... Eğer Orman Kanunu olmamış olsaydı mümkün değildi yani. Bu konuda emin olun imara falan açıldığı yok.

Ve biz, biraz önce yangın konusunda da yangına birinci derece hassas bölgelerde -biraz önce siz yoktunuz- gereğini yapıyoruz, bu konuda rahat olun. Orman yangınları konusunda da çok başarılı bir...

GARO PAYLAN (İstanbul) – On beş gün müdahale edilmiyor yangınlara.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ya, orada güvenlik sorunları vardır, doğrudur, ona bir şey demiyorum. Bir de şunu da...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama yakılıyor ormanlarımız. Orman her yerde orman Sayın Vekilim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Tabii ki, her yerde orman ve gereken de yapılıyor, yıl içerisinde de ağaçlandırılıyor yani. Bu konuda rahat olun. Belki, doğrudur, terörle ilgili sıkıntılar vardır. Orada tabii, kimin yaktığı da belli değil yani terör amaçlı da yanmış olabilir. Ama şu var: Eğer, bakın, Türkiye'de bu Orman teşkilatının yangın söndürmeyle mücadelesi olmamış olsun, iddia ediyorum -ben Türkiye'de en fazla orman yangınlarına giden kişilerden birisiyim yani otuz yılımı verdim ve kayıtlarda da vardır, en fazla hava aracıyla gidip yangın yöneten kişi de benim- eğer bu mücadele yapılmasın Akdeniz'de birinci derece hassas olan 12 milyon hektar yer üç yılda -eğer erken ve etkin müdahale yapmayalım- Türkiye'de üç yılda tüm ormanlar biter, yanar, bu sahildeki 12 milyon hektar ormanın tamamı yanar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Gelin, Dersim’e gidelim, Lice’ye gidelim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Onun için gerekli çalışmalar gayet güzel bir şekilde yapılıyor. İnşallah, önümüzdeki günlerde öyle güvenlik sorunları da olmaz, orada terör de olmaz, oradaki ormanlarımız da yanmaz. Yanan yerler de zaten meşe ormanıdır genelde, orası yapraklı tür olduğu için tekrardan yenisi de gelmiştir yani bu konuda rahat olun.

Bir de Türkiye için en önemli genel müdürlüklerimizden birisi Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünden de bahsetmek istiyorum, Türkiye için çok önemlidir. 2011 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığımız yeniden kurulduğunda bu Genel Müdürlük kuruldu, eskiden Ağaçlandırma Genel Müdürlüğüydü. Arazi bozulumu, çölleşme ve erozyonla daha etkin mücadele edebilmek gayesiyle 2011 yılında kurulan bu Genel Müdürlüğümüz, ülkemizin 2023 ve sonrası vizyonuna uygun olarak toprağın korunması, tabii kaynakların geliştirilmesi, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü, entegre havza ıslahı, su havzalarının geliştirilmesi faaliyetleriyle ilgili plan ve projeler yapmakta, politika ve stratejiler belirlemekte, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyon sağlamakta ve bu faaliyetleri küresel alana taşıyarak ülkemizin tecrübelerini diğer ülkelere aktarmakta ve uluslararası kuruluşlarla da etkin iş birliği yapmaktadır. Bu kapsamda, Çölleşmeyle Mücadele Ulusal Strateji ve Eylem Planı, Erozyonla Mücadele Eylem Planı, Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, Yukarı Havza Sel Kontrolü Eylem Planı, Baraj Havzaları Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Eylem Planı, Maden Sahaları Rehabilitasyon Eylem Planı gibi doğal kaynak planlamalarının anahtarları olan eylem planları hazırlamaktadır. Bu eylem planlarına izleme, değerlendirme ve raporlama yapılmaktadır. Entegre Havza Rehabilitasyon Projeleri, Sürdürülebilir Arazi Yönetim ve İklim Dostu Tarım Uygulamaları Projesi, Arazi Tahribatının Dengelenmesi Projesi, Sel, Çığ, Heyelan Kontrol Projelerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedefi olan Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi’nin yol haritasını oluşturan arazi tahribatının dengelenmesi kapsamında 2030 ulusal hedefleri belirlenmiş ve Türkiye Ulusal ATD Raporu hazırlanmıştır. Bu rapor üye ülkelere örnek kılavuz olarak kabul edilmiştir. Bu konuda da gerçekten güzel çalışmalar var Bakanlığımızın. Bu konuda da takdir etmek istiyorum. Bu çalışmalar inşallah devam edecek ve hedef olarak da koydukları 1 milyon hektar ağaçlandırma, 750 bin hektar mera ıslahı, 2 milyon hektar tarım alanlarının ıslahı, 2030 arazi tahribat dengelenmesi hedeflerimiz arasında yer almaktadır. İşte, bunları yaparken Havza İzleme ve Değerlendirme Sistemi Projesi hazırlanmıştır, Türkiye Dinamik Erozyon Modeli ve İzleme Sistemi kurulmuştur. Bu çalışmaların da devamını diliyorum.

Millî parklarımız, Sayın Bakanım güzel bir şekilde sunum yaptı, bu konuda da onların çalışmalarını da tebrik ediyorum. Zaten Devlet Su İşleri gerekli güzel çalışmaları her zaman yapıyor.

Sürem de sonuna geldiğim için fazla da uzatmak istiyorum. Tüm genel müdürlüklerimizi de bu çalışmalarından dolayı tebrik ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Komisyonumuzda da bir orman mühendisi olarak, net bir şekilde, kafalarda olan soru işaretlerini gidermek için önümüzdeki günlerde -bundan sonra hep beraberiz- bu konularda da bilgi verebilirim.

Evet, tekrar hayırlı uğurlu olsun bütçemiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım, sayın basın mensupları; öncelikle hepimizi saygılarımla selamlıyorum.

Sonrasında zaman kalmıyor, ben önce bu Sayıştay raporlarıyla ilgili önerimi ifade edeyim, daha önceki bakanlıklarda hep söylüyoruz. Bu Sayıştay önerilerinin mutlaka ayrı bir gündem hâlinde görüşülmesi lazım. Burada da gerek Bakanlık gerekse diğer kuruluşlarımızla ilgili Sayıştayın çok önemli tespit ve bulguları var, özellikle muhasebe kayıtlarıyla ilgili, kayıt ve takip sistemindeki sıkıntılarla ilgili tespitler var. Bunların hem ilgili Bakanlık ve kurumlarımızca yerine getirilmesi gerekir hem de burada görüşüp karara bağlamamız gereken maddeler de var, onları da karara bağlamamız gerekir. Bu anlamda da Sayıştay denetim elemanlarına teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, “GEP” diye bir yeni kavram çıktı karşımıza, gelişme projesi diyorsunuz. Dün kitapçık odamıza gelmişti, bugünkü faaliyet raporunda da bundan bahsediyorsunuz.

Şimdi, biliyorsunuz, bölgesel kalkınma projeleri var. Hatta haritanızdan söyleyeyim, burada haritanızda gelişim projeleri olarak baktığımız zaman, KOP, GAP, DAP, DOKAP; bunlar resmî zaten var. Bu ORTAGEP, BAKGEP, MARMARAGEP, EGE GEP, TRAGEP bunlar herhâlde resmî değil Sayın Bakanım, sizin koyduğunuz bir isim. Yani, bu neticede, bölgesel gelişme Kalkınma Bakanlığıınca takip ve kontrol edilen, koordine edilen bir durum. Yani, orada bölge kalkınma idareleri kuruldu, eylem planları çıkarıldı yani orada bir resmîyet var, burada yok. Zaten Sayın Bakanım, sadece orman ve suyla bölgesel gelişme sağlanmaz yani bunu hepimiz biliyoruz, tarım, sanayi, diğer alanlarda yapılacak -altyapı alanlarında da- yatırımlar bölgesel gelişim için önemli.

Burada bir de düzeltme yapacağım Sayın Bakanım. Yani, burada diyorsunuz ki: “2003 yılında başlayan yatırım atağı kısa sürede meyvelerini vermiş ve milletimizin gelir seviyesi 4 bin dolardan 15 bin dolara çıkmıştır.” Bu doğru değil Sayın Bakanım. Şu anda 10.579; 2017 yılı için beklenen rakam.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kur yükseldi, o da düşer, 10 binin altında düşer.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ki kurun yükselmesiyle daha da düşecek bu.

Baktığımız zaman, 2008’de 10.931 dolar yani 2008’e göre fakirleşmiş bırak zenginleşmeyi, 2008 rakamına göre fakirleşmişiz. Yani, burada yüzde 42 oranında bir hesap yaptım, bir şişirme var millî gelirden. Çok kitapçık, kitap hazırlıyorsunuz -rakamlar, yapılan yatırımlar- tabii övünmek de haklısınız ama böylesi hatalar da sorgulamaya neden olabilir Sayın Bakanım. Yani, bu rakamlar tümüyle doğru mu, değil mi; o açıdan uyarıda bulunmak istedim.

Bir diğer konu, torba kanuna ben de gireceğim. Torba kanunda 3 tane madde vardı, sizi de doğrudan ve dolaylı ilgilendiren. Birincisi: Bu orman alanlarında işte madencilik için alınan paraların on yıl süreyle alınmaması konusunda bir madde var. Bu hem gelir kaybınıza yol açtığı gibi hem de bize göre orman alanlarını madencilik açısından teşvik eden bir mahiyeti de var. Yani, bu maddelerin altına Orman Bakanı olarak nasıl imza attınız, hakikaten, ya içeriğini tam görmediniz Sayın Bakanım... Ki, ÇED’le ilgili maddeler var, birini, maddeyi biz burada Plan ve Bütçe Komisyonu olarak çıkardık iktidar, muhalefet milletvekilleri olarak. Yani, “Üç ay içinde gerekli izin başvuruları cevaplanmazsa olumlu sayılır.” diye bir madde vardı torba tasarıda bunu Plan ve Bütçe Komisyonu çıkardı. Ama, bir madde daha var, o maddeyi çıkarmaya gücümüz yetmedi, o da “Arama faaliyetleriyle ilgili yine ÇED kararı aranmaz.” hükmü var. Bunların orman alanlarına zarar verici boyutları olduğu kesin, gerek orman gerek mera gerekse tarım arazileri için bu maddelerin bir risk oluşturduğu kesin. Keşke, bu maddeler olmasaydı ki maddelerin birini de Plan ve Bütçe Komisyonu olarak çıkardık.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak Anayasa’da da belirtildiği üzere, ormanlarımızın ve doğal çevrenin korunması, işgale ve yağmaya prim verilmemesi, teşvik edilmemesi, bununla birlikte orman köylüsünün mülkiyet sorununun da çözülmesi gerektiğini savunuyoruz.

Ormanlar, en büyük karasal ekosistemdir ve en değerli doğal varlıklarımızdan biridir. Ülkemizde orman yağmasına yol açan sebeplerin kaynağı kurutulmadan sürdürülebilir ormancılıktan söz edilmesi mümkün değildir. Ormanların tahrip edilmesini önlemek bakımından orman kadastrosu ve 2/B konularında köklü çözümler getirilerek bu konuların ülke gündeminden çıkarılması gerekmektedir.

Orman sınırı dışına çıkarma işlemi orman bütünlüğünü bozmamalı, su ve toprak rejimine zarar vermemelidir. Aynı zamanda, ekolojik dengeyi bozacak türde bir işlem ismi her ne olursa olsun yapılmamalıdır. Ormanlara zarar verecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilmemelidir.

2/B alanlarının çıkarılma nedeni, şimdiki kullanımı, toprak yapısı, eğimi, erozyon tehlikesi, bitişğinde bulunan ekosistemler, kamu yararına değerlendirilebilme durumu gibi niteliklerini içeren envanteri maalesef yapılmamıştır. Bu durum ortaya konulmadan yapılan satışlar ileride giderilmesi imkânsız zararlara yol açabilecektir.

Ormanları korumak devletin anayasal bir görevi olduğu kadar, orman köylüsünü kalkındırmak, onları kollayıp, sosyal yaşantılarını güvence altında tutmak da devletin en temel görevidir.

Ormancılığın desteklenmesi amacıyla orman köylüsüne ve talep eden gerçek ve tüzel kişilere belirli şartlar ve sürelerle bedelsiz arazi tahsil edilerek özel ormancılık geliştirilmelidir. Ormanların doğal gelişim sahaları içinde yerleşmiş ve ormancılık dışında başka bir iş yapamayan orman köylülerine tarımsal üretim yapabileceği arazi tahsisleri yapılarak iskânları temin edilmelidir. Bunlardan boşalan alanlar ormanlaştırılarak iskâna yasak bölgeye dönüştürülmelidir. Yine orman kadastrosu ile genel kadastro birleştirilerek, mülkiyet anlaşmazlıklarının giderilmesi temin edilmelidir.

2/B sorunu villa ile yayla evi sahipliğini birbirinden ayıran adil ve hakkaniyetli bir yöntemle çözülmeli, büyük kent merkezlerinde ve sahillerde rant dağıtma yolu olarak kullanılmasına izin verilmemeli, özellikle orman köylüsünün mağduriyetleri giderilmelidir.

Sayın Bakanım, orman çalışanlarıyla ilgili de bir konudan bahsetmek istiyorum: Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde sürekli işçilerin yanı sıra 5620 sayılı Kanun'a göre çalışan geçici işçiler mevcut. Bunlar beş ay yirmi dokuz gün çalışıyor kalan sürede maalesef, orada çalıştıramıyoruz. Hâlbuki ormanda on iki ay iş var –ki çok ilginç bir durumdan da bahsedeceğim, diğer kurumlarda da bu karşımıza çıkıyor, Orman iresinde de var, geçici işçileri gönderdiğimiz dönemde tutuyoruz taşeron işçisi çalıştırıyoruz ya da İŞKUR'dan Toplum Yararına Program kapsamında personel istihdamı yapıyoruz. Yani bu bir çelişki, bu konuda bir önceki Sayın Başbakanın, değerli hemşehrmin, yine, şu anki Başbakanın sözleri de var. En son, Sayın Başbakanın 2 Mart 2017 tarihinde katıldığı “küresel satranç” temalı toplantıda çok açık bir şekilde ifadeleri var, “Geçici orman işçilerinin sorunlarının çözümü konusunda taleplerinizi sağır sultan bile duydu.” diyor Sayın Başbakan oradaki orman işçilerine. “Siz bize ilettiniz, şimdi, bize düşen sizin sorunlarınızı torunlara havale etmek değil, çözmek.” diyor Sayın Başbakan ve diğer taşeron işçiler, 4/C'liler, bu konularda da talimat verdiğini, bu konuları çözeceklerini ifade ediyor çok açık bir şekilde. Değerli hemşehrim Sayın Davutoğlu da Başbakanken 2015 yılında aynı sözü vermişti ama bugüne kadar maalesef, bu arkadaşlarımızın bu mağduriyeti giderilmedi. Tecrübeli eleman Sayın Bakanım, bunlar yani o beş ay yirmi dokuz gün kısıtlamasını kaldırmamız lazım. Eğer ihtiyacımızsa bunları sürekli çalışır hâle getirmek hem çalışanımızın moral motivasyonunu artırır, sıkıntılarının giderilmesini sağlar hem de idareye katkısı olur.

Su konusunda da şunları ifade edeceğim: “Su kıtlığı” ve su “kirliliği” şeklinde özetlenen ülkemizin suyla ilgili mevcut sorunlarını su kaynaklarının geliştirilmesi, denetimi ve yönetimine ilişkin sorunlar olarak ifade etmek gerekmektedir. Suyun plansız ve aşırı kullanımı yeryüzünde birçok tatlısu ekosisteminin zarar görmesine neden olmaktadır.

Nüfus artışıyla birlikte artan gıda ve enerji talebiyle iklim değişikliğinin hidrolojik sistemler üzerinde yaratacağı etkiler gelecekte çok daha fazla riskle karşı karşıya kalacağımızı göstermektedir. Bu nedenle, su kaynaklarının iyi yönetimi ve sürdürülebilirliği günümüzün üzerinde önemle durulması gereken öncelikli konuları arasındadır. Ülkemizin de kısıtlı su kaynaklarının korunması ve su kaynakları üzerinde bugün ve gelecekte oluşabilecek risklerin bertaraf edilmesi gerekir. Kısıtlı olan su kaynaklarıyla ilgili tartışmayı sadece miktar ve kalite yönüyle değil, aynı zamanda, yarattığı riskler açısından da değerlendirmek gerekmektedir.

Su kaynaklarının verimli kullanımı modern sulama yöntemlerinin kullanımıyla sınırlı. Tarımsal faaliyetler için kaynaklardan aşırı su çekilmesi de başka bir problemdir. Su kaynakları, evsel, endüstriyel ve tarımsal atıklarla her geçen gün kirlenmektedir. Belediyelerin çok azında atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Kirlenen su kaynakları yalnız biyolojik çeşitliliği değil, aynı zamanda geçim kaynakları suya bağlı olan çok sayıda insanı da doğrudan etkilemektedir. Büyük ölçekli altyapı projeleri ve madencilik faaliyetleri de su kaynaklarını ve sulak alanları olumsuz etkilemektedir.

Suyun kaynağından itibaren korunması, kirletilmemesi, barajların çevreyle uyum içinde bulunması, baraj göllerinin erozyonun etkileri ile kentsel atıklardan korunması, sağlıklı içme ve kullanma suyunun uluslararası standartlarda sağlanması esas olmalıdır. Ülkemizin önceliklerine göre tüm su kaynaklarımızın planlanması, yönetimi, geliştirilmesi ve işletilmesi ile su konusundaki ulusal politikaların ve uluslararası sözleşmelerin bütüncül bir anlayışla takip, değerlendirme ve koordinasyonu sağlanmalıdır.

Son olarak, KOP'tan bahsedeceğim Sayın Başkanım, kısa bir sürenizi alacağım.

Sayın Bakanım, “Konya Ovası’na yeni yatırımlarla destan yazmaya devam edeceğiz.” diyorsunuz. Doğrudur, yani daha öncesinde yine bu Komisyonda olsun, Genel Kurulda olsun Mavi Tünel’le ilgili, yapılan barajlarla ilgili, göletlerle ilgili her zaman teşekkür etmişimdir, Allah razı olsun demişimdir ama bu yetmiyor Sayın Bakanım, yani siz destan yazıyorsunuz ama Konya hâlen ağıt yazıyor yani kuraklık nedeniyle, su sıkıntısı nedeniyle. Bunun çözümü de var, bunu yıllardır dile getiriyoruz. Yeni projeler gerekiyor, KOP proje stokuna yeni projeler ilave etmemiz gerekiyor, başka havzalardan su getirecek projeleri mutlaka ki hiçbir bilgi de sunumunuzda ifade etmediniz... Anladığım kadarıyla yeni proje yine yok yani Konya Ovası’ni suya doyuracak, su ihtiyacını karşılayacak yeni projeler de yok. Hemen şunu söyleyeyim: Mavi Tünel’den aktarılması planlanan su 414 milyon metreküp biliyorsunuz. Bunun 100 milyon metreküpü Çumra ve Konya şehir merkezinin içme suyu. Yani geriye kalan suya baktığınız zaman Konya Ovası’nın su ihtiyacının yüzde 7’sinde falan yani onda 1’i bile değil. O açıdan acilen...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – 180 milyon metreküp olacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O zaten aynı yerden geliyor Sayın Bakan. Ova ihtiyacı...

Onları yine tartışırız Sayın Bakanım.

“Görünen köy kılavuz istemez.” derler ya hani beraber gidelim, Cihanbeyli’den başlayalım yani, Konya’nın ilçelerini dolaşalım, Karapınar’dır, Ereğli’dir.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Geçen Ereğli’deydim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Biliyorum, Ereğli’deydiniz Sayın Bakanım.

Yani bu anlamda Sakarya’dan, Ermenek Barajı’ndan, Manavgat Çayı’ndan, hatta Fırat Karasu’dan, Kızılırmak’tan su getirmenin yollarını aramalıyız ki KOP idaresinin daha önce Kızılırmak’tan özellikle Kulu-Cihanbeyli bölgesine su getirilmesiyle ilgili projesi vardı ama hayata geçirilemedi, bilmiyorum, maliyeti mi yüksek. Bu konularda adım atılması lazım Sayın Bakanım. Konya, daha önce

de söylemiştim, neredeyse Hollanda kadar, Hollanda'nın tarım, gıda ihracatı 90 milyar avro. Konya niye yapamam? İhtiyacımız su. Konya Ovası'nın su ihtiyacının başka havzalardan, çevre havzalardan getirilecek yeni projelerle giderilmesi gerekmektedir diyorum ve Bakanlık bütçemizin hayırlı sonuçlar getirmesini temenni ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kalaycı.

Sayın Karabıyık, buyurun.

Süreniz on dakika.

LALE KARABIYIK (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ülkemizin -bildiğimiz gibi- yılda 500 milyar metreküp su kadar yağış aldığını biliyoruz; bunun yarısı buharlaşıp gidiyor, doğaya dönüyor, 160 milyar metreküpü denizlere, akarsulara, kapalı havzalara dâhil oluyor. Yılda da yaklaşık 7 milyar metreküp su akışı olduğu bilinmekte. Ülkemizde tüketilebilir yer üstü ve yer altı su potansiyelimizin de yılda 112 milyar metreküp olduğunu biliyoruz. Şimdi, peki, “Kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su miktarı ne kadar?” dediğimizde bunun da cevabı 1.500 metreküp yaklaşık. Yani kullanma ihtiyacımız yılda 120 milyar metreküp bu durumda ama su potansiyelimiz 112 milyar metreküp yani burada bir açık var. Tabii, nüfus artışı da devam etmekte. Bu durum da hesap edildiğinde 2030 yılında çoğu bölgede su sıkıntısı yaşanacaktır çünkü kişi başı kullanılabilir miktar bin metreküpe düşüyor olacak eğer hiçbir şey yapılmazsa ama bir taraftan da maalesef bazı yeraltı su potansiyelleri azalmakta çünkü incelenmeden, izlenmeden oralar tüketime açılıyor, küsüp giden su havzaları var. Yine, bazı su havzaları tarıma açıldığında kimyasal gübre veya tehlikeli diğer kimyasallar suya karışabiliyor, bu da sağlık için çok önemli tehditler oluşturuyor tabii. Yine, su havzalarımızın sanayi ve kentsel yerleşim bölgeleri hâline getirilmiş olması da bir başka sorun.

Şimdi “Türkiye’de su hakkının hukuksal boyutu nedir?” diye bakıyorum çünkü son derece önemli. Neden önemli? Türkiye’nin tüm bölgelerinde, hani akarsu bırakmayan hidrolik projelerine, yeraltı sularını, denizleri ve gölleri kirleten termik ve nükleer gibi enerji projelerine, maden ve taş ocaklarına, otoyol, köprü, geçit, alt geçit, tünel gibi birtakım projelere karşı bir kesim de bir ölüm kalım mücadelesi veriyor. Bunlar tabii ki yapılacak ama bir dengenin olması bu durumda önemli yani rant tehlikesi buralarda son derece artmış durumda ve tabii, her biri su ve toprak gasplarına neden olan bu projeler de su hakkı ihlallerine örnek olarak verilebilir aslında.

Şimdi, Türkiye’de, tüm bu hak ihlallerine karşı su hakkı kendine herhangi bir hukuksal zemin bulamamış yani birtakım yerlerde var, mesela Anayasa’da filan geçiyor ama su, insan hakkı olarak maalesef kabul edilmiyor mantiken hâlen, başta Medeni Kanun’da yer alıyor. Mesela “Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.” Benzer şekilde 56’ncı maddede herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu ifade ediliyor. Sağlıklı ve dengeli bir çevrenin olmazsa olmazı olan suya erişmek için kişinin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ayrılmaz bir parçası olduğu belirtiliyor. Aynı madde aynı zamanda “Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.” diyor ama mantiken baktığımızda çok da öyle olduğunu görmüyoruz yani yapılan uygulamalara baktığımızda. Bu konuda bir de 2011 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığınca hazırlanan ve kamuoyuyla paylaşılan Su Kanunu Tasarısı vardı. Tasarıda su hakkının adı çok fazla geçmiyordu. Geçen yine inceledim onu ben ve su varlıklarının korunmasına yönelik değil, hani biraz daha suyu kullanıma açacak düzenlemeleri içeriyordu, böyle bir de içeriğe sahipti.

Şimdi, Türkiye’de su hakkı ihlallerine yol açacak çeşitli yasalar ve düzenlemeler de birbiri ardına çıkıyor aslında ya da içeriği böyle oluyor, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Yasa Tasarısı, Su Kanunu Tasarısı, Kentsel Dönüşüm Yasası, 2B Yasası, Nükleer Yasası, HES’ler için idari altyapı düzenlemeleri, büyük projeler için ÇED muafiyetinin getirilmesi, mühendis ve mimar odalarının denetim haklarının ortadan kaldırılıp denetim işlerinin özel şirketlere verilmesinin örneklerinde olduğu gibi. Hatta, madde 80 ve Varlık Fonu gibi düzenlemeler de sadece suyun değil, tüm doğa varlıklarının korunmasına aslında kısıtlama getiriyor bir anlamda. Bunlar da önemli diye düşünüyorum.

Türkiye’de uluslararası bir su hegemonyası kurma atılımlarının dışında, kentlerde de su hakkı ihlallerini görüyoruz aslında. Şimdi, ülkede kentlerin çoğunda şebeke suyu içilecek durumda değil ya da aynı iyi kalitede ya da lezzette değil. Vatandaş su içme ihtiyacını büyük oranda ambalajlı su satan şirketlerden sağlıyor, bu şirketler kazanıyorlar ama bu konuda iyileştirecek çalışmalar belki varsa da yeterli değil.

Yine, ambalajlı sulara dair araştırmalar, ambalajlı suyun musluk suyundan çok daha pahalı olduğunu ve birtakım, hijyen açısından da sağlıksız olduğunu bazı çalışmalarda... Her marka için demiyorum ama 2013’de damacana sularda yapılan bir araştırma vardı, mesela orada çok olumsuz şeyler ortaya çıkmıştı. Bunların çok dikkat edilmesi gereken noktalar olduğunu düşünüyorum Sayın Bakan.

Yine, şişe sularının satışı artarken çeşme sularının içilebilir nitelikte olması için ayrıca kamusal kaynakların oranını artırmak lazım, bu kaynaklar gittikçe azalıyor ve kullanılmıyor. Yine, tabii, burada belediyelerle ortak çalışmalara ihtiyaç var. Belediyelerin, her şeyden önce su altyapılarını yenileme ve onarma gibi faaliyetleri kamu kaynaklarını kullanarak gerçekleştirmesi gerekiyor ama tam tersine, Türkiye’de asbestli olduğu bilinen boruların bile hâlâ yenilenmediği onlarca şehir var, ilçe var. Tüm dünyada ve Türkiye’de yıllar önce yasaklanmış birtakım kanserojen maddeler var, her gün içtiğimiz sulara karıştığını söyledikleri yerler var, havzalar var; bunlar son derece önemli diye düşünüyorum.

Sorularım içinde de sorarım ama bir de bu ön ödemeli su sayacı konusu var, o konuda biraz su hakkı ihlali oluyor. O konuda da sizden bilgi almak isterim, o konuda neler yaptığımız konusunda.

Diğer taraftan, son on beş yılda Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde bir yapısal dönüşüm gerçekleşiyor, kalkınma sebebiyle olduğu ifade ediliyor, tamam, söylemiyle gerçekleşiyor ancak ya bazen KHK’larla bazen de torba yasalara bir madde ilave edilerek doğa özel sektöre altın tepside sunuluyor yani bunun örneklerini gördük. Şimdi “çevresel sürdürülebilirlik” diye bir kavram var ama bu kavram bile çok önemli değil bazı maddelere, bazı yasalara, bazı bütçelere baktığımızda. Zaten bu konuda bir tek sizin sorumluluğunuz yok Sayın Bakan yani birden fazla bakanın, işte Çevre Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, herkesin sorumluluğunda. Genel bir strateji olmalı ama mesela dün biz Enerji Bakanlığının sunumunu izlediğimizde, enerjide arz güvenliği, kaynak çeşitliliği, serbest piyasa koşullarına yer verildi, bu kavramlara yer verildi ama çevresel sürdürülebilirlik üzerinde pek durulmadı yani bu, bir tek bakanlığın yapması gereken şey değil tabii takdir edersiniz ki.

Şimdi, tüm bu yapılan çalışmalarda, torba yasalarda, bütçelerde çevresel sürdürülebilirlik şöyle dursun, hani ekolojik varlıkların sadece bir yatırım nesnesi olarak kodlandığını da görüyoruz yani sadece o gözle bakıldığını da görüyoruz. Hepsi için demiyorum tabii ama böyle olanlar var, bu tür bakış açısı ve kodlamalar yapıldığını da görüyoruz. Hani, doğal mekânlar ve sermaye birikimi arasında sanki bir ilişki kurmaya yönlendiriyor bu işler, biraz rant aracı hâline geliyor; buna dikkat çekmek isterim.

Başka bir noktaya da değinmek istiyorum: 2015 yılında Türkiye’de hava kirliliği ölçüm istasyonlarından toplanan verilere göre ulusal sınır değerlerinin 50 ilde, Dünya Sağlık Örgütünün standartlarına göre ise Çankırı dışında 80 ilde aşılmış olması, hani sağlıklı bir çevrede yaşama

hakkımızın ne kadar önemli olduğunu gözler önüne seriyor. Diğer taraftan, Türkiye’de Büyükşehir Yasası yoluyla 30 ilde büyükşehir oluşturulunca böylece Türkiye’deki köylerin neredeyse yarısının tüzel kişiliği kaybettiğini biliyoruz. Köylülere ek vergiler geldi, köylü daha da yoksullaştı. Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu aracılığıyla 2005 ve 2015 yılları arasında 671 bin hektar tarım arazisi de tarımsal faaliyetler dışında kullanıma açıldı. Bunların hepsinin birbirleriyle ilgili olduğunu düşünüyorum Sayın Bakan. Aynı şekilde, haziran ayında üretim reform paketinde aynı mantığı gördük, aynı mantıktaki toprak politikaları üzerinde nasıl etki ettiğini görebildik. Zeytinliklerin, meraların ve kıyıların sanayileşmeye açılması gerçekten birdenbire oldubittiye getiriliyordu sanki. Şimdi, küçük çiftçi bu mantıkla sistem dışına itiliyor. Enerji, madencilik ve inşaat projelerinde tarım alanları, meralar, ormanlar, kıyılar bir yerde gasbedilmiş hâle geliyor bazı bölgelerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamamlıyorum, çok az kaldı.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Toprak, su, hava yaşamdan maalesef kopartılıyor, ki bunlar yaşamsal öneme sahipler. Mesela, İzmir’de Efemçukuru’nda altın madeni kaynaklı ağır metal kirlenmesi var, Trakya için önemli olan Ergene Nehri zehir kusuyor. İşte, Artvin örnekleri... Daha çok sayabilirim; Bursa’da da -benim ilimde de- benzer örnekler var. Bursa’nın diğer vekili arkadaşlarım da burada, onlar da bu konuda bilgi verecekler.

Son olarak, Çevre Komisyonuna gelen, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı var. Bunu çok yakından izliyoruz çünkü bunun içerisinde riskli gördüğümüz maddeler var Sayın Bakan.

Bir de şunu göstermek isterim: Bu, şehirlerin halka açık yeşil alan yüzdelerini gösteriyor. Bakın İstanbul’un hâline. Bakın, Londra’nın yüzde 38,4’ü, New York’un yüzde 14’ü, Hong Kong’un yüzde 41’i, Berlin’in yüzde 14,5’u ama İstanbul’un sadece yüzde 1,5’u yeşil alana sahip; bunu da belirtmek isterim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Karabıyık.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, yüzde 44’ü orman İstanbul’un.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ben park ve bahçeler olarak söyledim, ormanlar dışındaki yeşil alanlar olarak ifade ettim efendim. Biraz Çevre Bakanlığı açısından da söylemiş oldum.

BAŞKAN – Sayın Beyribey, buyurun.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın; sözlerime başlamadan evvel hepimizi saygılarımla selamlıyorum.

Bugün yaşam için olmazsa olmaz toprak, su, hava, ateşin, ana unsurların, temel elementlerin direkt olarak ilgili olduğu bir bakanlık bütçesiyle ilgili görüşüyoruz. Su olmadan yaşam olmuyor. Toprak olmadan, hava olmadan yaşam olmuyor. Havayla direkt ilintili; ormanlarımız oksijen deposu. Suyla direkt ilintili; sularımızı düzenli kullandığımız müddetçe, tatlı su bulabildiğimiz müddetçe yaşam daha kolay. Toprakla ilgili; ormanlarla erozyonu önleyerek topraklarımızın daha çok verimli ve kullanılabilir hâlde kalmasını sağlayacaktır. Bu anlamda, Orman ve Su İşleri Bakanlığımız ormanlarını son yıllarda ileri derecede artırarak, yine dere ıslahlarıyla özellikle erozyonları, taşkınları koruyarak topraklarımızın daha iyi korunur hâle gelmesini sağlayacaktır.

Değerli Bakanım, ben tabii bunları söylerken, gerçekten çok güzel şeyler yapıldığını görüyoruz ama özellikle çevre koruma, daha doğrusu tatlı suların korunmasıyla ilgili olarak Bakanlığımıza büyük bir iş düştüğünü düşünüyorum. Bu da orman köyü olan köylerimizdeki derelerin kirlenmesini önleme anlamında, projelerinizde doğal arıtmayla o köylerin sularının -özellikle orman köyleriyle, sizinle ilişkili olduğu için söylüyorum- atık sularının arıtıldıktan sonra, ya doğal arıtmayla veya enerjiyle arıtıldıktan sonra derelere karışmasını sağlamak lazım. Siz çevreci bir Bakansınız, çevreyi koruyan bir Bakansınız. Bu anlamda bunu önemsedığınızı de düşünüyorum ve önemsiyorum.

İkincisi: Önemli bir konu olarak da doğadaki bitki florasıyla ilgili en büyük kayıplarımızdan bir tanesi maalesef kullandığımız gübrelerdir. Ormanlık alanların yakınlarında ve orman içerisinde olan bölgelerde çiçekli bitkiler için veya yapraklı bitkiler için gübre atılmaktadır. Bu gübreler çeşitli hayvanların ayaklarıyla, şununla, bununla veya direkt olarak rüzgârlarla o bölgedeki bitki florasını, yapraklı bitki florasını tamamen kaybettirmektedir, çiçekleri kaybettirmektedir. Önemiştir. Bununla ilgili, orman köylerimizin bulunduğu yerlere doğal gübre kullanılmasına “evet.” Ama suni gübre kullanılması kanalıyla, hele çim gübresiyse, şununla, bununla o bölgedeki doğal floranın ileri derecede değiştiğini görüyoruz. Ben bunu gezdiğim yerlerde de görüyorum. Birçok yapraklı bitkileri maalesef son zamanlarda artık göremez oluyoruz. Sebebi ise suni gübre kanalıyla olmasıyla ilgili.

İlimizle ilgili çok güzel şeyler yaptınız, teşekkür ediyorum. Bir defa Sarıkamış şehitleriyle ilgili Sarıkamış Millî Parkı'na sahip çıktınız, şehitlerimizle ilgili ciddi yatırımlar yaptınız, projeleriniz devam ediyor. İnaniyorum ki sizin sayenizde gelecekte Sarıkamış'taki şehitlerimizin de ruhları, Çanakkale'deki şehitlerimizin de ruhları şad olacaktır. Yaptığınız şeylerden dolayı müteşekkirim ama devamını bekliyoruz.

Yine ilimizde, özellikle hayvancılık bölgesi olduğu için, sulama alanlarıyla ilgili, Koçköyü Barajı, Kağızman Barajı, temelleri atıldı, yapılıyor. Kars Barajı bitti, daha su tutmadık. Ne zaman su tutacağımızı merak ediyorum. Ne zaman su tutup da faaliyete geçeceğini merak ediyorum. Onun da bir an evvel bitirilmesi lazım.

Diğer bir konu, göletler yapılıyor, teşekkür ediyoruz. Küçük göletler yapmıyorsunuz ama bu yaptığınız göletlerde Kars'a biraz daha fazla pay ayırmak lazım. Biz, yer altı ve yer üstü suları bakımından zengin bir il değiliz. Özellikle hayvancılık için küçük göletlerle ilgili -bizim hayvanlarımız arazide, ki başka gelir yolumuz da yok- konuda da Bakanlığımızın desteğini beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Ben özetle şunu söylüyorum: Gerçekten Türkiye, yeşilliği her gün artan bir ülke oldu. Dün ile bugünü mukayese edince köylerimizde, arazide ormanlarımızın arttığını görüyoruz.

Yine, gezdiğimiz yerlerde, birçok yerlerde giderken... Ben o alanda da canlıları korumanın anlamında, koruduğunuz için müteşekkirim. Dağlardaki kuşların su kaplarından, dağlardaki hayvanlar su için diye yaptığımız kürünlerden, kuşlar için, yaban hayvanları için yaptığımız kürünlerden, onlara kışları aç kalmasın diye verdiğiniz yemlerden dolayı, canlıları koruduğunuz için Bakanlığımıza teşekkür ediyorum, bütün çalışanlarınıza teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum, inşallah Kars'ımıza bol bol hizmetler bekliyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Beyribey.

Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.47

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.48

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 29’uncu Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın bütçe görüşmelerine devam ediyoruz.

Söz taleplerini karşılamak üzere, sözü Sayın Bekaroğlu’na veriyorum.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; Orman Bakanlığının 2018 yılı bütçesi hayırlı olsun.

Şimdi, Sayın Bakan, birkaç konuda küçük bir düzeltme, uyarı, nasıl kabul ederseniz bilmiyorum... Konuşmanızda şöyle bir cümle geçti Sayın Bakanım, çok üzüldüm: “STK’lar başka ülkelerin etkisiyle Türkiye’de zeytinliklerin gelişmesini istemiyorlar.” Bir defa, bir STK dava açmış -o davanın içeriğini filan da biz bilmiyoruz, her neyse- zeytinliklerle ilgili, orman sayılmaması filan... Yani buradan hareketle bir ezberi, Hükümetinizin bir ezberini burada hemen refleks bir şekilde ortaya çıkardınız. STK’lar sanki bu milletin, bu ülkenin, insanımızın, bu vatanın düşmanıymış gibi bir yaklaşım tarzı; bu son derece üzücü, bunu düzeltmeniz gerekiyor. Yani bu konuyla ilgili, herkesin hata yaptığı gibi bir STK da hata yapmış olabilir ama onlarca, yüzlerce, binlerce STK var, çevreye duyarlı, bu konularla ilgili çalışmalar yapan insanlar var ve bunlar vatansever insanlar. Bunlar vatani seviyor, en az bizim kadar, en az sizin kadar vatansever insanlardan oluşuyor. Dolayısıyla bu talihsiz bir açıklama oldu Sayın Bakanım.

Şimdi, sunumunuzda, geçen sene olduğu gibi güzel bir sunum yaptınız, iç açıcı fotoğraflar gösterdiniz ve bunların hepsinin doğru olduğunu biliyorum yani böyle kırlarda, dağlarda gezen birisi olarak hepsini biliyorum. Ama Sayın Bakanım, hep güzel tarafından çektiniz yani objektifi, işte, kamerayı oraya tuttunuz, zumladınız, çektiniz. Başka fotoğraflar da var Sayın Bakan ve o fotoğraflardan bir tanesini buraya getirmediğiniz. Muhalefet de ister istemez oraları zumlayarak fotoğrafları sizinle paylaşacak. Bizi o kötü STK’lara koyma, iyi niyetle düşüncelerimizi aktarıyoruz.

Şimdi, sizin verdiğiniz ormanla, ağaçlandırmayla ilgili, işte, kazanım, kayıplarla ilgili rakamlar ile başka kuruluşların verdiği rakamlar çok örtüşmüyor. Mesela siz çok iyi bilirsiniz bu Küresel Orman Takip ve Uyarı Sistemi, işte, Dünya Doğal Kaynaklar Enstitüsü liderliğinde Google var, Birleşmiş Milletler Çevre Programı ve 40’tan fazla kuruluş var; bunların oluşturduğu bir konsorsiyum var. Uydu verileri ve diğer bilgileri toplayarak Küresel Orman Takip ve Uyarı Sistemi kapsamında araştırmalar yapmışlar, raporlar yayınlıyorlar. Bunun, Ocak 2000 ile Aralık 2012 tarihlerine ilişkin raporu var. Burada bildirilen rakam Türkiye için 2001 ile 2016 yılları arasında Türkiye’de net orman kaybı 391.273 hektar, yüzde 13’lük bir azalma gözüküyor. Sadece 2016 yılında 25.633 hektar. Tabii, yaptığınızı da göstermişler, tarihler farklı, 2001-2012 yılları arasında da 178.368 hektar kazanılan alan var yani bunu da bildirmişler. Dolayısıyla sizin rakamlarla ilgili insanların içine böyle bir şüphe düşürüp konuşmama devam edeyim.

Sayın Bakanım, sizin Hükümetinizin zamanında... Aslında Türkiye'nin çevreyle ilgili çok iyi hazırlıkları var, mevzuat var, Çevre Kanunu güzel, o kanunla ilgili çıkan yönetmelikler var. Yani biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, muhalefet olarak, ben kişisel olarak Türkiye'nin enerji ihtiyacı olduğunu biliyoruz, madenlerin çıkarılması gerektiğini biliyoruz, Türkiye'nin dünya kadar yatırıma ihtiyacı olduğunu, istihdamın artırılması gerektiğini biliyoruz. Bütün bunlara karşı değiliz. Bizim söylediğimiz şey, yapılan bu işlerin tamamı bu mevzuat içinde, bu yasal... Dünyada da bu böyle, Sayın Bakanımın gösterdiği film de bunu, çok açık ve dramatik bir şekilde bir kere daha burada bize, Komisyon üyelerine gösterdi. Bu çerçevede bu işlerin yapılmasını istiyoruz. Ama sizin Hükümetinizin ta baştan beri nasıl Kamu İhale Kanunu'yla problemi varsa, Kamu İhale Kanunu'nu sürekli şekilde değiştiriyorsanız çevreyle ilgili de sürekli, işte, torbayla, başka şekillerde bu kanun ve yönetmelik çerçevesini, buraların sınırlarını delmek için girişimlerde bulunuyorsunuz. İşte, çok değişik kanun ve kanun hükmünde kararnamelemlerle bunu defalarca yapmaya çalıştınız. En son bu torba yasada -dün söyledim "Geri çekildi, niye tekrar gündeme getiriyorsunuz?" diye- işte, "Üç ay içinde Çevre Bakanlığına ilgili kuruluşlardan yazıları gelmezse ÇED olumlu sayılacak." diye, gerçekten yüz kızartıcı bir teklifle Hükümetiniz geldi, sonra çekti. Daha önce işte, ormanlık alanlarla ilgili, tarım alanlarıyla ilgili, meralarla ilgili en son bu yılın başında -ayını hatırlamıyorum- çıkardığımız bir teşvik şeklinde ÇED raporları, ruhsatlar, her konuda istisna getiriyorsunuz, "Şu, şu, şu yatırımlar..." Bu yatırımlar da öyle genel bir şekilde tanımlanıyor ki hangisi stratejik, hangisi değil yani basit bir çöp şeyinden çay fabrikasına kadar her şey stratejik ürün, stratejik bir yatırım kabul edilebilir ve sürekli olarak bu şeyleri delmeye çalışıyorsunuz; böyle bir yasa da çıktı.

Sayın Bakanım, niye böyle? Yani özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, sizin Bakanlığımızın temel görevi... Yani sizin Enerji Bakanlığıyla karşı karşıya gelmeniz gerekiyor yani onların derdi Türkiye'nin şu kadar... Onlar da çok abartılı ihtiyaçlar koyuyorlar, müthiş yatırımlar filan, gerekli mi, değil mi ayrı bir konu ama yatırım yapıyorlar onlar, onların işi bu; sizin de buna karşı çıkmanız gerekiyor. Yani "Bu orman, vatan gelecek kuşaklara miras, bizim bütün bunları korumamız lazım." demeniz lazım.

Sayın Bakanım, sizin verdiğiniz rakamların bir tanesi de başka kuruluşların verdiği rakamlarla çok fazla örtüşmüyor. Yani dediniz ki: "Türkiye hidroelektrikle üretilen enerjide çok öne çıktı." Hayır, Türkiye hâlâ doğal gaz ve diğer karbon içeren yakıtlarla üretilen enerjide önde. Mesela burada TMMOB'un, Elektrik Mühendisleri Odasının yayınlamış olduğu rapordaki rakamlar ile sizin rakamlarınız uyuşmuyor. İnanın ki bunlar kanunla kurulmuş kuruluşlar yani böyle şey STK'lar değil Sayın Bakanım, her şeye karşı çıkan STK'lar değil yani bunlar bu ülkenin kuruluşları.

Sayın Bakanım, sizin verdiğiniz rakamların yanında genel olarak muhalefetin, diğer kuruluşların tespit ettikleri rakamlar var. Bu rakamların da bazıları ürkütücü. Mesela Avrupa'da kişi başına düşen yeşil alan 20 metrekare, Türkiye'de 5 metrekare Sayın Bakanım. En fazla orman alanına sahip ülkeler sıralamasında Türkiye 190 ülkede 139'uncu. Doğayı koruma kriterlerine göre Türkiye 180 ülke arasında 177'nci. Ülkemizde madencilik, ulaşım ve enerji sektörü projelerine alan açmak amacıyla kesilen ağaç sayısı 10 milyonla ifade ediliyor, siz "Bunun 3 mislini diktik." diyorsunuz; tabii, yani dikilen ağacın ne zaman orman olduğu konusu sizin ilginizde, ben bir şey söylemek istemiyorum, siz bunu benden daha iyi bilirsiniz.

Şimdi, üçüncü havaalanını çok konuştuk, tartıştık; yani ille de orada yapılması gerekiyor idiyse çok farklı şekilde de davranılabilirdi ama o şekilde davranılmıyor, sanki işte "Türkiye'nin şuna ihtiyacı var, bunu hemen yapmamız gerekiyor, önümüzdeki bütün engelleri de kaldıracacağız, hangi engeller..." Engeller değil onlar Sayın Bakanım. "Engeller kaldırılır." diyorsunuz, Türkiye'nin önündeki engeller,

işte, “Elektrik enerjisinin üretiminin önündeki engeller kaldırılır.” dediğimiz zaman, engeller, hemen ÇED kaldırılacak, şu kaldırılacak, bu kaldırılacak, engeller... Tam tersi bir şekilde bakmamız gerekiyor. Şu kurallar çerçevesinde bu yatırımlar yapılacaksa bunu takip etme sorumluluğu da en başta Orman ve Su İşleri Bakanlığının görevi olması gerekiyor, Çevre Bakanlığının görevi olması gerekiyor. Yani Sayın Bakanım, sizin verdiğiniz güzel rakamların yanında böyle rakamlar da var. Bu rakamları da vermeniz gerekiyor, bu rakamları da herkesin bilmesi gerekiyor.

Sayın Bakanım, Sayın Zekeriya Temizel’in sunduğu şeyde de suyla ilgili önemli şeyler söylendi, siz de söylediniz. Türkiye su zengini bir ülke değil Sayın Bakanım ve “Su mu, elektrik enerjisi mi?” filan diye böyle düşündüğümüz zaman, “stratejik” filan diyorsunuz ya, stratejik açıdan su çok daha önemli bir şey çünkü hayat yani su eşittir... Tamam, elektriksiz yaşayamıyoruz, modern insanın elektriksiz yaşaması mümkün değil yani Allah cezasını versin, bunu şarj etmek zorundayız; doğru, bütün bunları biliyoruz. Zaten bütün dünya bunları bildiği için çevreye daha az zarar verecek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Beş dakika mı verdiniz bana?

BAŞKAN – On dakika verdim. Bitti normal süreniz.

Toparlarsanız memnun olacağım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, toparlayacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...dünya kadar kural koyuyor ve bu kurallara uymamız gerekiyor.

Sayın Bakanım, madem öyle atlayayım bazı yerleri, bakın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED raporu veriyor ya, ÇED için 59 bin proje gitmiş, 54 binine ÇED gerek yoktur kararı vermiş, 54 bine ÇED gerek yoktur; 4.457 projeye de ÇED olumlu kararı vermiş. Olumsuz görüş verdiği proje sayısı 46 Sayın Bakanım. Yani bu nasıl bir rakam? Bu rakamlar çok açık bir şekilde şeyi ortaya koyuyor.

Madem sürem az, fazla uzatmayayım, ben hemen Karadeniz’e atlayıp birkaç cümle de Karadeniz ve HES’lerle ilgili söyleyeyim. HES’lerden önce Sayın Bakanım, siz fidanlama yapıyorsunuz, ağaç filan dikiyorsunuz ya -geçen bütçede de söylemiştim- ben oraları bu yaz da gezdim. Fidanlama yapılmış, beş yıllık da bakımı ihale edilmiş, beş yıl bakmışlar. Ondan sonra, Karadeniz’de -biliyorsunuz- taşlarda bile ağaç çıkıyor, dikenler sarmış, ağaçlarınız o şeyde kalmışlar, kırk yıl daha kalsa orada büyüme şansları yok. Dolayısıyla bunlara bakın Sayın Bakanım yani beş yılla olmuyor.

Başka bir şey daha söyleyeyim. Sayın Bakanım, Cumhurbaşkanı geldi bölgeye ve yanına Mehmet Cengiz’i aldı ve onunla beraber helikopterle tur attı. Sayın Bakanım, öyle yapmayın, siz oradaki çevrecileri alın. Mesela, Rize’de vatandaş Kazım var, Kazım Delal, çok bilinen, ineğini satarak davalar açan arkadaşımız, işte çevredeki ünleri Türkiye’yi aşan Hüseyin Acar, fındıkta Mehmet Görhan; bunları alın yanınıza ve bunlarla beraber gezin, inanın ki gösterecekler. Sizin yaptığınız dere ıslahının bölge için ne büyük bir tehlike oluşturduğunu göreceksiniz. Sayın Bakan, alıyorsunuz beton kanalları... O derelere ta su kaynağına gidene kadar onlarca küçük ırmak -ırmak diyoruz biz artık- küçük dere katılıyor, su katılıyor oraya. Taştığı zaman o su normalde büyük derenin aktığı kadar akıyor, dere yatağına giremiyor, hepsi geriye dönüyor ve o çayırliklar şimdi ev oldu, oraları her seferinde su basıyor. Her sene bir kere, iki kere yani bekliyoruz, ağustos sonu, eylül başı oldu mu Karadeniz’in bütün ilçeleri bunları bekliyor. Mehmet Cengiz’le değil de o bölgedeki insanlarla beraber gezilirse bunları görürseniz yani bir çevre düşmanıya değil, çevre dostlarıyla gezmek gerekiyor.

HES'lerle ilgili bir şey daha söyleyeyim. Sayın Bakanım, verdiğiniz rakamlara katılmıyorum. Türkiye, Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki özellikle ırmak tipi dediğimiz, kanal tipi dediğimiz HES'lerin hiçbirini yapmasa, bütün mevcut projelerin hepsini iptal etse elektrik şeyini yüzde 1,5 şey yapıyor. Ama şimdi rakamlara bakalım -son cümlelerim- Türkiye'de kayıp kaçak oranı yüzde 16,67 Sayın Bakanım, OECD'nin ortalaması yüzde 6,65. Demek ki bunlar, iletim hatlarını yenileyerek, birtakım yatırımlar yaparak yüzde 10 elektrik kazanıyorlar bizden farklı olarak. Biz ise o güzelim...

Bir de "Karadeniz'in geleceği likapa." filan diyorsunuz ama likapa değil. Likapa güzel bir şey, ben de yaptım, yapıyoruz; o değil yani, turizmdir. Turizmin olabilmesi için o vadilerin olması gerekiyor. Elektrik ihtiyacımızın yüzde 1,5'unu karşılayacak projelerden dolayı o vadileri ortadan kaldırmayalım. Bakın, İzlanda bunu yüzde 2,06'ya, Almanya 3,9'a kadar düşürmüş, bunları rahat bir şekilde yapabiliriz.

Bir de gerçekten, bu HES'le ilgili yapılan ÇED çalışmalarında devlet o bölgeyi koruyan insanları sanki düşman gibi, terörist gibi kabul ediyor. Üçüncü kere anlatıyorum bu şeyde. Bu yazın bir bilgilendirme toplantısına girdim. 3 kilometre ileride, 3 kilometre aşağıda yolu acayip dozerlerle, panzerlerle, bilmem nelerle kesmişler, kimse giremiyor, ben milletvekili olduğum için geçtim gittim, içeriye girdim zor bela, başlamıştı toplantı. Şöyle baktım, o köy benim köyüm, hiçbirini tanımıyorum. Gelmişler, insanları doldurmuşlar oraya ve terör estiriyorlar; böyle olmaz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yaptığınız işleri -yanlış bir sürü işler yapıyorsunuz ama- o bölge insanlarına anlatmanız gerekiyor. O bölge insanı kadar siz o bölgeyi sevezsiniz. Hiçbiri de cep telefonuna, elektriğe filan karşı değil, istedikleri şey çevreye en az zarar vererek bütün bunları yapmak Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu, sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Maalesef süreler bu kadar.

Bütçeniz hayırlı olsun efendim.

BAŞKAN – Sağ olun, çok teşekkür ederim.

Sayın Çakır, buyurun lütfen.

SAMI ÇAKIR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli çalışanları ve kıymetli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzda bugün Orman ve Su İşleri Bakanlığının 2016 yılı kesin hesap ve 2018 yılı bütçesi üzerine görüşmeleri gerçekleştiriyoruz. Öncelikle, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Aslında bugün, hayatın ciğerleri ve kan damarlarının doğadaki şekillenmiş hallerinden bahsediyor olacağız. AK PARTİ iktidarları süresince her alanda olduğu gibi ormancılık yönetiminde de çeşitli değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler hepimizin bildiği gibi, hem mevzuatta hem de planlamada yapılan değişikliklerin yanı sıra, 2003 ve 2011 yıllarında yapılan ve örgütün yapısal değişikliğini de içine almak da dâhil olmak üzere her alanı kapsamaktadır. Hükümet olduğundan bu yana sayısal güce bağlı olarak, hatta bazı dönemlerde Anayasa değişikliği yapabilecek çoğunluğa yaklaşan AK PARTİ'nin, günün gereklilik ve şartlarına göre ormancılık politikaları üzerinde faydalı değişiklikler gerçekleştirdiğini biliyoruz.

Ormancılık politikası hakkında önemli kararlar alınması sırasında Parlatentonun, siyasi partilerin, ehliyet sahibi kişilerin bu sürece katılımının çok önemli olduğu kabul edilen bir gerçektir. Orman ve ormancılıkla ilgili teknik, hukuksal ve kurumsal düzenlemeler, Türkiye özelinde de ekonomik,

toplumsal, kültürel ve siyasal değişme ve gelişmelerin hem nedeni olabilmekte hem de bu değişim ve gelişmelerden etkilenebilmektedir. Orman varlığını artırmayı başarmak, orman varlığını zenginleştirmek ve ağaçlandırmayı hedeflenen yerlere çıkarabilmek ve orman yangınlarıyla mücadelede başarılı olmak hedeflerini bir parti, Hükümet ve devlet politikası olarak görme mecburiyeti, yapılacak çalışmaların bunu gerçekleştirmeye yönelik olmasını da mecburi kılmaktadır.

Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde değerlendirmelerde bulunurken ve Bakanlığın çalışma performansı değerlendirilirken elbette AK PARTİ hükümetlerinin performansı, yaptıkları ve yapamadıkları yanında, bu alanda daha önceki dönemleri de değerlendirmek önemlidir. Yapılan çalışmaları, önceki çalışma anlayış ve başarılarıyla karşılaştırmak önemlidir. Ormana ve ormancılığa bakış açısıyla herkesin iyileştirme adına hemen hemen benzer değerlendirme yapması elbette çok önemlidir. Ormancılık istatistikleri, orman alanı, orman serveti, ormanlardaki yıllık cari artırım, orman suçları, orman yangınları, sivil kültür ve ağaçlandırma çalışmaları, tohum ve fidan üretimi, korunan alanlar, gen koruma alanları, odun ham maddesi üretimi, odun dışı orman yan ürünleri üretimi, orman köyü sayısı, orman köyü nüfusu ve orman köylerine sağlanan destekler gibi konuların karşılaştırılması gerekmektedir. Bu karşılaştırma “Birileri az yaptı, birileri çok yaptı.” değerlendirmesinden öte, hemen hemen herkesin son derece önem verdiği bir alanın gelişme, genişleme ve iyileştirme sürecinin geldiği yeri belirleme amaçlı olmalıdır.

Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, çölleşme ve erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturmak; tabiatın korunmasına yönelik politikalar geliştirmek; korunan alanların tespiti, millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiat koruma alanları, sulak alanlar ve biyolojik çeşitlilik ile av ve yaban hayatının korunması yönetimi, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak; su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına dair politikalar oluşturmak; ulusal su yönetimini koordine etmek; meteorolojik olayların izlenmesi ve bunlarla ilgili gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik politika ve stratejileri belirlemek; Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla iş birliği hâlinde yürütmek; işbu faaliyet alanıyla ilgili olarak yapılacak değerlendirmelerde faaliyetlerin aynı zamanda ciddi bir takdir ve teşekkürü de kapsamı gerektiğini hak teslimi adına ifade etmek istiyorum. Aynı zamanda, su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi, kullanılması ve planlanmasının ülkemiz şartlarına uygun, uluslararası kalite ve teknikte yapılması, su potansiyelimiz ve ihtiyaçlar dikkate alınarak havza esaslı uygulanmasının başarılı olmayı da beraberinde getireceğine inanıyoruz.

Burada biraz da suyla ilgili düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Suyun hakça ve verimli kullanımı son derece önemli. Önemli ve zarar vermeme ilkesinin dikkatli bir şekilde takip edilmesi, entegre havza yönetimi, karşılıklı bilgi ve veri değişimi konularının uluslararası kabul görmüş ilkeler arasında olduğunu biliyoruz.

Türkiye'nin millî akarsuları olduğu kadar Türkiye'de doğup başka ülkelerde denize dökülen ya da kaynağını başka ülkelere alarak Türkiye'de denize dökülen, sınıraşan veya sınır oluşturan akarsular da bulunmaktadır. Türkiye'nin yaklaşık 2.900 kilometre olan toplam kara sınır uzunluğunun yaklaşık yüzde 22'sini yani 600 kilometresini akarsular oluşturmaktadır. Hidrolojik olarak 25 havzaya ayrılmış olan ülkemizin 5 havzası sınıraşan havza niteliğindedir. Sınıraşan havzalarımız arasında söylememiz gerekenler: Meriç-Ergene, Çoruh, Kura-Aras, Asi ve Dicle-Fırat havzalarıdır. Türkiye'nin Yunanistan, Bulgaristan, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, İran, Irak ve Suriye'yle olan sınırları birçok noktada sınıraşan akarsular tarafından oluşmakta ya da kesişmektedir. Bununla beraber, havzada yer alan diğer ülkelerle beraber kıyaslandığında, Türkiye su kaynakları bakımından hem avantajlı hem de dezavantajlı

olarak bir konuma sahip bulunmaktadır. Ancak su kaynaklarının bölgesel ve dönemsel olarak dengesizlik gösterdiği bir coğrafyada yer alması açısından daha çok dezavantajlı bir konumda olduğunu biliyoruz. Bu durum göz önünde bulundurularak Türkiye'nin su konusunda uyacağı ve uygulayacağı politikalar bütünlüklük su yönetim politikalarının çok yönlü olmasının önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye'de ekonomik, sosyal sürdürülebilir kalkınma açısından büyük önem taşıyan ormancılığın son yıllarda meydana gelen bölgesel ve küresel gelişimlere uyum sağlanması için yapılacak ve yürütülecek her türlü çalışmanın önemi ortadadır.

“Sürdürülebilir kalkınma” kavramı 20'nci yüzyılın sonlarında uluslararası gündeme taşınmış ve günümüzde her alanda yaygın olarak kullanılan bir kavram olmuştur. Dünyada yaşanan bu gelişmelere paralel olarak ülkemizde de sınırlı olan doğal kaynaklarımızın tahrip edilmeden sürdürülebilir şekilde halkımızın istifadesine sunulması önemli olduğu kadar gerekli ve benimsenmiş olması önemlidir.

Sanayinin geldiği, geliştiği yere bağlı olarak dünyamızda havanın, suyun, toprağın ve bunlardan oluşan tüm doğal güzelliklerin korunması her geçen gün artan tehlikelere karşı daha da fazla bir ilgiyi, çalışmayı ve dikkati gerekli kılmaktadır. Bu gidişle de önümüzdeki süreçte bu husus zorunlu olarak ve tamamen odaklanacağımız gündem olabilecektir. Bu çerçevede, doğal kaynakların başında yer alan ormanların bu anlayışa bağlı olarak koruma-kullanma dengesi gözetilerek işletilmesi ve insanımızın hizmetine sunulmasında gösterilen dikkat ve gayretin yanında alınacak tedbirlerin de önemli olduğunu belirtmek faydalı olacaktır.

Zaman zaman ormanlarımızın hızla yok olduğu, yok edildiği iddia edilmekle beraber son zamanlarda yapılan bilimsel envanter çalışmaları bağlamında ormanlarımızda bir azalma olmayıp aksine çok olmasa bile bir artış olduğunu göstermektedir. Daha önce kayıtlarda 20,8 milyon hektar olarak ifade edilen orman varlığını, son envanter çalışmalarında 22,3 milyon hektar olduğu belirtilmektedir. Orman varlığının arttığını dair bu tespit önemli olsa bile bu konuda yapılacak çalışmaları, iyileştirmeleri, dikkat ve özeni ihmal etmemek gerektiğini, bilakis sahip olduğumuz bu kaynakların daha da geliştirilerek gelecek nesillere bırakabileceğimiz en iyi miras olduğunun bilinciyle çalışmalara devam edebilmeliyiz.

Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçişin yollarını açmayı başarabildiğimiz kadarıyla orman-ağaç sevgisinden bahsedebileceğiz. Ormana sahip çıkma, ormanı gözü gibi koruma eğitim ve kültürünü toplumun her kesimine aşılayabildiğimiz kadarıyla bu geçişi sağlayabileceğimiz aşikârdır. Hedef ve strateji olarak ulusal bir ormancılık seferberliğini münhasıran Bakanlık programları çerçevesinde kalmayıp bu anlayışın bir genel program gibi devamlılığı olan programlar çerçevesinde ve ülkenin, halkın tamamının katılımını sağlayarak temin edebilmeliyiz.

Kalkınma, turizm, çevre, yeşillik, odun ihtiyacı ve benzeri konuların ilgilendirdiği her alan için bir geniş açıyla bakılması, hem ülkenin gelişmesi hem orman alanlarının genişlemesi için planlamaların sağlıklı bir şekilde yapılmasının önemi inkâr edilemez bir gerçektir. Daha önce bahsettiğimiz gibi orman-halk ilişkisinin olması gerektiği gibi olumlu yönde gelişmesi, geliştirilmesi, bu konudaki hem sizin hem Hükümetimizin hassasiyetinin yaygınlaştırılması, kalıcı hâle getirilmesi önemli olacaktır.

Burada önemli bulduğum bir konuyu da dile getirerek tamamlamak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çakır, toparlayın lütfen.

SAMI ÇAKIR (Kocaeli) – Toparlıyorum.

Orman kaynaklarının kullanımı, yönetiminin geliştirilmesinin önemi izahtan varestedir. Ormanlardan çok yönlü faydalanan, orman içi ve bitişiğinde yaşayan ormana bağımlı orman köyleri halkının yaşam koşullarının iyileştirilerek ormana daha fazla katkı sağlar hâle getirilmeleri hususundaki çalışmaları önemsiyor, takdir ediyor ve devamının sağlanmasına gayret edilmelidir diyor; bütçenin hayırlı olması dilekelerimle hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çakır.

Sayın Ayhan, buyurun lütfen.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Genel anlamıyla aynı kaynaklardan istifade ediyoruz, aynı bakış açısıyla bakmaya çalışıyoruz. Doğru da zaten tek. Ama önemli olan şey, bunun gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği. Bizim tasnif ettiğimiz, önümüze koyduğumuz Bakanlıkla ilgili problemleri veya Bakanlığın iştiğal alanıyla ilgili hususları, ayrılan kaynakla yerine getirip getiremeyeceğimiz. Zaten iktisadın temel hususu da bu. Kaynak kıt, talep sonsuz, ihtiyaç sonsuz baktığımız zaman.

Burada neyi söylemek istiyorum? Şimdi, Orman Genel Müdürlüğü baktığımız zaman... Ben çocukluğumdan hatırlarım, bir ormancı Zeytinoğlu'nu bilirim, bir atını bilirim. Amcamın oğlu Ankara'dan bana onun adına selam söyledirdi. Yani Anadolu'da oturmuş teşkilatlardan, ciddi teşkilatlardan biriydi. Çekeni de ondan çekirdi, seveni de ondan severdi. Dolayısıyla şimdi bu ormancılık falan biraz gidiyorsa o birikimin üstüne oturmuş, böyle yürüyor. Ama sıkıntılı bir alan da var. Ben bununla ilgili biraz fazla detaya girmeden gideceğim.

Öncelikle bu Türkiye Su Enstitülü arkadaşları tebrik ederim. Burada baktım, biz her şeyi yeriyoruz, arkadaşları tebrik etmeyi de muhalefete mensuplar da zaman zaman dile getiriyorlar. Hakikaten baktığımız zaman hizmet gerekçesine, 5018'le başlamamış, 5018 temeldir -ben iktisatçıyım, maliyeciyim- önemlidir ama burada ne yapacağını kısaca söylemişim.

Şimdi neyi söylemiş diye baktığımız zaman, bunların detayına girmek mümkün, yalnız benim özellikle ifade etmek istediğim bir husus var. Bu Orman ve Su İşleri Bakanlığının faaliyetleri diye sizin bastırdığımız, dağıttığınız bir şeyde “Dünyada suya yön veren Türkiye...” Burası esasen işin temeli, çok önemli. Biraz sonra suya biraz girmek istiyorum ama burada her yere üyesiniz, her şeyi siz yapıyorsunuz, her şeyi Türkiye yapıyor. O anlamda onu görüyorum. Bakıyorum, İslam İşbirliği Teşkilatı, Fırat-Dicle İşbirliği Programı, 4'üncü İstanbul Uluslararası Su Forumu filan, devam edip gidiyor. Burası önemli.

Buradan nereye gireceğim? Sınırı aşan sular meselesi. Devlet bu işe nasıl bakıyor diye baktım, karıştırdım, bir tek Dışişlerinde yedi paragraflık bir şey buldum. Bu kıyametin habercisi önümüzdeki dönemde, petrol kadar önemli bir hâle gelecek. Buna dikkat etmemiz lazım. Benim bu konuda sizden hassaten ricam Sayın Bakanım, Türkiye'ye üç beş tane bu konunun uzmanını yetiştirin. Ben Türkiye'de temayüz etmiş, ismini bildiğim -varsa benim eksikliğim, kusura bakmayın, mutlaka vardır- adam yetiştirelim, bu bize lazım olacak. Yani savaş çıkacak orada neredeyse bu yüzden. Şimdi, petrolden vesairenden gözükmüyor da. Bu işi bir ciddiyetle ele almamız lazım, içeriği ayrıca konuşuruz. Baktım ben, burası da beni tatmin etmiyor, açık söyleyeyim. Sizin internet sitesinde göremedim. Dışişleri mutlaka her şeye bir, hani, diplomatik yolla bir şey bulur. En azından biz bir şey konuşacağımız zaman bakarız oradan bir şey yakalamaya çalışırız ama baktığım zaman, detayına girmek istemiyorum

ama “Sınraşan sular politikamızın temel esasları” diye bir şey koymuş, hani detay bir şey yok. Bu biliniyorsa, burada görüşülmeyecekse zaten başka yerde görüşülmez bu. Bununla ilgili bu mevzuu konuşmamız lazım.

Bir de Enstitüye baktım. Neden diyorum? Açık da söylemiş: “Yapılacak, geleceğe yönelik” demiş, özellikle de onu koymuş. “Yapılacak çalışmaların yönlendirilmesinin takip edilmesi. Kısa–uzun dönem su yönetim stratejisinin geliştirilmesi, konuyla ilgili kurum kuruluşların koordinasyonu, sürdürülebilir su politikalarının geliştirilmesi, küresel su meselelerinin çözülmesi yönünde stratejilerin üretilmesine yönelik çalışma.” Bizim hakikaten bu konularda ciddi şekilde elemana ihtiyacımız var. Siz konunun uzmanı olabilirsiniz, biliyor olabilirsiniz ama ben bilmiyorum. Temayüz etmiş birileri olmuş olsaydı -bilip de temayüz ettirememiş oluruz da- buradaki arkadaşların tamamı tanırdı.

Şimdi, oraya geldikten sonra şunu söyleyeceğim: Su kıtlığı, su kirliliği şeklinde problemi zaten özetlemek mümkün içeride. Esasen su kaynaklarının geliştirilmesi, denetimi, yönetimine ilişkin sorunlar, nüfus artışıyla birlikte gıda ve enerji talebi var. Şimdi, burada da enteresan, bu enflasyonun kaynağını bu gıda maddeleriyle ilgili açıklamaya çalışıyor Hükümet, 4-5 bakan atadılar, bir komisyon oldu. Cumhurbaşkanı’nın söylediğini bizim telaffuz etmemiz şey değil. Oradan kaynaklanmadığını beyan etti. Yani işi de ciddiye almak lazım, enflasyon yükseliyorsa onun kaynağına da -neyse ona bakmak lazım.

Şimdi, buradan gidiyoruz, iklim değişikliğinin hidrolojik sistemler üzerinde yaratacağı etkiler gelecekte çok daha fazla riskle karşı karşıya kalacağımızı gösteriyor. Bu içeride. 2018 yılı programına baktım, değerlendirmelerde, kullanılabilir su kaynağından yararlanma oranı yaklaşık yüzde 40 civarında, kişi başına 1.400 metreküp civarında su kullanılıyor. Bu, su kısıtı bulunan bir ülke olduğumuzu da beyan ediyor. 2030 yılına kadar azalacağı, kişi başına 1.100 metreküp/yıla düşeceği öngörülüyor metreküp olarak. Şimdi, bu, ülkemizin su sıkıntısı çeken bir ülke olma riski taşıdığını ortaya çıkartmakta. Her şeyi doğru ortaya koyalım. Dün burada biz, doğal gazdan hidrolik kaynaklarına yönelik enerji üretiminin arttığını söyledik. Bu sene ne yapacaksınız kıtlıkta? Övünüyoruz da, bir de hani tedbiri nasıl alıyoruz, nasıl almıyoruz, ona da bir net şekilde bakmak lazım. Şimdi, bu, su sıkıntısı çeken bir ülke olma riski taşıdığımızı ortaya çıkarıyor. Bunun için, su kaynaklarının iyi yönetimi, sürdürülebilirliği günümüzün üzerinde önemli durulması gereken öncelikli konuları. Şimdi, bunun verimli kullanıldığı, modern sulama yöntemlerinin son zamanlarda yaygınlaştığı falan, bütün bunlar doğru ama vakıa da ortada, burada bir sıkıntı var.

Bir diğer konuya baktığımız zaman, atık su tesisi, arıtma tesisi yeterince yok. Kirlenen su kaynaklarının yalnız biyolojik çeşitliliği değil aynı zamanda geçim kaynakları suya bağlı olan çok sayıda insanı da doğrudan etkiliyor. Altyapı projeleri, madencilik faaliyetleri, su kaynaklarının sulak alanları olumsuz etkilediği de vakıa. “Suyun kaynağından itibaren korunması, kirlenmemesi, barajların çevreyle uyum içinde bulunması, baraj göllerinin, erozyonlarının etkileri, kentsel atıkların korunması, sağlıklı içme ve kullanma suyunun uluslararası standartlarda sağlanması esas olmalı.” Bütün bunları söylüyoruz da bunun planlaması, yönetimi, geliştirilmesi, işletilmesi, bu ulusal politikaların, uluslararası sözleşmelerin bütüncül bir anlayışla takip, değerlendirme ve koordinasyonu sağlanmalı diyoruz. Burada özellikle söyledim, biraz önce Dışişleri Bakanlığının sitesinde gördüğüm “AB’yle falan koordinasyon sağlayacağız.” falan diye bir ibare var. Sakın bu işlere AB’yi falan karıştırmayın, önceden kazara bir şey imzalarız, sonra başımıza bela olur. Bunu şimdiden ikaz niteliğinde söylüyorum. Bu, önemli.

Şimdi, nehir havzası yönetim planlarının hazırlanması çalışmalarını 2021’e kadar 25 havzada bitireceğinizi söylüyorsunuz. Toprak kaynaklarının kullanımının önemli olduğunu söylüyorsunuz. Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanımının önlenmesi, çölleşme, erozyon vesaire... Bunlardan

bahsediyorsunuz, programda var. Şimdi, bütün bunlara bakıyorum, diğer taraftan, ormanı koruyacaksınız, geliştireceksiniz, işleteceksiniz, ıslah edeceksiniz, bakım yapacaksınız, çölleşmeyi engelleyeceksiniz, erozyonla mücadele edeceksiniz, ağaçlandıracaksınız, ormanla ilgili mera ıslahı yapacaksınız ve bu konularda politika oluşturacaksınız, tabiatın korunmasına yönelik politikalar geliştireceksiniz, korunan alanların tespitini yapacaksınız, millî parklara, tabiat parklarına bakacaksınız, tabiat karma alanları diyorsunuz, sulak alanlar, biyolojik çeşitlilik, av ve yaban hayatı... Bunlar bu bütçeyle falan olmaz. Bunların hepsini nasıl yapacaksınız? Bu bütçe yetmez buna.

Öbür taraftan, bakıyorum, bu devam ediyor, AB ilişkilerinden bahsetmişsiniz. Meteorolojiden... Hakikaten Türkiye’de meteoroloji, şimdiki durumunu çok detay biliyorum desem doğru söylemiş olmam ama geçmişte hakikaten önemli hizmetler yapan yani ilçelerde bile birer önemli figür olarak kültür ortaya koyan bir kurum olarak meteorolojiyi nitelemek mümkündü. Şimdiki durumunu çok detaylı bilmiyorum.

Şimdi, bunun dışında ben sizin 2017-2021 stratejik planınıza baktım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bitti mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bitti, lütfen toparlar mısınız. Ek süre vereyim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim, bir iki şey...

Siz on beş senedir bu işlerin içindesiniz, burada, daha evveliyatı da var. Şimdi ihtiyaçlara bakıyorum, bu çölleşme ve erozyonla mücadelede Genel Müdürlüğün analizinde baktık: “Kurum ve kuruluşlar arasında müşterek çalışmalar yapılması, koordinasyonun güçlendirilmesi.” Doğrudur, tespit yapıyorsunuz. “Çölleşmeyle mücadele konusunun birçok kurumun çalışma alanına girmesi, istenilen standartta verilerin olmaması.” Bunun bir sağlanması lazım artık. Bu dinamik bir şey olabilir, hani, değişebilir vesaire ama bu hâlâ sağlamadıysa zaten yaptığımız bir iş yok. “Çalışma konularının birçok kurumun çalışma alanına girmesi.” Bu doğal zaten yani aynı alanda çalışıyorsanız -benzeriç içelik var. Diğer taraftan, bakıyoruz, “Teşviklerde -hepsini söylemeyeceğim ama- mevcut izleme sistemlerinin iyileştirilmesi ve güncellenmesi.” Bu da, bunlar da dinamik.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne bakıyoruz, “Su kaynaklarının kalitesinin korunması, iyileştirilmesi için gerekli araçlardan düzenli izleme verileri, bunları gerçekleştirecek laboratuvarın olmaması” vesaire. Her genel müdürlük için böyle bir şey yapmışsınız, bu da var ama bir taraftan da analizlere bakmışız, analizlerde -açık söylemek lazımsa- fırsattan çok, tehdit var. Hepsine baktım. “Görevde çakışmaların olması” tehdit. “Hükümet politikalarındaki değişimler.” On beş senedir eğer sizin politikalarınızdaki değişimler tehditse -bu bakandan bakana değişiyorsa ayrı, onu bilmem ama- aynı Hükümetin bakanları arasında böyle bir şeyin olması mümkün değil. “Alakalı kurum ve kuruluşların bu politikaları uygulamaması.” O zaman iktidar değilsiniz, niye uygulayamıyor? “Tabii kaynakların değerinin korunmasına yönelik sürdürülebilir olmayan ekonomik kararların alınması.” Kim alıyor? “Biyokaçakçılığın artması, orman ve su kaynaklarının aşırı kullanımı ve kirlilik baskısı, şehir civarında tabii alanların tahrip edilmesi.” Şimdi, bakıyoruz, yerleşim birimleri, imar planları aynı iktidar döneminde oluyor, aynı belediye döneminde oluyor ama bu problemden uzak kalamıyoruz, yaşıyoruz. Nasıl yaşıyoruz?

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen toparlar mısınız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tamam, fazla uzatmayacağım.

Bir taraftan diğer analizleri de yapmışsınız. Zayıf yönlerine baktığımız zaman, “İç çevrede verilere ulaşmada yaşanan güçlükler, personel dağılımının veya sayısının yetersizliği, biyokaçakçılık –o konuyu bilmiyorum ama- halkın şuurlandırılmasındaki eksiklikler, sosyal imkânlardaki eksiklikler.” Bu zayıf yönlerinize bunlar çabuk giderilecek meseleler Sayın Bakan, bunlarda bir problem yok. Bunları buraya yazmanın... Hani, kayda değer bir şey de yok, açık söyleyeyim.

Şimdi, tehditlere bakıyoruz: “İklim değişikliğinin tabiat üzerindeki olumsuz tesiri.” Tamam, ona fazla müdahil olamıyorsunuz, Allah vergisi, etkili olmak mümkün bazı şeylerde ama. “Şehirleşmenin tabii alanlar ve su kaynakları üzerindeki baskısı.” İşte, vekilim Urfa’dan. Ben gittim, Konut Müsteşarıydım, “Bu konutları yukarı yapın.” dedik. Şimdi ovaya indi. Geçen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız geldi, ona da söyledik, “Senin Belediye Başkanlığın döneminde oldu bunun aşağı inmesinin çoğu.” dedik. Şimdi, bir şeyi söylüyoruz da söylerken bir şeyin de arkasında durmamız lazım. Dolayısıyla, bu işler böyle gidiyor. Burada herkes üstüne düşeni, biz de muhalefet olarak, aynı şeyi söylüyorum... Sizin müspet yaptıklarınızı, ben baktım, muhalefete mensup arkadaşlar da destekliyor. Eğer ideolojik anlamda bir şeyimiz yoksa zaten iyi olan, doğru olan herkes için iyi, herkes için doğru. Dolayısıyla, kimseye eziyet etmeden bu işleri çözmek lazım. Muhalefetten de ne destek istiyorsanız zaten veriyoruz, burada uzun süredir de bunu söylüyoruz.

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ayhan.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının saygıdeğer çalışanları, yöneticileri, basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Veysel Hocam, 2018 yılı bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyoruz. Yangınsız, felaketsiz, sel baskınlarının olmadığı, depremlerin olmadığı, tsunamilerin olmadığı bir yıl olmasını diliyoruz.

Bugün dünyada her 10 kişiden 1’i güvenilir suya erişemiyor, her 5 kişiden 1’i içilebilir temiz sudan mahrum. Son yüz yılda dünyada su tüketimi 10 kat artarken kişi başına düşen su miktarı yarı yarıya azaldı. En önemlisi, her yıl, başta çocuklar olmak üzere, 10 milyon kişi kirlı sulardan kaynaklı salgın hastalıklar nedeniyle ölüyor. 2030 yılına kadar küresel su talebinde yüzde 55’lik bir artış yaşanması beklenirken, söz konusu yılda mevcut su kaynakları su talebinin ancak yüzde 60’ını karşılayabilecek. Türkiye’de durum ne yazık ki farklı değil yani su zengini bir ülke değiliz. Bilindiği gibi, yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 8 bin ve 10 bin metreküp olan ülkeler su zengini, 2 bin metreküpten az olanlar su azlığı çeken, bin metreküpten azı da su fakiri ülkeler arasında kabul edilmektedir. Devlet Su İşlerinin verilerine göre, ülkemizin tüketilebilir yer üstü ve yer altı su potansiyeli yılda ortalama 112 milyar metreküptür. Türkiye kişi başına ortalama 1.500 metreküple su azlığı yaşayan bir ülkedir. Türkiye İstatistik Kurumu, 2030 yılında ülke nüfusumuzun 100 milyon olacağını öngörmektedir. Mevcut kaynakların tamamının bozulmadan korunduğunu varsaysak bile 2030 yılı için kişi başına düşen kullanılabilir su miktarının bin metreküp/yıl olacağı söylenebilir. Bu durumda, Türkiye’nin 2030’da su fakiri bir ülke olması ihtimaliyle karşı karşıya olduğumuz gerçeğini göz ardı etmemek gerekir. Hızlı göç artışı, iklim değişiklikleri, tablonun giderek bozulmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, suyun yönetimi ülke içindeki sıkıntıyı giderecek şekilde olmak zorundadır. Bu bakımdan da Türkiye’de su kaynaklarının planlı kullanılması ve sektörel önlemler alınması için ulusal ve uluslararası çalışmalar yapılması gerekiyor.

Türkiye’deki suyun tek bir sistem aracılığıyla yönetilmesi ve vatandaşa e-devlet kapısı üzerinden hizmet vermeyi amaçlayan Ulusal Su Bilgi Sistemi Projesi’nin bu yılın başında son aşamaya geldiğini okumuştuk. Acaba son durum nedir? Herhâlde sağlıklı bir envanter çalışması ve geleceğe dönük planlamalar yapılmıştır. Zira endişemiz şudur ki devlet yatırım bütçesinin de yaklaşık üçte 1’ini kullanarak Türkiye’nin su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesi için yıllarca hizmet vermiş olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, AKP iktidarı döneminde büyük ölçekteki kadrolaşma nedeniyle içi boşaltılarak büyük oranda Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Su Konseyi, Küresel Su Ortaklığı ve Dünya Bankası gibi küresel kuruluşlar tarafından geliştirilen, dışa bağımlı, ulusal yarar gözetmeyen küresel su ve enerji politikalarına alet edilebilir bir konuma indirgenmiştir.

Su bir kamu malıdır ve su hizmetleri de böyle olmalıdır. Suya, elbette ki kullanılabilir temiz suya erişim her vatandaşın en doğal hakkıdır. Enerji yoksulluğu içinde su önemli bir yer tutmaktadır. Yeterli miktar ve kalitede su ve sürekli olarak içme ve kullanma suyuna erişim, makul fiyatlarla, adil bir biçimde en yoksul kesimlere ulaştırılmalıdır. Bu, sosyal devletin en önemli görevlerinden biridir. Türkiye bu konuda İstanbul Su Mutabakatı’na imza atmış ülkelerden biri olarak üzerine düşeni yapmalıdır. Oysa yapılan, günbegün artan su bedelleri ve geçmiş örneklerde olduğu gibi suyu yoksul vatandaşa ücretsiz veren yerel yöneticileri cezalandırmak şeklinde olmaktadır. İmzasına sahip çıkamayan ülke, doğal olarak dünya ölçeğinde ve içeride güven kaybetmekte, yalnızlaşmaktadır.

Bu durumun bir yansıması olarak su havzalarının ve dere yataklarının yapılaşmaya açılması, ulaşım projelerinin önemli bir bölümünün dere yatakları üzerinde inşa edilmesi, yeşil alanların yapılaşmayla kırpıla kırpıla küçültülmesi, toprağın geçirgenliği oldukça düşük beton ve asfaltla kaplanması, sel felaketine yol açan tüm bu uygulamalar, aslında kentin doğadan koparılması amacını taşıyor. Doğanın kontrol edilmesi güç yapısına karşın kentte kontrol edilebilir, steril ve değişim değerine sahip mekânlar istenildiği için her seferinde betona başvuruluyor.

Sayın Bakanın İstanbul’daki vatandaşlara “Zaruret olmadıkça dışarı çıkmasınlar çünkü trafik yoğunluğu artıyor, yollarda su belli seviyelere yükseliyor. Küçük arabalarla yollara çıkmasınlar. Gidecekleri yerlere mümkünse toplu taşıma araçlarıyla gitsinler. Herhangi bir işi yoksa evde beklesin. Eğer dere kenarında ise dikkat etsin, gerekirse başka yere taşısın.” tavsiyesini gördünce insan gerçekten hayret etmektedir.

Ülkemizde 2002 yılından beri iktidarda bulunan AKP, birçok alanda olduğu gibi orman ve ormancılık alanında da talan politikalarını hayata geçirmiştir. Anayasa’mızın 169 ve 170’inci maddelerinde yer alan amir hükümlere rağmen orman alanları maalesef daraltılmıştır, 2/B uygulamaları bunların başında gelmektedir. Birçok ormancılık faaliyeti, devletin elinden fiili olarak alınmıştır. Ayrıca, yüksek düzeyde korunması gereken hassas orman alanlarının koruma zırhları kişisel çıkarlar uğruna delinmiştir. Birçok orman alanı kamu yararı dikkate alınmadan özel ağaçlandırmalara tahsis edilmiş, kent ormanı ve mesire yerleri adı altında yandaşlara peşkeş çekilmiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu’nun ormanların işletilmesini de Orman Genel Müdürlüğüne verdiği yetkiye rağmen, üretim faaliyetleri AKP iktidarlarında kârlılık bahane edilerek orman işletme müdürlükleri ve orman işletme şeffiklerinden alınarak “dikili satış” adı altında müteahhitlere verilmiştir. Bu işlemle devlet, yandaşların çıkar sağlaması uğruna zarara uğratılmıştır. Ayrıca, üretim işlerinde para kazanan orman köylüsü yerine, üretim işlerinde çalıştırılan orman işçileri, köle gibi ucuz iş gücü karşılığında hiçbir güvenceleri olmaksızın vahidi fiyatla çalıştırılmaktadır. Bu uygulamalarla orman köylüsü ormandan ve ormancılık işlerinden uzaklaştırılmış ve orman yangınlarında yöre insanı ne yazık ki geçmişte olduğu gibi olayı sahiplenmekten uzaklaştırılmıştır. Bunun sonucunda yangınlara yapılan ilk müdahalenin gecikmesi nedeniyle büyük yangınların önü maalesef açılmıştır.

AKP döneminde orman alanları biyolojik çeşitlilik, yaban hayatı ve orman nitelik durumları dikkate alınmaksızın saldırı altında tutularak deyim yerindeyse yok etmeye endeksli girişimlere sahne olmuştur. Örneğin taş ve maden ocakları için verilen izinler, AKP öncesi dönemde (1994-2001) yıllık ortalama 1.164 adet ve 2.653 hektar olarak gerçekleşirken AKP döneminde –(2003-2010) bu sayı yıllık ortalama 2.564 adet ve 6.046 hektara ulaşmıştır. Sonraki yedi yıllık yani son yedi yıllık süreçte durum tamamen kontrolden çıkmış ve blok orman kavramı ne yazık ki tarih olmuştur. Özellikle Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Toros Dağları ve Ege'de, İzmir'de verilen izinlerle, deyim yerindeyse delik deşik edilmiştir. Bu alanlar geriye dönülemez şekilde elden çıkarılmış ve yok olmaya mahkûm edilmiştir. İstanbul'da üçüncü köprü bahanesiyle on binlerce orman ağacı kesilerek orman ekosistemleri geriye dönülmez şekilde yok edilmiştir. Sayın Bakan, bu alanlar veya benzer şekilde yok edilen orman alanlarıyla ilgili olarak da "Daha fazlasını, ağaçlandırma yoluyla ülkemize kazandırıyoruz." ifadesini kullanmıştır. Hâlbuki bir orman ekosisteminin oluşması, erozyonu önlemesi, su tutması, yaban hayatına ev sahipliği yapabilmesi, karbon tutumunun önceki dönemine ulaşabilmesi ve insanlık için faydalı olabilmesi için yüzlerce yıllık süreye ihtiyacı olduğunu maalesef bilmemektedir. AKP döneminde mesire yerleri adı altında ormandan tahsis edilerek yandaşlara peşkeş çekilen alan miktarlarında rekor seviyesinde artışlar yaşanmıştır.

AKP, kendi döneminde, özellikle ormanlar üzerinde yaptığı saldırı ve peşkeşleri kamuoyu nezdinde bastırabilmek amacıyla ağaçlandırma çalışmalarına ağırlık verme yoluna gitmiştir. Aslında ağaçlandırma rakamlarında önceki dönemlerle rakamsal anlamda belirgin bir fark yoktur. Örneğin AKP öncesi dönemde yıllık ortalama 27.600 hektar alanda ağaçlandırma yapılırken AKP döneminde ise yıllık ortalama 33.014 hektar alanda ağaçlandırmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. Ağaçlandırma alanlarındaki bu rakamların, kaybedilen orman alanları dikkate alındığında hiçbir anlam ifade etmediği anlaşılmaktadır. Kaldı ki yapılan bir ağaçlandırma alanı ancak yüz, belki de iki yüz yıl sonra orman ekosistemi özelliğini kazanmaktadır. Ama maden sahası, 2/B, HES, orman yangınları ve diğer yollarla kaybedilen orman alanlarının -sağladığı fayda anlamında- ağaçlandırma yoluyla kazanılan orman alanlarıyla kısa dönemde asla ikame edilemeyeceği bilinmelidir.

6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 16, 17 ve 18'inci maddeleriyle, orman alanlarının başka kullanımlara uzun süreli olarak verilebilmesi mümkündür. Orman Kanunu'nun 16'ncı maddesi maden arama, işletme, tesis ve altyapı tesisi izinlerini düzenlemektedir. Görüldüğü üzere, Orman Kanunu'nun 16, 17 ve 18'inci maddeleriyle ormanlar başka arazi kullanımlarına dönüştürülebilmektedir ve bu dönüşümler uzun süreli olmaktadır. Dolayısıyla, direkt olarak Orman Kanunu'nda yer alan maddelerle ormansızlaştırmanın gerçekleştiği bir ülkede "Ormanları kesmeyin." demek, epey manasız kalabiliyor.

Reklama gelince AKP iktidarından hızlısı yok maalesef. Halka siyahı beyaz gösterecek kadar becerikli. "On yılda 3 milyon ağaç diktik." diyorsunuz. Peki, bu diktik dediğiniz fidanlar, rant uğruna feda ettiğiniz, yağmaladığınız, yağmalanmasına göz yumduğunuz asırlık ormanların yerini tutar mı, bunu gerçekten merak ediyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; 2013 yılında OGM çalışanları için çıkartılan ve adı kısaca "rotasyon" olan, çalışanların yerlerinin değiştirilmesi uygulaması farklı siyasi görüşteki insanlar için âdeta sürgüne dönüşmüştür. Kendi görüşünde olanlara üst kattan alt kata olacak şekilde veya bulunduğu ilin ilçeleri ya da en fazla komşu iller arasında değişikliklerle rotasyon gerçekleştirilirken özellikle parmakla gösterilen sol görüşlü ve Alevi kökenli çalışanlar ise çalıştığı bölgeden olabildiğince uzak alanlara sürgün edilerek resmen asimilasyon işleminin devreye sokulduğu insanlık dışı uygulamaya maruz bırakılmışlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Çam, toparlayın lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – AKP'nin artık yargı kurumlarına da müdahale etmesi nedeniyle, sol görüşlü çalışanların ne yazık ki hiçbir güvencesi kalmamıştır.

Orman Genel Müdürlüğünün 2013 yılından önce orman muhafaza memurlarına, daha sonra da Orman Genel Müdürlüğü teknik personeline uygulamakta olduğu rotasyon uygulaması ne yazık ki can almaktadır. İstekleri dışında rotasyon adı altında sürgün edilen emekçiler, yaşam alanlarının değişmesi ile aile düzenlerinin bozulması ve ekonomik sıkıntıları nedeniyle çok zor günler geçirmektedir. Rotasyon uygulaması, yüz yetmiş sekiz yıllık geçmişi olan Orman Genel Müdürlüğünün tarihine kara leke olarak düşmüştür. Bu uygulama sonucu ormancılık faaliyetleri durma noktasına geldiği gibi en acı bedelini de yıllarca bu kurumun bütün faaliyetlerini yüklenerek bugünlere taşıyan emekçiler ödemektedir. 2013 yılının 8'inci ayından bugüne kadar, nedeni rotasyon olan bu uygulama sonucu 9 orman muhafaza memuru yaşamını yitilmiştir. Ölenlerin yaş ortalaması ise 39-51 arasındadır. Yaşamını yitiren emekçilerin ölümlerinin 6'sı kalp krizi, 1'i beyin kanaması, 2'si ise intihar sonucu meydana gelmiştir. yani bu ölümler asla kader değildir.

Son olarak Sayın Bakan, bildiğiniz gibi bu sene İzmir'de 2 büyük yangın gerçekleşti. Bunlardan birisi Bayındır, diğeri de Menderes. Müdahalede hava araçlarının, haberleşme araçlarının arttığı yönündeki açıklamaları gerçekleştirdiniz. Sayın Bakan, otomatik sistemler, kamera ve helikopterler, son model arazi araçları elbette lazım ancak bunlarla yangınların azalmadığı ortada. Yangını söndürmede hava araçları artmış, haberleşme araçları da artmış ama insan gücünü azaltıyorsunuz. Bu iş, savaşı piyadenin kazanması gibi; işçi sayısı az ve yetersiz olduğu için yangınlara gereken müdahale yapılamıyor. Arazözlerde eskiden 5 personel olurdu, şimdi 2 kişi. İzmir'deki yangına başka illerden personel geldi. Neden İzmir'de yeterli personel yok? İzmir'de 2014 yılında 1.250 civarı orman işçisi varken 2017'de bu rakam 950'ye düşmüş. İşçi sayısı azalıyor, yerine eleman koyamıyorlar, bu yüzden vardiyalı çalışma sistemi yok ve bu da performansı etkiliyor. Yangını bilen mühendis sayısı daha az, liyakat yok. Sektör sorunu gibi görünen bu problemler yangına müdahaleyi de, erken söndürmeyi de fazlasıyla etkiliyor. Önce bunların sorgulanması ve sistemin oturtulması lazım. Eskiden orman muhafaza memurları o orman köylülerinden seçilirdi. Şimdi, bölgeyi bilmeyen, coğrafyasını tanımayan personel çalıştırılıyor. Eskiden orman köylüsüne tahsis edilen orman arazileri artık rant uğruna peşkeş çekiliyor. Devletin koruması gereken ormanları artık köylü devletten koruyor.

Sayın Bakan, yine, Bayındır ve Menderes'teki yanan alanlarla ilgili “Menderes'te 1.000 hektar yandı.” dediniz, doğru değil, 1.600 hektar; “Bayındır'da 950 hektar.” açıklamasını yaptınız, buradaki gerçek rakam da 1.250 hektardı. Sayın Bakan, Sayın Hocam, Değerli Hocam; yangınlar nedeniyle bu sene sınıfta kaldınız Hocam.

2018 yılı bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cevheri...

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepimizi saygıyla selamlıyorum. 2018 yılı bütçemizin ülkemiz, milletimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Sayın Bakanım, çok önemli bir Bakanlığın başında bulunuyorsunuz ve gerçekten de çok önemli projelere imza attınız ve atmaya devam ediyorsunuz. Birkaç projeyi sayarsak: 193 tane içme suyu projesi, 508 tane baraj ile 327 tane gölet projesi, 1.171 adet sulama tesisi tamamlanarak sulamaya açılan arazinin miktarının 65,3 milyon dekara ulaşması, 4.471 tane taşkın koruma tesisinin yapılması, 513 adet hidroelektrik santral ile yılda 94,5 milyar kilovatsaat enerjinin üretilmesi, 49 milyon dekar alanda ormancılık faaliyetinin gerçekleştirilmesi, 3 milyar 820 milyon fidanın toprakla buluşturulması ve yine 2017 yılı sonunda 4 milyar fidanın toprakla buluşturulmuş olması çok güzel projeler. Bundan dolayı takdirlerimizi arz ediyorum.

Sayın Bakanım, bu güzel projelerle beraber, Türkiye'nin medenîfiharı olan çok büyük bir projemizdir Güneydoğu Anadolu Projesi, GAP. Takdir edersiniz ki 3 Nisan 1977'de Türkiye'nin ilk ve en büyük bölgesel kalkınma projesi olarak temeli atıldı. 9 ili kapsayan bu proje kapsamında, GAP Kalkınma İdaresinin Master Planı'nda 1 milyon 822 bin hektar arazinin sulanması hedefleniyordu, GAP'ın rakamları bunlar Sayın Bakanım, sizin rakamlarınızla uyuşmayabilir. GAP kapsamında şu ana kadar 503.521 hektar arazi sulamaya açıldı, bunun yaklaşık 362.055 hektarı Şanlıurfa'da sulamaya açılmış bulunmaktadır. Ancak, master plan'a göre GAP bölgesinde yaklaşık 1 milyon 300 bin hektar, Şanlıurfa'da ise 600 bin hektar arazinin hâlâ sulanması gerekmektedir. Proje kapsamı da şu ana kadar cazibeli sulamayla sulanabilen arazilerin sulanmasına öncelik verildi ancak kuzeyde kalan arazilerimizin çok büyük bir bölümü sulanmayı beklemektedir. özellikle Bozova, Hilvan, Viranşehir, Siverek bölgesi. Hilvan-Siverek-Viranşehir Projesi, bölge için çok önemli bir projedir. Bu alanda 1 milyon 580 bin 530 dekar arazi sulanmayı beklemektedir. Ancak, bu projede Hilvan bölgesinde sadece 200 bin dekar arazi için proje yapıldı. Bozova Pompaj Sulaması yine bölge için çok önemli projelerden biri. İkinci ünitenin inşaat programına alınması gerekmektedir. İkinci ünite için de 3 adet pompa istasyonu ile bu pompacıların sulayacağı alanlara baktığımızda, özellikle bu alanlar Sayın Bakanım -ben çok iyi biliyorum, bu köylerin hepsini tamamen biliyorum, bizim bölgelerimiz- ağacı bol olan ve özellikle fıstık bahçelerinin yoğun olduğu bir bölgedir. Çiftçisi bilinçlidir. Fakat son yıllarda, özellikle -biraz sonra ben tabii rakamları vereceğim ama- yağışların çok düşük olmasından dolayı ve buraya suyun gelmemesinden dolayı ağaçlarımız kurumayla karşı karşıyadır.

Evet, BPB dediğimiz Bozova Pompaj Sulama 3-2'yle Gölpınar, Yaylacık, Horzum, Esenkulu, İsaören köyleri 6.566 hektar; BPB-3 Sulama'yla İlhan, Hamurkesen, Akziyaret, Estağfurullah, Apaydın ve Çakmak köyleri 10.616 hektar, BP3-4 Sulaması'yla Sancak, Yukarı Çiftlik, Korukezen, Tülmen, Kesmetaş köyleri 2.674 hektar ve yine Ovacık, Külünçe, Sumaklı, Yıldız köyleri 3.286 hektar arazinin sulanması gerekmektedir. Bu bölge -dediğim gibi- önemli bir alan, güzel arazileri var. Bunun acilen sulamaya açılması gerekmekte çünkü yüz yıllık ağaçlar şu anda kurumayla karşı karşıya.

Sayın Bakanımız, Suruç'un elli yıllık bir hayali vardı. Ben küçükken Suruç'a gittiğimde -Ziyaret Köyü var orada- insanlar tarlada çalışırken toprağı 35-40 santimetre kazdıklarında -eğer susamışlarsa- su yüzeye çıkıyordu ve su içebiliyorlardı. Ama bilinçsiz sulamadan ötürü, bu sular zamanla yerin altından çekildi. 1.000 metreye kadar içme amaçlı kuyular vurulmasına rağmen su çıkmıyordu. Dolayısıyla, özellikle AK PARTİ Hükûmetimiz döneminde, gerçekten Sayın Reisimizin de büyük gayretleriyle ve destekleriyle çok ciddi manada tünellerle su o bölgeye geldi, sulamaya açıldı. Ancak, maalesef suya hasret olan bu bölge geçmişin hatasını tekrarladı çünkü bu projenin tamamı damlama-sulama ve yağmurlama-sulama üzerine kurgulanmıştı ve öyle olması gerekiyordu eski hataların tekrarlanmaması için. Ancak saatler takılmadı, damlama ve yağmurlama sistemi oluşturulmadan suyun araziye verilmesinden dolayı, yine, bilinçsiz çiftçilerin boruları kırmasından dolayı bir bölge su altında kaldı; aşağı kuzey bölgeler su altında kalırken güney bölgeler hiç su alamadı. Güney bölgelerindeki köylerdeki araziler kuraklıkla karşı karşıya kalırken hatta ekinler karşı karşıya gelirken, yukarıda da

suyun debisinin yükselmesinden dolayı şu anda ciddi manada araziler su altında. Bunun, özellikle yağmurlama ve damlama sulama sisteminin muhakkak kurulması gerekiyor çünkü orada çok büyük bir maliyet oluşturuldu. Şu anda orada tahliye kanalları yapılması gerekiyor, yüklü bir maliyetle karşı karşıya kaldık. Aslında proje kapsamında tahliye kanalları yoktu çünkü yağmurlama, damlama olması gerekiyordu.

Bugün Hükümetimizin büyük destek ve katkılarıyla Suruç Ovası'nın bereketli toprakları suyla buluştu. Bu proje kapsamında 950 bin 970 hektar arazi sulanabilecektir. 2017 Ekim ayı itibarıyla, 562.950 dekar arazinin şebekesi tamamlanarak sulamaya açıldı. Suruç ilçe merkezi ve 105 köyün zirai arazileri suya kavuştu. Bundan dolayı ben özellikle çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Türkiye su potansiyelinin yaklaşık yüzde 28'i bu bölgede bulunuyor, yüzde 17'si Fırat, yüzde 11'i Dicle. Bunun sayesinde âdetâ üçüncü bir nehir daha yapıldı, Şanlıurfa'dan başlayıp Mardin'e giden 221 kilometre uzunluğunda, 50 metre genişliğindeki büyük kanallar. Bu, sadece Şanlıurfa'ya değil, âdetâ bütün bölgeye hayat katıyor. İnşallah Cizre'ye kadar da bu ulaşacaktır, temennimiz ve umudumuz odur. Baktığımızda kanalın su kapasitesi 200 metreküp olup Kızılırmak Nehri'nin mart ayı debisine eşit olduğu kaynaklarımızda belirtiliyor. 2017 hedefi olarak 5 milyon 450 bin dekar araziye sulamaya açmayı hedeflediniz ve gerçekten de şu anda bunun üzerinde bir arazi sulamaya açıldı ve proje başarıyla devam ediyor. İnanıyorum ve umuyorum ki 2019 yılında 10 milyon 580 bin araziye sulamaya açma hedefinize de ulaşsınız, bu noktada size inanıyoruz Sayın Bakanım ancak GAP Master Planı'na göre 1 milyon 822 bin hektar arazinin yani 18 milyon 220 bin dekar arazinin sulanması gerekiyor. Daha 8 milyon dekar arazinin, 2009 yılından sonra daha 8 milyon dekar arazinin -GAP master planına göre konuşuyorum- sulamaya açılması gerekiyor.

GAP bölgesinde master plan ile 22 baraj, 19 hidroelektrik santralin yapımı planlanmıştı. Bunlarla 27 milyar kilovatsaat hidroelektrik enerji üretimiyle ülke enerji ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılaması öngörülmüştür. GAP bölgesinde bugüne kadar 13'ü hidroelektrik santral olmak üzere 19 baraj tamamlanmıştır. Her yıl ülke genelinde üretilen hidroelektrik enerjinin ortalama yüzde 40'ı bu bölgeden sağlanmaktadır. GAP kapsamında tamamlanan 13 HES'in işletmeye alınışından bugüne kadar 430,7 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretilmiş olup üretilen bu enerjinin parasal değeri 25,8 milyar ABD dolarıdır.

Görüldüğü gibi GAP sulama projeleri olarak sadece tarım sektörünü kalkındırmamakta, aynı zamanda enerjide de Türkiye enerji ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Ancak aynı zamanda insani gelişmeye dayalı ekonomik ve sosyal bütünleşmeyi ve kalkınmayı hedefleyen, refah seviyesini artıran, çevreyi önceleyen sosyal bir projedir. Bugün Şanlıurfa bir istikrar ve huzur şehriyse bu güzelliğini GAP projesine borçludur. GAP âdetâ Güneydoğu Anadolu'nun sigortası olmuştur. Bu sulama projelerine bu vizyonla, bu bakış açısıyla bakmamız gerekmektedir ve sulama projelerine öncelik vermemiz gerekmektedir.

Sayın Bakanım, Türkiye'nin en genç iliyiz. Yaş ortalaması 19,2, doğum oranlarımız binde 33. Nüfusumuzun yüzde 68'i genç, üniversiteye yerleştirme oranımız ancak yüzde 23. Her yıl yaklaşık 250 bin civarında insanımız Urfa'dan mevsimlik tarım işçisi olarak dışarıya gitmekte. Aslında büyük zenginliğe sahibiz. Eğer biz bu projelerimizi sulamaya açmazsak ve bir istihdam ortamı oluşturmazsak bu zenginliğimiz korkarım ki önümüze büyük bir handikap olarak çıkacaktır ve avantajımız dezavantaja dönüşecektir.

Evet, bir diğer önemli husus ise Şanlıurfa'nın Türkiye'de âdetâ bir orman fakiri olmasıdır. Ülkemizin alanlarının yüzde 28,6'sı orman alanıyla kaplıyken ve yine 2023 hedefimiz bu oranı yüzde 30'lara çıkarmak iken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cevheri, bir dakika... Toparlayın lütfen.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Tamam Başkanım.

Ciddi manada bir hedef. Bu hedefe ulaşacağımıza da inanıyorum ancak Şanlıurfa'ya baktığımızda bu oran binde 5. Suyumuz var, arazimiz coğrafya olarak baktığımızda 19.500 kilometrekarelik bir alan, ancak, tabii, orman noktasında gerçekten Türkiye'nin en fakir iliyiz.

Sayın Bakanım, mera vasfını kaybetmiş alanlar ile hazine arazilerini ormana çevirmemiz gerekmekte. Bu noktada büyük bir potansiyel var çünkü biz Türkiye'nin en sıcak iliyiz. Baktığımızda -özellikle biraz önce arkadaşlarımız bize birtakım değerler verdiler- Türkiye'de ortalama yağış miktarı 574 milimetre iken Şanlıurfa'ya baktığımızda kış aylarında 218 milimetre, ilkbaharda 148,3 milimetre, yazın 8,3 milimetre, sonbaharda 90,7 milimetre. Dolayısıyla, muhakkak sulama projelerinin devreye girmesi gerekiyor, bölgenin ağaçlandırılması gerekiyor. Ağaç olmazsa su olmuyor, su olmazsa bereket ve hayat olmuyor.

Sayın Bakanım, belki biraz marjinal bir teklif olacak ama bana sorarsanız, dünyada en kötü hobi nedir? Bana göre avcılıktır. Ben avcılıktan nefret eden bir insanım. Zevk için insanların özellikle hayvan öldürmesine çok karşıyım. Cenab-ı Allah'ın yaratmış olduğu bu mahlukatın zevk adına telef olmasına karşıyım ve ekosistemi bozmaktadır. Önce bozuyoruz, sonra tamir için dünyanın masrafını yapıyoruz. Mesela Ceylanpınar Ovası adını ceylanlardan alır. Gerçekten ceylanların bir ovasıydı ama bugün sadece ceylan üretme merkezi için 2012-2017 yılları arasında 718 bin TL yatırım yapmışız. Kelaynak üretme merkezi için 2012-2017 yılları arasında 2 trilyon 962 bin 742 TL masraf yapmışız. Niye yıktık, niye tamir ediyoruz? Dolayısıyla bu noktada radikal bir karar almamız gerekiyor. Benim önerimdir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanımız, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyor, bakanlık bütçemizin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, çok önemli iki bakanlık, bu ülkede yaşanabilir, bizden sonraki nesillerin emanetine sahip çıkmış birer birey olmamız için mücadele eden iki bakanlık. Fakat bir taraftan bakıyoruz, kabinede bir başka bakanlık hızla yer altı zenginlik kaynaklarımızı bir an önce, böyle hoyratça çıkararak, böyle para kazanma hırsı ya da emeli uğruna, milyonlarca ton atığın, o sizin korumaya çalıştığınız, o sizin bu ülkenin zor bütçelerinden kaynak aktararak ağaçlandırıp yeşili koruma ve bu yapıyı güçlendirme adına verdiğiniz emekleri hibe almasına doğru gidiyor. Bu anlamda ülkemizin taraf olduğu birçok anlaşma var. Bunların birçoğunun da standardına yaklaşma çaba ve gayreti içerisindeyiz ama buna rağmen ülkemizdeki birçok kentlin suları hâlâ içilebilir mahiyette değil. Damacana suyu içiyoruz, damacana suyuyla ilgili de zaten, siz de biliyorsunuz, bu konuda ne kadar sağlıklı bir mesafe aldık, onu da bilmiyoruz.

Yine, Sayın Bakanım, bu işlemleri yaparken benden önce Sayın Bekaroğlu Hocam da değindi, biz bu ülkeye hizmet ederken konunun muhatabı, bileşenleri, asli işleri olmadığı hâlde buna kendini adanmış sivil toplum örgütleriyle bu işleri barışık götürme gibi bir yolu bulamaz mıyız? Hep bakıyorum,

bunlarla biz böyle zıtlasmışız, bunlarla yargıda hesaplaşmaya doğru gitmişiz yani bir beyaz sayfa açmanın, bir gönül insanı olmanın, ortak bir noktada bu ülkeye katkı sunmanın yolu yok mu? Şöyle: Ben bugün merak ettim, sabah buraya gelirken çıkardığım yıllara göre, şurada aşağı yukarı 30 sayfa yargıda sizin Bakanlığımızı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ilgilendiren konu var Sayın Bakan. Bizim muradımız bu ülkede o makamların bu ülkedeki sivil toplum örgütlerini önemseyerek gerçekten bu ülkenin kaynaklarını verimli, doğru, planlı ve bu ülkeyi dünyada yaşanabilir ülkeler kategorisinde hak ettiği noktaya taşıma anlamında mücadele ettiklerine inanıyorum. İçlerinde bazen size göre sıkıntı yaratırlar da olabilir ama muhatap alınıp dinlendiğinde, önemsendiğinde belki doğru şeylerin ortaya çıkacağına da yürekten inanan biriyim. TEMA'dır, Doğal Hayatı Koruma Vakfıdır, diğer çevreci derneklerdir, mühendis odalarıdır, mimarlardır, şehir plancılarıdır, orman mühendisleridir, endüstri mühendisleridir, bunların hepsi bu ülkenin dinamikleri ve bu ülkenin de bütçesiyle o devlet okullarında okuyup, bu cumhuriyetin nimetlerinden yararlanıp belli makamlara, mevkilere gelmiş insanlardır. Bunların önemsenmesinin çok doğru olduğuna inanıyorum.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve yetkileri en son OHAL'le birlikte 644 ve 645 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle yeniden düzenlendi. Yani yapılabilir, makul ya da yapılmayacak olsa da başına kamu yararı var dediğiniz zaman birçok şeyi baypas edip bu ülkenin uzun soluklu hayrına olmayan projeler de hayata geçebiliyor. İyiyeye kullanılmasını gönlümüz istiyor, onu net bir şekilde söyleyeyim. Ama Sayın Bakanım, buna ihtiyaç yok diyorum. Neden yok? On beş yıldır bu ülkeyi yönetiyorsunuz. Düzenli bir eğriyle -her gelen bakan nöbet değişikliği de olsa- bir sonraki örölmüş duvarın üzerine bir taş koyarak ama şöyle uzaktan baktığında da yakışığına bakacak şekilde bu süreci götürmesi lazım. Ama böyle yollara tenezzül ve tevessül edilmesi insanı ister istemez bazen de belli noktalarda düşünmeye itiyor. Bunun da olmamasını arzu ediyoruz.

Söz konusu iki bakanlığın özellikle korunan alanlar, millî parklar, tabiatı koruma alanları, sit alanları, tabiat parkları konusunda çok ciddi bir etki ve görev karmaşasının olduğu alanda bariz hissediliyor. Öyle ki yani bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerinden aldığımız bilgilere göre son yıllarda korunan alanların yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması ve uygulanması sürecinde ve yeni korunan alan ilan edilmesi sürecinde bazen yetki karmaşasından kaynaklı sıkıntılar yaşanmaktadır. Ülkemizin korunan alanları şu anda son düzenlemelerde kime ait Sayın Bakanım? Yine ülkemizin korunan alanlarının ilanı, yönetimi, denetimi hangi kurum ve kuruluşların sorumluluğunda? Bakanlığınıza bağlı Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün mü yoksa Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün mü? Neden benzer görev ve yetkilere sahip iki ayrı genel müdürlük var? Bunu da merak etmekteyiz. Bu sorunu nasıl ve ne zaman çözmeyi planlıyorsunuz?

Kamuoyunda sıkça tartışılan bir başka konu ise Avrupa Birliği uyum sürecinde çıkarılması planlanan çerçeve doğa kanunu yani kamuoyunda bilinen adıyla Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu. Bu kanundaki son durum, geldiğimiz nokta nedir? Bu kanunun şekillenmesi sırasında az önce sözünü ettiğim girişteki sivil toplum örgütlerinin katkıları, önemini kabul ediyor musunuz?

Ülkemizin en kritik sorunlarından bir tanesi ise su kaynaklarının verimsiz kullanımı. Yer altı sularının hızla çekilmesi ve özellikle Orta Anadolu'da yani Konya Havzası'ndaki sulak alanlarımızın kuruması, yok olması. Tuz Gölü, Seyfe Gölü, Sultan Sazlığı, Meke Gölü, Çıralı Obruğu, Kızören Obruğu, Ereğli Sazlıkları ve Konya Havzası'ndaki birçok sulak alan can çekişiyor. Hatta Meke Gölü, Seyfe Gölü gibi Ramsar alanı statüsüne sahip alanlar neredeyse haritadan silinmek üzere. Bu alanlar konusunda Bakanlık hangi koruma çalışmalarını yürütmektedir? Örneğin Seyfe Gölü'nün yeniden

suyla buluşmasının tek yolunun Yamula Barajı'ndan su bırakılması olduğu biliniyorken -yıllardır bu su bir türlü ne hikmetse alana ulaşmadı- bu konularla Bakanlığın hangi acil eylem planını yürüttüğünü de merak ediyorum, öğrenmek istiyorum.

Çölleşme, erozyon, iklim değişikliği, su yönetimi, doğa koruma konularının hepsi birbiriyle ilişkili ve bütüncül politikalar gerektiren konular ve bu konuların neredeyse tamamına yönelik Bakanlığımızda birimler de mevcut. Türkiye'nin geleceğinin teminatı doğa koruma, orman ve su konusundaki politikaların sağlamlığından mutlak bu ülke yararlanmalıdır. Bu konuda ise ciddi bir tecrübeye ve bilgi birikimine sahip sivil toplum örgütleri vardır. Ara ara bunları böyle ziyaret ettiğimizde her türlü katkıyı sunmaya da hazır olduğunu şevkle ifade ediyorlar Sayın Bakanım. Şöyle bir dost eli uzatın, herkes katkısını sunsun çünkü sık sık da siz kullanıyorsunuz: "Aynı gemide yolculuk yapıyoruz." Hepimizin dedeleri, daha büyükleri bu ülkeyi vatan coğrafyası olması için birçok özveride bulunmuşlar, bunları bekliyor sivil toplum örgütleri.

BAŞKAN – Bize de uzatın elinizi artık Sayın Bakanım, bize de.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Isparta'ya mı?

BAŞKAN – Dayanamadım, Isparta'ya, Isparta'ya.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Evet, bu çağın en önemli özelliği ortaklıklar kurmak ve iş birliği yapmak. Bakanlık olarak hangi projelerde çevre alanında uzman sivil toplum örgütleriyle iş birliği yapıyorsunuz? Sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile ne sıklıkta bir araya geliyor ve fikir alışverişinde bulunuyorsunuz? Bakanlık bünyesinde bir çevre, doğa koruma danışma kurulu adı altında bir mekanizma kurarak düzenli olarak üniversiteler, sivil toplum kuruluşlarıyla ve meslek örgütleriyle bir araya gelip yeni adımlar atmayı düşünüyor musunuz? Bilgiye erişim, ortak akıl üretme, iş birliği yapma açısından bunları son derece önemsiyoruz.

Son olarak, Avrupa'nın en büyük subasar ormanı olan İğneada longoz ormanı hakkında bir soru yöneltmek istiyorum Sayın Bakanım. Bulgaristan sınırında Kırklareli'ne bağlı bu subasar ormanı olan İğneada'da bir termik santral ve liman projesinden bahsedilmektedir. Sahip olduğu ekosistem özellikleri ve türleri açısından bu kadar önemli ve kritik bir alanı korumak hepimizin gelecek nesillere boynunun bir borcu iken böylesine yıkıcı ve tahrip edici projelerin gündeme gelmesine ne diyorsunuz?

Yine, Değerli Bakanım -az önce söz ettim- Türkiye'nin bazı ovalarını kıymetli ovalar olarak ilan ettiniz. Gerçekten müteşekkirciz ama bu ovaları korurken, ağaçlandırırken mesela Konya Ovası'na şu şekilde bir ağaçlandırma yapıyoruz. Ama biliyorsunuz Konya Ovası'nın adı bir bozkır. Bozkırın da kendine göre bir bitki yapısı var. Buraya ciddi altyapılar, ciddi araştırmalar yapılarak o bozkır özelliğini bozmadan bir ağaçlandırma müsaade etmektir. Gerek Bakanlık gerekse sivil toplum örgütleri orman yapmak sevdasında ama bunlar hemen ilk akla gelen, en kolay temin edilen işte meşe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) - ...bu konuda Konya Ovası'na...

BAŞKAN – Sayın Durmaz, çok teşekkür ediyorum, şu son cümlelerinizi alayım.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

O anlamda çok önemsiyorum bunu.

Yine, Sayın Bakanım, ilimiz Tokat'ta ciddi yatırımlarımız oldu, ben tüm Tokatlılar adına teşekkür ediyorum. Ama Tokat'ta bu yıl içerisinde kıymetli bir evladımızı, evladımızı, sizin Bakanlığımızın da değerli bir bürokratını kaybettik, Mehmet Karaca, Allah rahmet eylesin. Kendisi ülkemizin GAP bölgesi, Diyarbakır, farklı iller, uzun yıllar da Tokat'ta idarecilik yapmaktaydı, Bakanlık bünyesinde

ciddi hizmet ve katkıları oldu. Tokat'ta yapılacak bir baraja isminin verilmesi bir hemşehrisi olarak Tokatlıları onore edecektir ve hizmet ehlinin anılması da iyi bir şeydir. Biliyorsunuz, geçmişte Çekerek üzerine Süreyyabey Barajı yapıldı, eski Devlet Su İşleri Genel Müdürü hemşehrimiz Süreyya Bedestenlioğlu'nun adıdır. O da hizmet etmiştir, bu anlamda bunu çok kıymetli buluyorum.

Yine, geçen yıl bölgemizde bir orman yangını oldu, 850 dönüm bir alan yandı. Bunu şöyle bir araştırdım, 150 dönümüne çam ve meşe, kalanı da yeşerecekmiş yeniden, ona bırakılıyormuş. Kelkit Vadisi, Avrupa Birliği nezdinde de çok kıymetli endemik bitki yapısıyla önemli bir vadi. Buranın incelenerek yok olan dokuya uygun bir ağaçlandırma yapılmasının o yöredeki ekosistemi, bitki çeşitliliğini koruyacağına inanıyorum.

2018 yılı bütçesinin tekrar hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Altaca...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler, değerli katılımcılar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzu sabah izledim. Bursa'yla ilgili birkaç şey dile getirmek ve soru sormak istiyorum. Birincisi, aslında onu bir şekilde iletmistik size, İznik Gölü'yle ilgili birtakım sorunlar var Bursa'da. Her yıl çok ciddi anlamda balık ölümleriyle karşı karşıya ve yapılan araştırmalarda, üniversite hocalarının yaptığı araştırmalarda da İznik Gölü'nün gerçekten ciddi bir tehlike altında olduğu söyleniyor yapılan ölçümlerde de. İznik Gölü'yle ilgili yönetim planı tam anlamıyla devreye sokulacak mı, ne zaman sokulacak? Çünkü gölü besleyen örneğin Sölöz Deresi var, işte üstüne baraj yapılması söz konusu, işte sazlıklar dolduruluyor bir yandan, gidip ben bizzat yerinde de görmüştüm, sanayinin orada su çekmesi söz konusu. İznik Gölü çok ciddi bir tehlike altında, aslında sabahki Zekeriya Temizel Bakanımızın yaptığı sunum da göz önünde bulundurulduğunda İznik Gölü'nün de benzer bir şeyle karşı karşıya kalmasını istemiyoruz, benzer bir sonla.

Yine, Keles'te iki yıl önce binlerce yüz yıllık ağaçlar kesilmişti, oraya gölet yapılacağı söylendi, ki civarda birkaç gölet de var, Baraklı, Keles, Gököz göletleri var. Ben sormuştum, siz de cevap vermiştiniz, sulama amacıyla gölet yapıldığını söylemiştiniz ama şu anda orada yakın civarda büyükşehir belediyesinin yaptığı söylenen çelik konstrüksiyonlu birtakım yapılar var, onlar bölge hakkında kuşkular oluşturuyor. Yani orasını ne olarak kullanılacak, gerçekten turizm, sayfiye amaçlı mı yoksa gölet olarak mı kullanılacak, o konuda birtakım sorular var.

Mudanya'da -tam olarak bitti mi, onu öğrenmek istiyorum- ağaçlandırma yapmışsınız, 2015 Ağustosunda bir yangın çıkmıştı, hem Mehmetçik Vakfı sonradan fidan dikmişti hem Bakanlığınız da bildiğim kadarıyla 132 bin fidan dikmiş oraya ama görüntü itibarıyla ben geçtiğimde hâlâ boşluklar görüyorum -öncelikle ağaçlandırma için tabii, teşekkür ediyoruz- tamamlandı mı? Onu öğrenmek istiyorum. Bir de Mudanya'da Yalçıftlık'te DSI'nin yaptığı bir gölet var. Sayın Bakan, geçen gün gündeme getirmiştik Mecliste de, orada gölet yapıyor fakat daha sonra Bennur Hanım'ın yaptığı açıklamalarda da 17 milyon gibi bir para harcadığını öğrenmiş olduk. Suyun, su kaynağının yetersiz olduğu anlaşılıyor ve civardaki köylülerin zeytin ağaçları kendilerinin hiç haberi olmadan yerinden sökülüyor. Hatta zeytin ağaçlarının mahsulü üzerindeyken, köylüler kalkıyorlar bir sabah, tarlalarındaki zeytin ağaçları yerinde yok. Hatta cumhuriyet başsavcılığına şikâyet dilekçesi vermiş olanlar da var bu konuyla ilgili. Yani önceden öngörülemeden mi bu projeler yapılıyor, oralara bu paralar harcanıyor? Ve köylülere neden haber verilmiyor ya da kamulaştırma yapılmıyor? Ya da başka güzergâhlar gösterildi

bildiğimiz kadarıyla, Mudanya Belediyesi tarafından da daha uygun güzergâhlar gösterildi, bunlar neden dikkate alınmıyor? O bölgenin yaşayanlarının, halkın katılımçılık esası doğrultusunda görüşleri, önerileri neden dikkate alınmıyor? Bundan sonra orasıyla ilgili neler yapılacak. Bunları sormak isterim.

Tabii, Bursa'nın çok sorunu var aslında, doğayla ilgili, çevreyle ilgili. Şimdilik bunları söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben rakamlarla ilgili konuşacağım, özellikle 2016 yılıyla ilgili Sayıştay raporlarına gireceğim çünkü yatırımcı bir bakanlıksınız. Diğer yatırımcı bakanlıklardaki özelliği taşıyorsunuz, kayıtlara, denetime, muhasebeye, mali işlere hiç dikkat etmiyorsunuz; geçen yıllarda da böyleydi, bu sene de öyle maalesef, bütün Bakanlığınızda ve diğer kurumlarda. Hâlbuki bu mali tablolar, denetim işi çok önemli. Yani bir fotoğraf çekiyorsunuz, o fotoğrafla mevcut durumunuzu geçmiş dönemdeki fotoğraflarla karşılaştırıyorsunuz, nerede olduğunuzu, nereye gitmekte olduğunuzu görebiliyorsunuz. Mali işler, mali konular, denetim onun için önemli aslında. Genellikle yatırımcı bakanlıklar bunu yapıyor, siz de yapıyorsunuz. Hemen hemen bütün Bakanlığınızda ve kurumlarınızda şartlı görüş var maalesef, Sayıştay tarafından. Çok da önemli konular eleştirilmiş. Bu raporların tek tek ele alınması lazım. Burada yetmeyecek zamanımız, bu şekilde de olmaz, yeni dönemde de inşallah bunun bir şeklini bulacağız, tartışacağız ama hakikaten önemli. Bundan sonrası için biraz daha ağırlık verirseniz memnun olurum. Sayın Kalaycı da değindi bu raporlara ama bu kadar sürede bunların tartışılması yetmez, aslında birkaç gün ayırmamız lazım özellikle sizin Bakanlığınız ve kuruluşlarınızla ilgili.

Raporlara geçmeden önce, yalnız, şunu söyleyeyim, dikkatimi çekti: Geçmiş yıllarda –tabii, bugün de tartışıyoruz- Bakanlığınızın faaliyetleriyle ilgili kalkınma planında, 2018 Yılı Programı'nda orman ürünleri dikkatimi çektiği için kayda geçirmek istiyorum, ithalatımız çok fazla. 2014'te 155 milyon dolar orman ürünleri ithalatı var, 2015'te 140 milyon dolar, 2016'da 116 milyon dolar. İhracatımız çok düşük kalıyor; 22 milyon dolar, 21 milyon dolar, 24 milyon dolar. Yani demek ki biz orman bakımından hani yüzde 27'lerdeyiz ama orman ürünlerini sanayileştirmekte ya da ihraç etmekte geri kalıyoruz, çok fazla ithalat yapıyoruz; bir o dikkatimi çekti. Bir de hep konuşuyoruz, siz de takip ediyorsunuz, Polatlı'daki Gökpınar Barajı bu hafta itibarıyla Sayın Bakanım, daha yüzde 61'de, aslında bu sene bitmesi bekleniyordu, bir gecikme söz konusu, önümüzdeki yıl inşallah bitecek ama ona da dikkat çekmek istedim.

Bir diğer husus da Sayın Bakanım, sunumuzda var, bu bölge kalkınma idareleri, GAP mesela... Yıllardan beri bu bölge kalkınma idareleriyle övünüyoruz, aslında güzel bir yapılanma fakat nedense çalışmıyor bunlar, çalıştıramıyoruz, bir sıkıntı var. Kalkınma Bakanlığıyla ilgili bütçe değerlendirmesinde de gündeme geldi. Bakın, GAP'ın 2013'ten beri ödenekleri hep az kullanılmış. Mesela, 2017'de de 138 milyonluk bir ödeneği var, 2017'de hâlen 35 milyonu kullanılmıştı geçen ay itibarıyla. Diğer yıllarda da böyle.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yapacağız, yapacağız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yapmıyor da koordine ediyor, kendisine de bir ödenek veriliyor, kullanmıyor bu ödenekleri. Bakın DAP'ta da...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Bize aktarırsa hemen kullanırız.

BAŞKAN – Evvel Allah, bundan yana bir şüphemiz yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilmiyorum. Size aktarılsın, siz yapın, ne yapılması gerekiyorsa yapalım, hakikaten yapalım.

Bakın, Genel Kurulda ödenek aktarımı veya artırımı yapılamıyor, burada yapmamız lazım eğer öyle bir talep varsa. Ki bakın, 2013’ten beri rakamlar var bende. 2013’ten beri bu yatırım ödenekleri kullanılmıyor. DAP’ta da benzeri bir durum var.

BAŞKAN – Bunların hepsini DSİ’ye çekmek lazım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 17 milyonluk yatırım ödeneğinin 1 milyon 400 bini kullanılmış 2017’de. Geçmiş yıllarda da böyle. KOP’ta benzeri durum var. Bununla ilgili bir şey yapılması lazım. Bilmiyorum, şu anda, bu idarelerle ilişkiniz nasıldır. Size mi bağlanması lazım, Kalkınma Bakanlığında mı kalsın, koordine mi etsinler bu yatırımları bilmiyorum ama çalışmadığı kesin, bu konuyla ilgili bir şey yapılması gerektiği kesin.

BAŞKAN – Kalkınma Bakanımız da cevap vermişti bu konuya ama ne dediğini hatırlayamıyorum şimdi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçen yıl dedi ki: “Bu ödenekleri kullanmayanları alırım görevden.” Bu sene dedim ki: Onların kabahati değil herhâlde bu, yıllardan beri olduğuna göre ve hepsinde olduğuna göre bu bölge kalkınma idarelerinin başkanlarında değil kabahat, yönetimlerinde değil; herhâlde başka bir sorun var. Ya kadroları yetersiz ya iyi koordine edemiyorlar ya etkileri olmuyor, buldukları konum yanlış, bir şeyde yanlışlık var. Konunun tekrar ele alınması lazım.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızda şartlı görüş var, geçen yıl da öyleydi. Bakın, önemli konular da var, birkaçını sizinle paylaşayım, kayıtlara da girsin.

Mesela, gayrimenkullerin tümü kayda alınmıyor ama “Alacaklar hesabında kayıtlı tutarlara ilişkin olarak takip ve tahsilat yapılmıyor.” diyor. Geçen yıl da buna benzer eleştiriler vardı; alacakları takip etmiyor, tahsilat yapmıyoruz. Geçiyorum... Şöyle, önemli gördüğüm birkaç tane var, onları kayda geçireyim: Bulgu 7, mesela, sizin faaliyetlerinizle ilgili, “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi’ Kapsamında, Biyolojik Çeşitliliğin Envanterinin Çıkarılması ve İzlenmesi İçin İl Şube Müdürlükleri ile Bölge Müdürlüklerinde Yeterli Ekipman ve Uzman Ekibin Bulunmaması”. Mesela, buraya intikal etmiş, güzel bir tespit bu Sayıştay tarafından.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ama o üniversitelerden yardım alıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama proje de aksıyor.

Bulgu 8: “Sürdürülebilir Av Yönetimini Olumsuz Etkileyen Kayıt Dışı Avlanmanın Ortadan Kaldırılarak Yasal Avlanma Sistemine Dahil Edilmesi İçin Tedbir Alınması” Böyle bir eksikliğimiz var. Döner sermaye işletmelerinin AVBİS’le bağlantısının sağlanmamış olması; “Korunan Alanlara Ait Yasal Mevzuatın, Kurumların Görev ve Yetki Alanlarının ve Kurumların Statü ve Alan Yönetimlerinin Çakışmasından Kaynaklanan Yönetim ve Planlama Sorunlarının Mevcut Olması”, korunan alanlarla ilgili bir karmaşa söz konusu yetkiyle ilgili olarak ve bununla ilgili de üç sayfalık güzel bir değerlendirme yapmış arkadaşlar. Dikkate alınması lazım Sayın Bakanım.

Bulgu 11: “Türkiye’deki Sulak Alan Ekosistemlerinin Ekonomik Değerinin Saptanmamış Olması” diyor.

Bulgu 12: “Halkın Yararlanabilmesi Amacıyla İşletmecilik İhalesi Yapıldığı Hâlde Tabiat Parklarının Büyük Bir Kısımında Herhangi Bir İşletmecilik Faaliyetinin Mevcut Olmaması ve Halkın Kullanımına Açık Olmaması”, hem ihaleyi yapıyoruz hem de böyle bir eksiklik söz konusu, 12’nci bulgu bu şekilde.

Bir de bu faaliyet sonuçları tablosu falan maalesef fiiks değil yani diğerleriyle çok uyumlu değil, daha biraz daha ayrıntılı bilgi verilmesi gerekiyor bunlarda.

Devlet Su İşleri önemli, orada da şartlı görüş var. 5 tane denetim görüşünü etkileyen, 6 tane de etkilemeyen bulgu var ama hepsi önemli. Yine, gayrimenkullerden başlamış eleştiriler, onların kayda alınmamasından başlamış.

4’üncü bulguyu ben önemli bulmuşum, size onu şöyle özetleyeyim: “Belediyelerden içme suyu yatırım bedellerinin geri alınmaması.” Sayın Bakanım, belediyelerden içme suyu yatırım bedellerini geri almıyorsunuz. Burada çok ayrıntılı olarak da var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, bir dakika, lütfen toparlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Şimdi, “Belediyelerden tahsili gereken içme suyu yatırım bedellerinin geri alınmaması acaba sadece kendi belediyelerinize mi ait?” diye sorarım hemen ama burada hepsi var, onu sormuyorum ama böyle bir şeye de sebep olabilir zaman içerisinde. Bedellerin ayrıntısına girmek lazım, bakmak lazım, bunların takip edilmesi lazım Sayın Bakan. Yapıyorsunuz bir şeyler, tamam ama sonrasında geri alınması gereken var, takip edilmesi gereken var; bunların takip edilmesi lazım ve az da değil. Bakın, “Geri ödenmesi gereken yatırım bedellerinin kurum bütçesine gelir kaydedilmesi öngörüldüğünden, bulguda gösterilen tahsil edilmesi gereken toplam 4 milyar 205 milyon küsur liranın... 430 milyon liranın ise gelirden alacaklar hesabına kaydedilmemiş olması.” İlgili hesaplarına kaydedilmemiş bu kadar meblağlar.

5’inci bulgu: “Geri alınması gereken sulama yatırım bedelinin kurum alacakları olarak tahakkuk ettirilmemesi.” Bunları yapmadığımız sürece takipte de sıkıntı olacaktır Sayın Bakanım ve yaptığınız işlerde zaman içerisinde -ne yapıyoruz- bir karmaşaya sebep olacaktır. Sizin faaliyet tablolarınızın, mali tablolarınızın size doğru bilgi verebilmesi lazım yaptığımız işlerin nereye doğru gittiğini görebilmeniz için.

“Bazı yatırım, müteahhit avanslarının mahsup işlemlerinin yapılmamış olması.” Bu 1’inci bulgu, önemli.

3’üncü bulgu: “Koruyucu giyim yardımının nakdi olarak ödenmesi.” Giyim yardımı yapılıyor; koruyucu giyim yardımı, adı üzerinde, bunun nakdi olarak ödenmesi lazım. Madem koruyucu bir giyim yardımına gerek duyulmuş, onun aynı olarak yapılması lazım.

6’ncı bulguyu önemli görmüşüm. Eşleri çalışan veya sosyal güvence kapsamında olan personele aile yardımı ödemesi de yapılıyor, kamuda olmaması gerekir böyle bir hatanın da.

Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak da şartlı görüş verilmiş. Özellikle 1 ve 2’yi kayda geçirmek istiyorum Sayın Başkanım, kusura bakmazsanız.

Orman Kanunu’na göre verilen izin bedellerine ait tahakkuk kayıtlarının bazı bölgelerde yapılmaması, bazı bölgelerde hatalı yapılması dolayısıyla bu alacakların mali tablolarda hatalı yer alması dolayısıyla Orman Genel Müdürlüğünde 93 milyon liralık bir uyumsuzluk var Sayın Bakanım. 2016 yılına ait izin irtifak gelirlerinin bir kısmının henüz tahsil edilmemiş olması ve tahsil

edilmeyen tutarın mali tablolarında farklı olması nedeniyle de burada 28 bölge müdürlüğünün 7'sinde izin bedellerinin tamamının tahsil edildiği, toplamda tahsil edilmeyen izin bedeli tutarının 92 milyon lira olduğu anlaşılıyor. İzin İrtifak Daire Başkanlığı tarafından beyan edilen ve izin dosya kayıtlarına dayanan tarhiyat ve tahsilat farkı incelemesinde ise tüm bölgelerde tahsil edilmeyen tutarın toplam 117 milyon lira olduğu görülüyor, böyle bir tespiti var Sayıştayın.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünde de şartlı görüş var, Meteorolojide olmaması lazımdı. Yine, o da gayrimenkullerle ilgili bir konu ama her sene benzeri durum söz konusu Sayıştay raporlarında Sayın Bakanım, bu konuya ilgili göstermeniz lazım. Mali işleri, idari işleri belki biraz daha takip etmek lazım ve Mali İşlere de bilgi verilmesinin sağlanması lazım. Yani onlar kendilerine gelen bilgileri kayda alırlar; takviye edilmeleri, daha fazla ilgi görmeleri lazım.

Teşekkür ederim. Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum bütçelerinizin.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu ben de.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Orman ve Su İşleri Bakanlığımız ve diğer kamu kurumlarının değerli çalışanları, saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu bütçede daha önce de konuştuğumuz ama bir türlü çözemediğimiz ya da ilerletemediğimiz bir konu var, ben onunla başlamak istiyorum. Sanırım, kaçırılmış olabilir ama eğer kaçırmadıysam arkadaşlarım belki bahsetmemiş olabilir, Bakanlığınızın konu alanındaki önemli meselelerden biri de hayvanlara yönelik şiddet Sayın Bakanım. Ne yazık ki hayvanlara yönelik şiddet uygulayanlara, eziyet edenlere ve hayvanları istismar edenlere yönelik caydırıcı cezalar verilmiyor, verilmemekte. Caydırıcı cezalar verilmediği için de toplumun neredeyse tüm katmanlarına sirayet eden bir şiddet sarmalı, sahipli ya da sahipsiz, hayvanlara da yönelmekte. Bu konuda geçtiğimiz yasama döneminde, sanırım 2012 yılında sizin de girişimleriniz ve muhalefetin de katkısıyla bir taslak oluşturuldu, ancak bu taslak bir türlü Meclis Genel Kuruluna gelememi. Üzerinden beş yıl geçti, atılan herhangi bir adım yok. Bu noktada iktidarınız adım atmıyor ama şiddet olayları her geçen gün, maalesef, artarak devam ediyor.

İşte son olarak hepimiz takip ettik, Bozburun'da, benim de tanışma fırsatı bulduğum Sevgili Tanem Sivar ve Edhem Dirvana'nın köpekleri Pamuk ve Django zehirlendi. Ancak zehirleyene yönelik atılmış somut bir adım yok. Hayvan Hakları Kanunu'nun değiştirilmesi için kamuoyu vicdanı, hayvanseverler sizden, bizden, hepimizden somut bir adım bekliyor. Bu noktada siz Bakanlık olarak bir çalışma yapıp tasarımı Meclis Başkanlığına sevk ederseniz biz parti olarak katkı vermeye hazırız. Değişik arkadaşlarımızın bekleyen kanun teklifleri de var bu yönde. Ancak, gelin, hayvan hakları derneklerinin, hayvanseverlerin de sözlerinin dinleneceği, şeffaf bir yasa yapım süreci izleyin, izleyelim. Muhalefet partilerinden temsilciler de olsun ve nasıl iyileştirme yapabiliyorsak bu iyileştirmeleri bir an önce yapalım.

Bu konu Çevre Komisyonu bünyesinde kurulacak belki bir alt komisyonla da mümkün olabilir, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Başkanlığı bünyesinde kurulacak bir araştırma komisyonuyla da olabilir ama artık biz can yoldaşı saydığımız hayat arkadaşlarımızın, hayvanlarımızın bu şekilde katledilmesini duymak, görmek istemiyoruz. Gelin, bu çağrımıza, kamuoyunun bu çağrısına hep birlikte kulak verelim. Bu konuda, dediğim gibi, verilmiş olan ancak komisyonlarda bir türlü görüşülmeyen yasa teklifleri de bulunmakta. Bu kapsamda parti olarak hayvanlara yönelik kötü muamelenin ceza

kanunlarına da işlenmesi ve bu cezaların caydırıcı olmasını, “pet shop”lara yönelik bir düzenleme yapılmasını ve hayvanlara yönelik kötü muamelenin sistematik hâle geldiği sirk ya da yunus parkı gibi kurumların bir şekilde tekrar gözden geçirilerek gerekiyorsa kapatılması gerekmektedir. Bu çalışmaya da bir an önce başlanması gerektiği kanaatindeyim.

Sayın Bakanım, Mecliste Çevre Komisyonunda bulunan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı’na ilişkin de biliyorsunuz, hem kamuoyunun, bizim de partimizin de çekinceleri bulunmakta. Sivil toplum kuruluşlarının da bu yönde ifadeleri olduğu üzere, tasarının yasalaşması durumunda doğanın metalaşacağı ve turizm başta olmak üzere, farklı amaçlarda kullanılabilmesinin önünün açılacağı endişemiz bulunmakta. Tabiatı koruma amaçlı getirdiğinizi belirttiğiniz tasarının doğanın tahrip edilmesine yol açacağına yönelik çekincelerimiz mevcut. Tasarının geri çekilmesine yönelik bir talep olduğunu da biliyoruz. Bu konuda, Bakanlığınızın düzenlemeyi yeniden gözden geçirmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Tabii, orman yangını konusu uzun yıllardır Türkiye’nin en önemli sorun alanlarından biri, bu konuda da bir miktar yol katedildi ama hâlâ yeterli olduğu kanısında değiliz. İşte, son dönemde, yirmi dört saati aşan sürelerle devan eden ve kontrol altına alınamayıp ciddi tahribata yol açan yangınlar oldu.

Orman yangınlarına ilişkin olarak kamuoyunun kafasındaki bir diğer soru işareti de yanan alanların yeniden orman vasfına döndürülüp döndürülmediği meselesi. Bu konuda, buna izin vermeyeceğiniz şeklinde kamuoyuna yansıyan demeçleriniz olsa da turizm başta olmak üzere bazı tesis alanlarının açılması için ormanlık alanların bilerek yakıldığına yönelik kamuoyunun vicdanında derin bir şüphe, endişe bulunmakta.

Örneğin, bu yılbaşında, Trabzon Sürmene Çamburnu’nda yanan 50 hektar alanın akıbeti ne olmuştur? Yangından kısa bir süre önce alanın yurt dışından gelen bir konuğa gezdirildiğine ilişkin basında çıkan haberler endişe yaratmıştı. Bu noktada, 2017 yılında yanan orman alanlarından sonra bu yanan bölgelerin tamamı ağaçlandırılmış mıdır, o konuyu bizimle paylaşırsanız sevinirim.

Şimdi, sadece orman yangınlarıyla ormanlık alanlarda azalma yaşanmıyor; maalesef, iktidarınızın “megaproje” olarak adlandırdığı üçüncü köprü, üçüncü havalimanı gibi projelerde de gerçekten orman vasfı taşıyan alanlarda çok yüksek miktarda ağaç kesilmesi söz konusu. Hem siz hem diğer yetkililer şunu söylüyorsunuz: “İşte, kestiğimizin yerine o kadarını koyuyoruz ya da daha fazlasını koyuyoruz.” Ancak orman niteliği olan bir alan olmuyor, başka bir yere ağaç diktiğinizde orman niteliği olmuyor. Tabii, bunu siz çok iyi biliyorsunuz, belki bir park oluyor, belki yeşil alan oluyor ama ekosistemiyle birlikte aslında tam bir orman vasfını yitirmiş oluyor.

Sayın Bakanım, başta Doğu Karadeniz’de olmak üzere, hidroelektrik santral yapımlarının doğayı tahrip ettiği görülmekte, bilinmekte. Çevre örgütleri ve çeşitli yörelerde halk inisiyatifleri bu konuda itirazlarını yüksek sesle dile getiriyor, biz de onların yanında yer alıyoruz. Bazı yörelerde termik santral yapımlarına yönelik de çevre hassasiyeti bulunmakta. Bunların başında bizim Eskişehir’imiz de yer alıyor, yerli kömür kullanılarak bir termik santral yapılması gündemde. Bu konularda yani çevre hassasiyeti olan konularda sizin de aktif bir şekilde Kabine içinde tutum takınıyor olmanızı bekliyoruz Sayın Bakanım. Yani doğa tahribatının aza indirilmesi konusunda, bu türden santral yapımlarının aceleyle getirilmemesi, belki bir daha incelenmesi, yöre halkı ve çevre örgütlerine kulak verilmesi konusunda, sizin de Orman ve Su İşleri Bakanı olarak biraz daha çevrenin yanında, ormanın yanında, su kaynaklarının yanında olmanızı bekliyoruz.

Bakanlığımızın sorumluluk alanında toplumun en yoksul kesimi olan orman köylüleri de bulunmakta. Aileleriyle birlikte sayıları 7 milyonu aşan orman köylülerinin sosyal güvence kapsamına alınması gerekmektedir. Bu konuda yapmayı düşündüğünüz, atacağınız adımlar varsa, onları da bizlerle paylaşarsanız seviniriz.

Sunumunuzda, kuraklık bağlamında, Melen Barajı'nın yüzde 90 küsurunun bittiğini ifade ettiniz. Daha önceki sunumlarınızdan yanlış hatırlamıyorsam “2016’da devreye sokarız.” dediğinizi hatırlıyorum, sonra “2017’de biter.” dediniz, galiba henüz bitmedi, bu gecikmenin nedeni ve diğer büyük şehirlerdeki barajların su durumu hakkında, 2018 yılına ilişkin kuraklık hakkında tahminlerinizi de bu bağlamda öğrenmek isterim.

Sayıştay raporlarına Sayın Kuşoğlu dikkat çekti. Sayıştay raporlarında benim dikkatimi çeken ve dikkatinize getirmek istediğim bir husus, kayıt dışı avlanmanın ortadan kaldırılması için tedbir alınması gerektiğine dikkat çekiyor Sayıştay. 2016 yılında, kaçak avcılık yaptıkları gerekçesiyle, 6.917 kişiye 5,3 milyon TL idari para cezası kesildiğini ancak bu tutarın avcılarının harç ve izin ücreti için ödediklerinin altında olması nedeniyle kaçak avcılığı caydıramadığına işaret ediyor. Bunun çok önemli bir konu olması nedeniyle, Sayıştayın tespitlerinden hareketle kaçak avcılıkla mücadele konusunda bir eylem planına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, yaban hayatı korunmadan doğanın korunması mümkün değil. Bu yüzden, Sayıştay, yaban hayatı kaynaklarının korunmasına ilişkin olarak da daha etkin bir iş birliği sağlanması gerektiğini raporunda vurguluyor, bu konuda da planladığımız bir adım bulunup bulunmadığını öğrenmek istiyorum.

Son olarak, Sayın Bakanım, geçici işçiler konusu, Türkiye'nin dört bir yanında olduğu gibi, Eskişehir'imizde de, başka şehirlerde de önemli bir mesele. Bu konuda Hükümetinizin yetkililerinden kamuoyuna yansıyan demeçler oldu. Orman alanında da çok fazla, binlerce çalışan emekçi kardeşimiz var; beş ay yirmi dokuz gün çalışabiliyorlar, ondan sonra işe gidemiyorlar ama onlar işe gidemezken mesela onların yapması gereken, yapabilecekleri ve deneyimleri olan işleri taşeron işçiler yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Son cümleyi söyleyeyim.

BAŞKAN – Lütfen...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sadece Orman Genel Müdürlüğümüzde, orman alanında değil, işte, şeker fabrikalarımızda var, demir yollarımızda var, ÇAYKUR'da var; geçici işçiler meselesinin de çözüme kavuşmasını ve bu emekçi kardeşlerimizin de sosyal güvence altına alınması, tam on iki ay çalışabilir işçiler hâline dönüşmesi için sizin katkılarınızı bekliyoruz.

Bütçemizin hayırlı olmasını temenni ederim.

Daha önceki bütçede Eskişehir'imizin mesire alanlarına ilişkin sordum. Örneğin Musaözü gibi, Fidanlık gibi, buralarda sizin Bakanlığımızın yapacağı ihaleler vardı, bu konularda da bizi bilgilendirirseniz... Çünkü belediyeler buraları istiyorlar ama siz biz ihaleyi açalım, biz verelim istiyorsunuz, buralar bir türlü vatandaşa daha iyi hizmet eder noktaya getirilemiyor, bu konuda da desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli arkadaşlar; öncelikle ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, “orman” deyince aklımıza ne geliyor? Bu konuda bir iki şey söylemek lazım. Çoğunlukla “orman” deyince, ağaç ve ağaççıklar aklımıza geliyor. Aslında, çok yanlış bir şey olmamakla beraber sadece ormanı karşılamayan bir bakış açıdır bu ve geçmişten beri bizde yerleşik olan bir zihinsel algıdır. Dolayısıyla ormana, doğaya ve suya varıncaya kadar birçok doğasal kaynağa baktığımız zaman, bizdeki bu algı sorununun kaynaklık ettiğini görmek mümkündür. Bütün yaşadığımız tahribatlar, bütün yaşadığımız olumsuzluklar ve doğa üzerindeki negatif etkilerimizin temel nedeni bu doğa algısıdır ve orman algısıdır. Şüphesiz ağaç ve ağaççıklar ormanın bir unsuru, ormanın bir ögesi ama ormanın tamamı değildir. Orman, sizlerin de bildiği gibi -çok değerli bürokratlar da burada- sadece ağaçlardan oluşmayan, ağacın yanındaki bitkilerden, hayvanlardan oluşan ve diğer varlıklarla, özellikle canlılarla da ilişkili olan ve bir bütün olarak insanı da kapsayan varlıklardır. Dolayısıyla ormanın da bir ekosistem içerisinde değerlendirilmesi gerekiyor. Ekosistem içerisinde değerlendirilen bir orman anlayışı ve orman düşüncesi, buna ilişkin politikalarımızı da belirleme noktasında oldukça aydınlatıcıdır. Biz, bu çerçevede doğruyu ortaya koyarsak inanıyorum ki yürüteceğiniz politikalar, gerçekleştireceğiniz yatırımlar, faaliyetler de bu kapsamda daha sağlıklı, daha etkili olur.

Bakın, Anayasa'nın çok güzel bir maddesi var aslında, 56'ncı maddesi. 56'ncı madde der ki: “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.” Aslında çok iyi bir şekilde koymuşuz.

Bugün, ormanların, meraların, gerek güvenlik kaygısıyla gerek rant ve ticaret hesabıyla yakılması, yıkılması ve talan edilmesinin bu mevcut yasayla bütünlüştük, bu mevcut yasayla uyuyor bir tarafının olmadığını da teslim etmek gerekiyor. Dolayısıyla bugün, bir taraftan, özellikle bölge illeri bazında söylemek gerekirse, 1990'lı yıllardaki mevcut ormanlara yaklaşımın, doğaya yaklaşımın Kürt sorunu ekseninde şiddet ve çatışma politikalarından dolayı çok kötü olduğunu teslim edersek diğer yandan da batıda da rant ve ticaret alanlarına açılan bir orman ve mera gerçekliğini de teslim etmek gerekir, orta yere bırakmak gerekiyor. Bütün bunları ifade etmek, bizler açısından oldukça da önemlidir.

Bakın, son yıllarda, özellikle 2015 yılından sonra, son iki yıldır, Dersim, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak, Lice gibi yerlerde çok yoğun orman yangınları yaşanmaktadır. Bu yaşanan orman yangınlarının temel nedeni de operasyonlardır. Şiddet ve çatışmalar gerekçesiyle bunlar yaşanmıştır ve biz bunların ortadan kaldırılmasına dair, bu ormanların korunmasına dair sadece o bölgenin sorunu olmadığını da defalarca belirttik. Bugün Dersim'de bir ormanın yakılmış olması sadece Dersim'de yaşayan insanların, oradaki ekosistemin sorunu olarak da değerlendirilmemelidir, Edirne'de yaşayan insanımızın da bir sorunu olarak değerlendirmek lazım. Ekosistem dediğimiz şey, hepimizin de içerisinde olduğu bir sistem, hem besin anlamında hem su anlamında hem oksijen anlamında herkesi de doğrudan ilgilendiren bir sistemdir dolayısıyla oraya kayıtsız kalmamak lazım. Ne yazık ki son beş ay içerisinde Dersim'de 12 tane orman yangını yaşandı. Defalarca biz oradaki arkadaşlarımızla da bir ara yoğunluklu bir şekilde yaşanan bu orman yangınlarından dolayı -medyada da yoğunlaştığı için- ilişki içerisinde olduk ve bu orman yangınlarının söndürülmesine dair -Garo Vekilimiz de ifade etti- defalarca Bakanlığa, oradaki müdürlüklere ulaşılmasına rağmen bu orman yangınları günlerce söndürülmedi. Niye söndürülmedi? İşte güvenlik gerekçesiyle. Hatta İstanbul'dan, Ankara'dan sivil toplum örgütleri oradaki orman yangınlarının kendi olanaklarıyla söndürülmesi için kampanya başlattılar. Bu, çok önemli bir şey. Yani Orman Bakanlığının gerekçe ne olursa olsun, her ne saikle olursa olsun bu nimeti korumak ve ormandaki bu mevcut yıkımın, yangının önüne geçmek gibi temel bir sorumluluğu vardır.

Bir diğer konu ise özellikle sizin Bakanlığınızın veya orman yangınlarının yaşandığı bölgedeki müdürlüklerin sitesinde ne yazık ki bu orman yangınları geçmiyor. Yani Türkiye'nin genel istatistiklerine bu orman yangınları da geçmiyor. Bu da her ne hikmetse niye saklanıyor, niye geçilmiyor, bu da ayrı bir konu. Onun için ormanı korumak, ekosistemi korumak, insanı korumak, doğayı korumak hepimizin temel sorumluluğudur, bunu böyle bilmek lazım.

Bir de şöyle bir yanlış mantık var: “Biz bir ağaç keseriz, bin ağaç dikeriz.” yani bu kadar basit değildir. Yani bir ağacın kesilmesi demek salt o ağacın fiziki olarak kesilmesi değil, etrafıyla olan bütün ilişkisinin de kesilmesidir yani hem florasının hem faunasının ortadan kaldırılmasıdır, yani bitkiyle hayvansal, organik ilişkisinin ortadan kaldırılmasıdır. Dolayısıyla ağaca bir meta gözüyle bakarsanız, ağaca bir eşya gözüyle bakarsanız, matematiksel olarak düşündüğünüz zaman, bir yerine bin koymak elbette kârlı görünecektir. Bu bile başlı başına sakat bir anlayıştır, böyle bakmamak lazım. Yani orada ekosistem bozuluyor. Bir ekosistemi dengede tutmak, onu ayakta tutmak oldukça zaman alan bir sürece tekabül ediyor dolayısıyla böyle değerlendirmek lazım. Yani mümkün derecede ne rant alanı olarak açmaya ne operasyonlar gerekçesiyle yangınların olmasına ne de ticaret amacıyla ormanlarımızın yakılmasına, yıkılmasına ortadan kalkmasına müsaade etmemek lazım.

Bakın, Ankara'da yaşandı işte. Ticari bir kuruluşun yolunu açmak amacıyla on binlerce ağaç kesildi, bir gecede kesildi. Yani bunun önüne geçebilmek öncelikle çevre örgütlerinin ve birtakım duyarlı çevrelerin görevi olmakla beraber Orman Bakanlığının da aslında. Orman Bakanlığı bunu korumakla birinci derecede sorumlu olan bir bakanlıktır. Ama gelin görün ki Orman Bakanının buna karşı çok ciddi bir tepkisi, bunu önleyici bir tutumu olmamıştır. Yani siz bunu belki birtakım böyle verimlilik ölçüleri içerisinde, kâr zarar hesabı üzerinden bir yere oturtabilirsiniz ama bu, büyük bir ekolojik yıkım, ekolojiye, ekosisteme verilen bir zarardır. Dolayısıyla doğaya yaklaşırken insanı öne alan, insanı doğanın efendisi hâline getiren anlayıştan kesinlikle kaçınmak lazım. İnsan doğanın öznesi değildir arkadaşlar. İnsan kendisini doğanın bir parçası olarak ele almadığı takdirde, insan doğanın bir parçası olarak kendisini görmediği takdirde doğanın tahribatının, doğadaki talanın, ormanların yıkımının, su kaynaklarının hor ve kötü bir şekilde kullanımının da önüne geçemeyiz. Bugün HES'lerin, güvenlik barajlarının ve benzeri bir sürü yapılan doğa tahribatına denk gelebilecek, yaşamımızı bir bütünen etkileyebilecek faaliyetlerin en merkezinde yer alan şey insana verilen bu anlamdır. “İnsan doğanın efendisi, doğa da insanın kullanımına sunulmuş bir metadır.” gözüyle bakılıyor. Hâlbuki insan -yine tekrar ederek söylemek gerekirse- doğanın bir parçasıdır. Biz aynı diğer canlılar gibi, doğada yaşayan diğer canlılar gibi onun bir parçasıyız. Biz olsak olsak doğadan faydalanma noktasında, onun nimetlerinden faydalanma noktasında onun şifrelerini çözen, onunla bütünleşebilen bir varlık olabiliriz. Onu sömürmek, onun üzerine hâkimiyet kurmak, onun üzerine tahakküm kurmak gibi bir hakkımız ve gücümüz de yoktur, bu hiçbir şekilde verilmemiştir ne dinen verilmiştir ne demokratik gelenekler açısından verilmiştir ne de insani özellikler açısından verilmiştir. Dolayısıyla geçmişte biraz daha böyle göz önüne getirdiğimiz zaman, insanın en huzurlu, en rahat, en kendisiyle barışık yaşadığı dönem doğayla iç içe olduğu dönemdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, bir dakika lütfen.

Toparlarsanız...

Buyurun.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Tamam toparlıyorum.

Bugünümüze baktığımız zaman, doğayla ne kadar çelişik noktaya gelinirse yaşamdan, insanlıktan o kadar da uzaklaşmıştır. Ondan dolayı orman kaynaklarımızı da su kaynaklarımızı da insanın doğayla olan ilişkisine zarar vermeyecek bir şekilde değerlendirmek gerekiyor, bunu ekosistem üzerinden değerlendirmek gerekiyor, ekolojik bir bilinçle, ekolojik bir düşünceyle bu kaynaklara yaklaşmak gerekiyor. Orman Bakanlığının özellikle faaliyetlerinin bu ekseni yürütülmesi gerekiyor.

Bir diğer nokta: Sayın Bakan sunumunu yaparken Suruç'la ilgili Suruç'taki sulama faaliyetlerinin başlatılmasıyla beraber muazzam derecede bir gelişmenin olduğunu söyledi. Ama pratiğin öyle olmadığını ben Sayın Bakana buradan söyledim, Sayın Bakanımız itiraz etti. Mehmet Ali Bey de Urfa Vekilidir, ben de Şanlıurfa Vekiliyim; bu konunun böyle olmadığını ben buradayken sizinle paylaşma istiyorum.

Önemli adımlar atıldı, önemli projeler yapıldı, GAP projesinin çok önemli olduğunun yadsınamaz bir gerçeklik olduğunu ifade etmek gerekiyor. Fakat bu mevcut projelerde insan faktörü, bilinçlenme, eğitim ve benzeri faktörlerin çok ciddi bir şekilde göz ardı edildiğini, ihmal edildiğini de ortaya koymak lazım. Bakın, insanlara suyu getirirken bu suyun nasıl kullanılması gerektiği, bu suyun nasıl bir bilinçle, nasıl bir düşünceyle yararlı kullanılması gerektiği düşüncesi ne yazık ki verilmiyor. Belki sizin Bakanlığın işi değil bu tek başına, Tarım Bakanlığının da bu işin içerisinde olması gerekiyor ama bir bütünen Hükümet olarak yapılması gereken şey, sadece suyu getirmek, tarımsal faaliyetleri orada daha üretken, daha verimli kılmak değildir, suyun nasıl kullanıldığını da doğanın korunması bilinciyle, doğaya sahip çıkmak bilinciyle ortaya koymak lazım. Bakın, Suruç'ta Aligör beldesinde geçtiğimiz aylarda bu su borularının patlamasıyla beraber evleri su basmıştı. Basına da yansıdı, hatta ben onunla ilgili bir önerge de hazırladım. Bunun üzerine Urfa DSİ Bölge Müdürlüğünün suyu kesme gibi bir kararı oldu ama sonradan müdahale edilerek o karar geri çekildi. Dolayısıyla bu bir anlamıyla bir bilinçlenmeyi gerektiriyor.

Diğer taraftan da Suruç bölgesinde bir sulama birliği kurulmamış hâlâ. Bakın, sulama birlikleri diğer sulamanın yapıldığı yerlerde bir ihtiyaçken, birçok faaliyetin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesine yönelik bir organ işlevindeyken Suruç'ta şu ana kadar bir sulama birliği kurulmamış. Bu bile başlı başına suyun hoyratça kullanımını, vahşi sulama yöntemlerinin kullanılmasını ve benzeri noktada taban suyunun yükselmesini, sudaki, topraktaki tuzlaşma oranının artmasını da beraberinde getiriyor ve toprağa verdiği zarar bir tarafa, diğer yandan da tarımsal faaliyetleri de olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Bir diğer nokta, bakın, bununla bağlantılı olarak bir diğer nokta: Özellikle, bu bilincin verilmemesinin sosyal olayların yaşanmasında da büyük bir bağlantısı vardır, bunu da görmek lazım. Suruç'ta son bir yıl içerisinde köylüler arasında yaşanan sosyal sorunlarda ve çatışmalarda büyük bir artış yaşandı. Bu da Hükümetinizin görevi aslında. Yani suyun kullanım alanlarına sahip olma noktasında, doğa bilinciyle bağlantılı bir şekilde, insanların belli bir bilince erişmesi noktasında oldukça önemlidir.

Genel anlamda da ekolojiyi gözeten, doğayı gözeten ve bilinç değişimini ve dönüşümünü kendine görev edinen bir bakanlık faaliyetinin yürütülmesi oldukça önemlidir.

Bütçeniz hayırlı olsun.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Su, orman meselesi politik bir meseledir, siyasi bir meseledir. Dünyanın gelecekte en önemli üç tane temel argümanı var: Bir, enerji; iki, su; üç, gıda. Türkiye gıda konusunda şirketlere ve yabancı tekelere teslim olmuştur, gıda egemenliğini ve gıda güvenliğini tamamen yabancılara, yabancı şirketlere ve şirketlere teslim etmiştir. Enerji meselesini de sadece mevcut topraklar üzerinden, mevcut su üzerinden gidermeye çalışırsanız geriye kala kala elinizde tabii ki para kalacaktır. Parayı da elde edebilmenin yolu olarak da ne yazık ki madeni önceliyorsunuz Sayın Başkan, merak etmeyin, ormanları koruyamazsınız. Niçin bunu söylüyorum? Kısaca birkaç örnekle pekiştirmek isterim bu süreci. Bakın, bu, Uşak-Kütahya bölgesinde yeni maden için verdiğiniz ruhsat; ÇED raporu bekleniyor, tam 6 bin dönüm -şimdilik- 6 bin dekar orman yok ediliyor; bu birincisi. İki: Mustafakemalpaşa ormanları Tümbüldek bölgesi tam 40 bin dönüm yer, tekrar söylüyorum, 40 bin dönüm yer; turizm, kültür alanı ve orman alanı, bir şirkete burayı veriyorsunuz. Enteresan bir şeyi paylaşmak isterim, bu 40 bin dönüm yeri verirken Turizm Bakanlığı diyor ki: “Burası benim kullanma alanım, burada maden çıkarılamaz, olmaz böyle bir şey.” Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ısrar ediyor ve şöyle üç kişilik bir kurul kuruluyor Enerji Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı arasındaki çelişkiyi gidermek adına. Kurulda görevli olanları söylemek isterim, bilinsin ve duyulsun: Cevdet Yılmaz, Kalkınma Bakanı; Ömer Çelik, Kültür ve Turizm Bakanı; Tamer Yıldız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı. Sayın Bakan, burası orman bölgesi, üç bakanlık buradaki bir sorunu gidermeye çalışıyor, madene açacaklar, siz Orman Bakanı olduğunuzu söylüyorsunuz, ne yazık ki belki de bu komisyondan bile haberiniz yok, içinde yoksunuz, 2007’den beri de Orman Bakanısınız Sayın Bakan. 40 bin dönüm yer... Şu anda çalışmalara başlandı, ÇED süreci devam ediyor, bununla ilgili bugün itirazımızı yaptık, dava sürecini başlattık.

Sayın Bakan, dediniz ki: “Bir: Yaşlanmış ormanları kesiyoruz. İki: Ormanları rahatlatmak için kesiyoruz.” Bugün, yine taze bir haber, Bursa Mustafakemalpaşa Bahriye köyü ve Balıkesir Ören mevkisinden iki tane fotoğraf: Bakın, kayın ormanı burası, öncelikle, ağaçların altına yığılmış, önce orman yakılmış, sonra çizilmiş, bunlar kesiliyor, buyurun. Önce orman özel yakılmış, her ağacın altına özel malzeme yığılmış, orman işaretleniyor, yakıldıktan sonra bu orman yerinden kaldırılıyor. Bu yaşlanmış bir orman falan değil, söylediniz, “Ormanlar nizamlı kesiliyor.” falan diye, hiç öyle nizama, intizama, hukuka, adalete vesaireye uygun bir şey yok. İşte, bu yanan ormanın da görüntülerini sizinle paylaşmak isterim. Hani, hazır Bursa’ya gitmişken bu dediğim yere bir bakarsanız çok sevinirim.

Yine, Sayın Başkan, küresel ısınma meselesi üzerinden konuştuk, küresel ısınmayla ilgili en son Fas’ta yapılan Marakeş toplantısında Türkiye’yle ilgili iki tane sonucu sizinle paylaşmak isterim. Dünyaya en çok karbondioksit salan ve küresel ısınmanın en büyük nedeni olan 58 ülkenin içerisinde Türkiye 51’inci sırada, en kötüler grubunda yerini aldı. Yine aynı toplantıda o raporda şu söyleniyor: “Paris Anlaşması’nı onaylamayan, iklim değişikliğiyle ilgili mevzuat ve politikalarda ilerleme kaydetmeyen Türkiye sıfır puan almıştır ve bu ülkeye küresel ısınma nedeniyle gelecek olan kaynaklar kesilmiştir, başka kurumlardan istediği finansal kaynaklar da gerçekleşmemektedir.”

Ve son söyleyeceğim Sayın Başkan, süre çok hızlı ilerliyor... Evet, bu da Sayın Bakan, çok iyi bildiğiniz bir konu, Kemalpaşa Yalıntaş beldesindeki bir orman katliamıdır. 2007’den beri Orman Bakanısınız, 2004-2005 yıllarında devletin inşa ettiği çam fıstığı ormanı, 1.040 dekar, 1 milyon 40 bin metrekare; 100 bin ağaçlık çam fıstığı ormanını devlet, Orman Bakanlığı olarak bizzat 2004-2005 yıllarında kendisi ekiyor. Balıkesir’den bir köy, Karyağmaz köyü, orada Afet Kanunu’na göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, son cümle lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum...

...köy değiştirilmesi söz konusu. Sayın Başkan, 35 hanelik köye Orman Bakanlığının kendi üyeleri tarafından, devletin kurduğu orman “Burası orman vasfını yitirmiştir.” diye orman vasfından çıkarılıyor ve buraya 404 adet villa yapılıyor Sayın Bakan. Lütfen, Bursa’ya gittiğinizde gidin, sizi uyardım, bunu size açıkça söyledim, dosyayı gönderdim. Sayın Bakan, bu bir orman katliamıdır, bu bir cinayettir. Siz hâlâ Orman Bakanı olarak burada bizimle bunu paylaşıyorsanız ya, lütfen, Bursa’ya gittiğinizde bu sorumluluğu yerine getirin ve müdahale edin ya da lütfen, bir demokratik kültür, bir vicdan hesabı yaparak ormanları katleden bir bakan olarak geçmeyin tarihe, görevinizden istifa edin.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ağbaba konuşacak.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, Malatya’yı sevdiğinizi biliyoruz, Malatya’nın da sorunları büyük, eminim biraz tolare edeceksiniz.

BAŞKAN – Artık sevmiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimizin bildiği gibi Malatya Türkiye’nin en güzel kentlerinden birisi. Malatya sadece Türkiye’nin değil, belki o bölgenin, dünyanın kayısı başkenti. Ürettiği diğer tarım ürünleriyle tam anlamıyla bir tarım kenti durumunda. Hekimhan’ın ceviziyle, Yeşilyurt’un kirazıyla, Doğanşehir’in elmasıyla, Arapgir’in üzümüyle, Doğanlı’nın narıyla, Akçadağ’ın armuduyla hem Türkiye’de hem de dünyada çok önemli bir tarım kentidir ve bu ürünlerimiz dünyaca meşhurdur.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Malatya’nın 2011’den beri, benim milletvekili olduğum günden beri en önemli problemlerinden birisi sulama problemi, su problemi. Susuzluktan ve kayısının para etmemesinden dolayı -geçtiğimiz günlerde basına da yansıdı- kimi rakamlara göre 2 milyon üzerinde ağacın kesildiği iddia edilmekte. Malatya için su -benim milletvekilliği dönemimde özellikle- çok önemli bir sorun hâlinde. Şimdi, bazı yatırımların yapıldığını söylüyor Sayın Bakan ancak bu yatırımların Malatya’nın sulama sorununu çözmediğini görüyoruz. Göletler baraj diye adlandırılıyor, bunun da doğru olmadığını belirtmek istiyorum.

Ayrıca, değerli arkadaşlar, belki biliniyor, belki bilinmiyor, bu çığılığı yüzlerce kez Malatya’da duyurmaya çalıştı Malatyalılar; bakın, Malatya Battalgazi bölgesi özellikle, kayısı ağaçlarını kanalizasyon suyuyla suluyorlar. Nasıl suluyorlar? Sayın Bakan, kanalizasyon borularını kırarak o borulardan aldıkları suyu bahçelerine aktarıyorlar ve o kanalizasyon suyu -kayısı ağaçları belki bir iki yılda kurumuyor, sadece ömrünü uzatıyor ama- sekiz on yıl sonra ağaçlarımızın kurummasına yol açıyor. Malatya’nın birçok bölgesinde -bunu da siz biliyorsunuz- eylemler yapıldı, maalesef, Battalgazi bölgesinde kanalizasyon suyuyla sulanıyor ve bir şey daha söylüyorum: Sulama birlikleri kanalizasyon borularını kırarak sulama kanallarına suyu veriyorlar, oradan ağaçların sulanmasını sağlıyorlar. Bu hem iktidar için hem siyasetteki herkes için -ben kendi payıma da alıyorum- utanılacak bir durum. Maalesef, Malatya’nın çiftçisi kanalizasyon suyuna mahkûm edilmiş durumda. Bu ne zaman oluyor? 2011’de, 2012’de, 2013’te, 2014’te, 2015’te, 2016’da, 2017’de, muhtemelen 2018’de de Malatya’nın çiftçisi kayısılarını maalesef kanalizasyon suyuyla sulamaya mahkûm edilmiş durumda. Sadece

Battalgazi bölgesi mi, hayır. Bakın, bizim o çok kayısının üretildiği Örnekköy, Karapınar, Gözene, Cafana, Çerkez yazısı dediğimiz o bölgelerde de maalesef şu anda sudan dolayı insanlar ağaçlarına su veremiyorlar. Sayın Bakan, aslında çözümü çok zor değil, bunların çözümlerini de birazdan söyleyeceğim.

Bir problem de Dilek, Topsöğüt, Şahnahan dediğimiz bir bölge var, Malatya'ya girdiğinizde, havaalanından gelirken hemen yolun sol tarafı, muhteşem bir bölge, böyle, tarım bölgesi, müthiş verimli topraklar. Oradaki insanlar, Malatya'daki, Dilek'teki, Topsöğüt'teki, Şahnahan'daki insanlar üzülmeye söylemek isterim ki şu anda bostan ekemiyorlar, artık domateslerini, salatalıklarını manavdan alıyorlar. Niye? Organize sanayi bölgesinin kirletmiş olduğu su o topraklardaki tarımı yok etti ve maalesef ne ceza kesiliyor ne tedbir alınıyor, hâlâ o organize sanayi bölgesinin sularıyla sulamaya devam ediliyor. Tedbir olarak ne yapılıyor biliyor musunuz Sayın Bakan? Ben konuşunca organize sanayisinin sularını kesiyorlar “Veli Ağbaba suyu kesti, kirli suyu kesti.” diyorlar, beni şikâyet ediyorlar, bunu da belirtmek istiyorum. Yine, bu bölgede maalesef artık insanlar susuzluğu bir kader olarak görmeye başlamışlar.

Bir başka problem, Arguvan Yoncalı Barajı'nın yaklaşık yirmi bir yıldan beri devam ediyor yapımı. Sayın Bakan 31 Aralık 2017 tarih, 16.30'da barajın bitirileceği müjdesini verdi. Yüklenici bitirmediği takdirde okul yapma sözü vermişti. Vekiller “Arguvan artık düğün bayram yapsın.” dediler ama görünen o ki ne baraj tamamlanacak ne de yüklenici firma sözünde duracak. Lütfen, Malatya halkına tutmayacağınız sözü vermeyin. Siz de zaman zaman Malatya'ya geliyorsunuz “Müjdelers...” diye açılışlar yapıyorsunuz ama o açılışların maalesef birçoğu hayata geçmiyor.

Karadeniz fıkrası gibi bir şey anlatacağım Sayın Bakan.

BAŞKAN – Ama süreniz bitiyor, fıkrayla harcamayın isterseniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam.

Bizim 2 tane bitirilmiş barajımız var: Recai Kutan Barajı ve Turgut Özal Barajı. Barajlar yapılmış, sulama kanalları sonradan ihale edilmiş, hâlâ sulama kanalları bitirilmiş değil. Yazılan baraja bakıyor, baraj Yazılan'a bakıyor; Kapıkayalı baraja bakıyor, baraj Kapıkayalı'ya bakıyor. Sulama amacıyla yapılan barajlarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, toparlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Toparlıyorum.

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alayım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok teşekkür ediyorum, hemen toparlıyorum.

Bunu da söylemek istiyorum.

Şimdi, bir de HES denen bir problem var, HES. Bu HES katil bir yatırım yani Malatya'yı resmen katlediyor. Bizim o güzelim Tohma yok olmak üzere. Tohma'nın üzerine HES'ler yapılıyor ama maalesef o hem tarım arazisini yok ediyor hem ekolojik dengeyi bozuyor. Bu HES'lere de bir an önce son verilmeli.

Bir şey daha söyleyeyim: Sayın Bakan, bu Sivas Sarıca köyünden çıkan Tohma'ya, yol boyunca bütün köyler kanalizasyonlarını aktıyorlar. Sarıca-Sofular-Bicir-Alvar-Çörmü güzergâhında maalesef köylülere yer gösterilmediği için kanalizasyon aktılıyor, o güzelim Tohma, suyunu içtiğimiz Tohma şu anda kanalizasyon pisliğinden geçilmiyor ve Tohma şu anda bitmek üzere.

Şimdi, birkaç tane de çözüm önerimi çok kısa...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir dakika alacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir dakikanız bitti.

Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir dakikada çözüm önerimi söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, ek süreyi de doldurdunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, sadece bir dakika, ondan sonra kesebilirsiniz. Hemen söylüyorum.

BAŞKAN – Hayır, size süre verecek kimse de kalmadı, konuşmacı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben çözüm önerilerimi hemen çok kısaca söyleyeyim.

Şimdi, bu vahşi sulama sisteminden vazgeçilerek mutlaka kapalı sisteme geçilmeli. Ayrıca, su kaynaklarını birçok bölgede yok eden bu taş ocaklarına son verilmeli. Bu taş ocakları ve maden ocaklarıyla Malatya’da dağ taş resmen talan edilmiş durumda. Bu uygulama -lütfen, sizden rica ediyorum bir Malatyalı olarak, bir yurttaş olarak rica ediyorum- hakikaten doğamızı katlediyor, bu konuda gerekli duyarlılıkların gösterilmesini bekliyorum.

Çat Barajı’yla ilgili mutlaka gereken düzenleme yapılmalı. Eğer Çat Barajı’ndaki o problem çözülsün, o alttan verilecek su, Şerefhan Deresi’nden gelecek su Çat Barajı’na verilirse Çerkezyazısı’ndaki, Dilek’teki, Örnekköy’deki o sulama problemi de çözülsün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben tekrar Malatya’nın sulama problemini dikkatlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın ve tüm kamu ve kuruluşlarının değerli temsilcileri; sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 2018 yılı bütçesinin Bakanlığımıza ve milletimize hayırlı olmasını Rabb’imden temenni ediyorum.

Yatırımcı bakanlıkların en faal ve çalışanlarından biri olan Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın tüm çalışanlarına Sayın Bakanım sizin şahsınızda en kalbî şükranlarımı sunuyorum. Ülkemize, milletimize yapmış olduğunuz çalışmalardan dolayı sizlere müteşekkirimiz.

Ülkemizde son on beş yılda, her alanda olduğu gibi, orman ve su işleri alanında da çok önemli yatırımlar ve çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda ülkemizin en önemli ihtiyacı olan içme suyu ve diğer konularda önemli atılımlar sağlanmıştır.

Her yerde söylüyorum, bir hatıram var, burada onu anlatacağım. 1994 yılı seçimlerinde belediye meclisi üyesiydim ve o zaman İstanbul’da mühim bir su kıtlığı vardı. Biz de Zonguldak Aıplı ilçesinde -orada bol su kaynaklarımız var- bir tanker filosu kurmak suretiyle İstanbul’a su satarak gelir elde etmeyi planlıyorduk ama bu hayalimiz suya battı.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Size zarar verdiğim için özür diliyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Evet.

1994 seçimlerinde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan seçilince ve Sayın Bakanımız da İSKİ'nin başına gelince, Cenab-ı Allah da rahmetini bahşedince o güzel İstanbul'umuz susuzluk illetinden kurtulmuş oldu. Allah'a şükürler olsun o günden bugüne orada bir su sıkıntısı yok ama biz sağlamayı hayal ettiğimiz o su gelirinden de mahrum kaldık. Sayın Bakanım, bize borcunuz var, onu artık Zonguldak'ımıza daha fazla hizmet ederek -sayın genel müdürlerimiz de burada- ödemenizi arzu ediyoruz.

Değerli Bakanım, ben çok uzun konuşmayacağım. Yapılanları, yapılmakta olanları, yapılacak olanların hepsini biliyoruz ve takdir ediyoruz, sadece -Devlet Su İşleri Genel Müdürüm de biliyor, kendisiyle çok sıkı istişare içerisindeyiz- çözemediğimiz bir konu var: Karadeniz Ereğli Gülüş Irmağı'nın rehabilitasyonu projesi var. Orada 90-100 dönüm bir kamulaştırma çıkıyor, bunu belediyenin yapması gerekiyor ama belediyenin bütçesi de buna müsait değil, neredeyse bir yıllık bütçesinin tamamına eşit bir kamulaştırma rakamı çıkıyor. "Ne yapabiliriz?" diye çalışmalar yapıldı Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü ve Genel Müdürlüğü nezdinde. Bu Gülüş Irmağı'nın üzerinde Ereğli Demir Çelik Fabrikalarının 3 tane su tesisi var. Bunlardan bir tanesi Ova Barajı, bir tanesi Kızılcapınar Barajı, bir tanesi de en son içme suyu aldıkları tersip bendi var. Şimdi, bunlarla ilgili bölge müdürlüğümüz ERDEMİR yönetimine bu konuları anlatan isteklerini, taleplerini yazdı. Bununla ilgili toplantılar yapıldı. Burada birinci alternatif olarak bu Kızılcapınar Barajı'nın 1 metre veya daha fazla -artık hesaplara göre- yükseltirse o akarsu kesitinin daralacağı... İkincisi, Ova Barajı'nın -ki bu ERDEMİR'in eski barajı- DSİ'ye terk edilmesi, DSİ'nin burada sel kapını şeklinde proje hazırlayarak taşkın ötelemeyle aynı çalışmanın yapılmasını talep ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Ayrıca -en son o fabrikanın su aldığı bir tesis var- bunu tespit ettikleri takdirde yapılacak olan kamulaştırmanın ve dolayısıyla maliyetinin minimum seviyelere ineceği konusunda bilgiler verildi. Ancak ERDEMİR, suyun kendileri için önemli olduğunu ve bu tesislerin özelleştirmeyle kendilerine geçtiğini, bunlardan vazgeçemeyeceklerini ve revizyonları DSİ'nin değil de kendilerinin yapma eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Biz bu sürecin hızlandırılmasını defalarca ERDEMİR'in üst yönetimine ilettik -biliyoruz, DSİ Genel Müdürlüğü ve DSİ Bölge Müdürlüğü de iletti- ancak ERDEMİR'in bize verdiği cevap her defasında, bu konuyla ilgili çalıştıklarını, kendilerinin bir çözüm bulacaklarını ifade etmelerine rağmen, bugüne kadar bu konuda mesafe alabilmiş değiliz. 2016 yılında yatırım programına giren bu Gülüş Deresi Islah Projesi'nin gerçekleştirilebilmesi için, belki de Sayın Bakanım, sizin bu konuda bir devreye girip bu konuyu acilen çözmeniz gerekiyor. O çok önemli bir konu bölge açısından. Bunu hatırlatayım istedim.

Ben, tekrar, bütün yapmış olduğunuz çalışmalardan dolayı sizlerin nezdinde bütün Müsteşar, Müsteşar Yardımcımız, Bakan Yardımcımız, genel müdürlerimiz ve Bakanlığımızın bütün çalışanlarına teşekkür ediyor, 2018 yılı bütçesinin Bakanlığımıza ve milletimize hayırlar getirmesini Cenab-ı Allah'tan temenni ediyor, teşekkür ediyorum.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çaturoğlu.

Sayın Gizligider...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, hayırlı uğurlu olsun bütçeniz.

Öncelikle, bir teşekkürle başlamak istiyorum çünkü en son Kıbrıs'a su götürmemiz meselesi, inanın, Nevşehir'in en ücra köyünde hizmetin çıtası olarak anılıyor. Yani bir aksaklık olduğunda -bir yandan da hepimizi mutlu eden bir şey- deniyor ki bize: "İşte koskoca devlet, Kıbrıs'a deniz altından su götürebiliyorsa bizim de bu sıkıntımızı giderirsiniz." Bu yönüyle çıtayı tabii, yükseğe de koymuş oldunuz, bu da hepimiz için yeniden ulaşmamız gereken bir başarı çıtası.

Elbette, sizin çizdiğiniz vizyon dâhilinde Devlet Su İşlerine ve Sayın Genel Müdürümüze özellikle teşekkür etmek istiyorum çünkü planlamalar, tarihler, hedefler noktasındaki verim gerçekten bizi son derece mutlu ediyor. Bunları bir sunayım, sonra devamında birkaç konuya değinmek istiyorum.

Bir, "Doyduk" vardı, hatırlarsınız, "Lafına doyduk." dediğimiz bir Doyduk Barajı hikâyemiz vardı, onu tamamladık çok şükür ancak muhtemelen bölgesel ve iklimsel sorunlar yaşıyoruz yani su, yağmur ve karla beslenmesi gereken ve kaynak suyuyla beslenmesi gereken... Bunu bilginize arz etmek istiyorum.

İkincisi, bu orman meselesi var. Orta Anadolu bu noktada hakikaten kel tepelerle dolu, tabiri caizse. Hatta, özellikle Karadeniz'den ama başka bölgelerden diyelim, gelen arkadaşlarımız "Burada ne oldu? Yangın mı çıktı, ne oldu? Buranın başına bir iş geldi herhâlde." diyorlar oysa yüzyıllardır böyle. Şimdi bu noktada sizin liderliğinizde önemli adımlar atmaya gayret ediyoruz, bazı sorunlar da yaşıyoruz. Yanılmıyorsam, rakam olarak söyleyeyim, yüzde 1,3' müş koskoca Nevşehir'deki orman oranı. "Orman" dediğinizin de inanın, "or"u var, "man"ı yok. Yani orman olarak anılıyor, sizin kayıtlarınızda bunun adı "orman" ama işte birkaç ağaç. Elbette, topraktan kaynaklanan, bölgesel, coğrafi özelliklerden kaynaklanan, volkanik yapıdan kaynaklanan özellikler var, mevzuattan kaynaklanan sorunlarımız da var. Sanırım, mera burada önemli bir sorun demeyim ama problem mi diyelim, ne diyelim, bilmiyorum, aşmamız gereken yeni bir belki mesafe olacak. İşte, kaçta yükseltebilmişiz? Bunu yüzde 3'e yükseltebilmişiz. Sorduğumuzda orman müdürümüze: "Bundan milim çıkamayız Vekilim." diyor "Niye?" "Çünkü tam geldik, takıldık, artık mera sınırları." Yalnız, bunların da mera vasfı yok, aslında bunlar da tespit edilmiş durumda. Yani devletin ilgili birimleri tarafından mera vasfı olmayan sözde meralar şu anda ormanlaşmayla alakalı olarak en büyük sorunuzuz.

Her bir bölgenin özelliğine uygun ağaçlar gönderdiğiniz için teşekkür ediyoruz, bunun devamını bekliyoruz. Yanılmıyorsam, bir 100 bin ağaç sözünüz vardı bize, o kısmen ödenmeye devam ediyor, artarak inşallah onun devamını bekliyoruz. Özellikle bu iyi oldu.

Bu, ORKÖY kapsamında iyi işler oldu, bunların geri dönüşü çok iyi şu anda. Yani Ürgüp'te var, Avanos'ta var, Acıgöl'de var, merkez köylerde var, toplam 14 köyde bunu uygulamaya koyduk. Bunun devamını bekliyoruz.

Bir de hatta anlatılır ki ta rahmetlik dedem anlatırdı; rahmetli Demirel, hatta onun öncesine atfedilen bir Yamula Barajı'mız meselesi var. Çok şükür, şimdi, proje ihalesi yapıldı, az önce gündem de oldu, bunu hep beraber takip etmeliyiz. Orta Anadolu'nun şu anda en büyük -hakikaten çölde kalmış Mecnun kıvamında, suyu beklemesi kıvamında- bizim için önemli bir projesi. Yanılmıyorsam, önümüzdeki yıl ilk yapım ihalesinde ana kanallar noktasında başlayacağız, 2019 itibarıyla Nevşehir ve devamında Kırşehir... O arazilerin ortak bir ismi var kıymetli milletvekilleri, "çöl arazisi" diyoruz biz buna yani Orta Anadolu'nun ortasında hakikaten, halk arasında anıldığı ismi köylerin "çöl köyleri". Bunların inşallah vahaya dönmesi için üstün gayretinizin, desteğinizin devamını bekliyorum.

Çok ilginç bir rakam var yani bu kadar dev bir proje olduğunu biz de doğrusu biraz için içine girince öğrendik. Burada kamulaştırma bedelleri ve muhtemel GES, muhtemelen orada eklenecek eklentiler hariç 3 milyar yanılmıyorsam. Yani dev bir projeden bahsediyoruz. İnanın, bu, GAP nasıl o bölgeye, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne hayat verdiyse, her şeyi değiştirdiyse bizim için de bu çok elzem.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Bu noktadaki desteğinizi talep ediyorum, bunu hatırlatmak istiyorum.

Efendim, iki konuya dair tespitimi de paylaşayım. Birincisi, bana göre su, belediyeler tarafından israf ediliyor. Elbette, güzellik, temaşa, harika, parklar çok güzel, fiskiyeler çok güzel dönüyor ama bence bu işte sona geldik. Yani su fakiri bir ülkeyiz ve bu işle ilgili yeni bir çalışmaya ihtiyacımız var. Bunun aynısını biz Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın bütçesinde de konuştuk. Sentetik çimi mi konuşacağız, başka güzelleştirme atraksiyonları mı deneyeceğiz, bilmiyorum ama bu çim meselesi önemli bir sorun olmaya başladı ve artık tarımsal sulamada 300 metreye kadar su arar olduk. Bunu ilginize sunmak istiyorum. Tarım Bakanlığıyla ortak projelerin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Su ve bölge önceliğine göre ürün deseni; buna da başladığımızı biliyorum ama bir farkındalık adına da bunu paylaşmak istiyorum.

HES'lerle ilgili küçük bir tespitimizi de paylaşalım. HES'lerin temizliği, bakımı ve bölgenin rekreasyonu diyelim biz buna, bu noktada biraz daha ihtimam gerekiyor. Bu noktada sizin denetiminiz ve sadece bizim bölgemiz için değil, görevbildiğim kadarıyla tüm Türkiye'de benzer şikâyetler var, buna ihtiyacımız var.

Bir de bu sanırım, sizin konunuzmuş, ben de bugün öğrendim. Az önce, Cumhuriyet Halk Partili milletvekilimiz de değindi, bu sokak köpekleri meselesi. İki türlü bu yani bir yönüyle gerçekten çok üzüntü verici, Allah'ın bize emanetleri, baş tacı...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Kimse sahip çıkmadığı için biz sahip çıktık.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Eyvallah.

Bir yönüyle bu doğru, öbür tarafıyla da hatta, böyle şakalara, esprilere konu olan bir durum da var Sayın Bakanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neden sizin konunuz Sayın Bakan?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – İşte biz yüklendik.

BAŞKAN – Sayın Gizligider...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Devam edeyim.

BAŞKAN – Lütfen.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sokak köpekleri meselesinin esprilere konu olan bir diğer boyutu var, bu Tavşanlı Belediyesi hikâyeleri var biliyorsunuz. Yani çok fazla bunların başıboş şekilde ortalıkta olması başka sıkıntılara da sebep oluyor, büyük şehirlerde de sorun olmaya başladı, Meclis çıkışı arabalara falan sirayet etmeye başladılar, zarar vermeye başladılar, böyle garip şeyler de yaşanmaya başlıyor. Tabii, kanun gereği bunların bakım yerleri vesaire var ama çoğunlukla bir belediyenin alıp diğer belediyenin sınırına bırakma şekliyle şu anda yaşanıyor. Bu konuya da yeniden bir çalışmamız gerektiğini düşünüyorum.

Tekrar saygılarımı arz ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Gizligider.

Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda yüksek heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu yaz -biraz da Garo Bey'in deminki serzenişine cevap da olacak- Sayın Bakanımızla Tunceli'ye gittik. Orada “Gola Çetu” diye bir ziyaret alanı var. Aleviler için, Alevi inancı için hakikaten çok mübarek bir yer. Her çarşamba oraya gidilir, orada bir özel ibadet geliştirilmiş. Öteden beri orası mezbelelik hâlde, hiç kimsenin bakmadığı, bir kenara attığı yer. Sayın Bakanımızın müzaheretıyla muhteşem bir hâle getirilmiş. Bana da denk geldi, birlikte gittik oraya. Tuncelililer o kadar memnun, o kadar mesrur bir hâldeydiler ki Bakanımıza karşı da memnuniyetlerini ifade ettiler. Orada doğaya 500 tane keklik bıraktık. Dediniz ya: “Börtü böcek var, ihmal ediliyor, bunlar hiç kale alınmıyor.” Tam tersi, biz her hâl ve şart altında, yaratılmış her şeyi, bırakın canlıyı, cansız da mahlukattan sayar ve ona değer veririz çünkü Cenab-ı Hakk'ın veçhinin oraya yansıdığını biliriz. Dolayısıyla tarzımız da bu hâl üzeredir, Sayın Bakanımız da yönetimini buna göre şekillendiriyor; kendisine şükran duyuyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama dillendirmiyor Sayın Bakan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dillendirmez olur mu? Hayata geçiriyor, bunu hayata geçiriyor. Ben bir örneğini verdim sadece.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama biz de duyalım bunları.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Peki, Tunceli'de yaptıklarımızı anlatayım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyle değil mi Sayın Bakanım? Gittik, birlikte yaşadık.

Şimdi, efendim, AK PARTİ'yle beraber bir kavram daha Türkiye gündemine, hatta dünya gündemine, dünya efkârının gündemine geldi: “Eser siyaseti” Biz eser siyaseti yapıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız bu hâli çok güzel tarif etmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dev eserler!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Aynen şöyle söylüyor, diyor ki: “Ülkeyi yönetme sorumluluğunu üstlendiğimiz on beş yıldır istismar siyaseti yerine eser siyasetini tercih ettik.” Muhteşem hakikaten...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dev eserler!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu hâli hayata geçirdiğimiz için millî iradede de karşılık buluyor, elhamdülillah. Cenab-ı Hakk'ın inayeti de yansıyor. Onun için bunu hep devam ettireceğiz. Bu, AK PARTİ'nin siyaset tarzını, şablonunu ifade eden hoş bir kalıp, ifade.

Bunun bir başka şeyi de halkın beklentilerine yoğunlaşma. Hakikaten bu hâl üzere gidiyoruz biz. Halk neyi bekliyorsa bizde oraya doğru bir yönelme, teksif olma var. Öyle olduğu içindir ki karşılığımı da bir destek olarak buluyoruz, elhamdülillah.

Sayın Cumhurbaşkanımızın “Türkiye Cumhuriyet Dönemi”nde en cesur, en ileri, en kapsamlı, en etkili değişimleri AK PARTİ hükümetleri döneminde yaşamıştır.” kaydına uygun bir biçimde ve baş döndüren bir hızla bir yapılandırma dönemi içerisindeyiz. Bunun en mütebâriz, en açığa çıkmış, en önemli görüntü mahallerinden birisi de Orman ve Su İşleri Bakanlığımız. Sayın Bakanımız burada, ara ara mecburen söylemek durumunda kalıyoruz, aslında bizim inancımızda, kültürümüzde birini yüzüne karşı methetmek, ona karşı teşyid edici şeyler söylemek doğru değil ama siyaset yapıyoruz ve şu zeminde de bu hakikatleri dillendirmek durumundayız. Yani “Muhalif cenah perdelemeye çalışıyor, biz de mütevazı olalım, biz de ifade etmeyelim.” dediğinizde, bu defa, yapılanlar güme gidiyor.

Öyleyse methetme sadedinde değil, hakkı teslim sadedinde, hakkı teslim ifadesi kalıbında söylüyorum ki Sayın Bakanımız hakikaten eşi menendi bulunmaz hizmetler yapıyor. Tabii bunu yaparken bir ekibi var, ekibini de ihmal etmemek lazım; bürokratik kademelere de şükran ifadelerimizi burada kayda geçiriyorum ben.

Bakın arkadaşlar, biz, AK PARTİ iktidar olduktan sonra “-ecek”li, “-acak”lı, gelecek zaman ifade edecek kavramlardan hep uzak durduk. Dahasını söyleyeyim, “muzâri” diyor eskiler, geniş zamana yayılan kipi de hiç kullanmadık. Söylüyoruz ve yapıyoruz, hayata geçiriyoruz, elhamdülillah. Gene bunun en somut sahası Orman ve Su İşleri Bakanlığı. Barajlar diyoruz, HES’lerden söz ediyoruz, Ramsar alanlarını konuşuyoruz, habitat titizliğini ifade eden yatırımları dile getiriyoruz, millî parklarımızı, tabiat parklarımızı, özel çevre koruma bölgelerimizi sıralıyoruz, bereket ormanlarının adreslerini vurguluyoruz yani icraat yapıyoruz ve ortaya koyuyoruz, çalışıyoruz, çalışıyoruz. Bütün parolamız bu: Çalışmak, çalışıyoruz.

Dedik ya hep AK PARTİ Türkiye’de tüm ezberleri bozdu, öncelikle de muhalif ezberleri bozdu. Muteriz ifade ve sözleri sadece şaşkınlıkla karşılıyor. Biz değil, bütün millî irade bunu şaşkınlıkla karşılıyor. Yani bu ezber bozma sadedinde söylüyorum arkadaşlar. Ak önderimizin dediği gibi, yeter ki birbirimizi Allah için sevelim ve göreceksiniz ki netice çok farklı olacak. İnşallah gelecek 2023, 2053, 2071’le çok daha farklı bir Türkiye’nin inşası ve ihyası olacaktır. Yapılanlara “maşallah”, yapacaklarımız için de “inşallah” diyoruz; evelallah, evelallah.

Mehmet Ağabey, bu terminolojiye çok yatkın bir beyin kompartımanınız var, altını çizerek söylüyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, içi boşaltılmış terminolojiye karnım tok.

İBRAHİMAYDEMİR (Erzurum) – Tohum ve toprak, ağaç ve su bizim ruh dünyamızı şekillendiren temeller. Yeter ki Rabia’ımıza sadık kalarak, millî irade tohumlarımızı sarartmayalım, millî benliğimizin vücut bulduğu vatan adıyla mukaddesleşen topraklarımızı çoraklaştırmayalım; özümüzü, bir arada yaşama arzumuzu ve devleti ebet müddet ilkemizi, azizlik ve bereket manasında ifade eden suyumuzu kurutmayalım; temellerimiz ve değerlerimizi kaydeden ağaçlarımızı budamayalım. Bir olalım, birlik olalım, iri olalım; meselemiz ve ufuk çizgimiz budur. Orman ve Su İşleri Bakanlığımız tüm bu değerleri sembolize ettiği için bizde özel bir mana ifade ediyor.

Tabii vakit geçiyor, ben, bu arada biraz da böyle hususi sahalara gireceğim, müsaadeniz olursa yaşadığım muhitten de birtakım kayıtlar düşmem lazım. Bizim Erzurum için eğitim kenti, sağlık kenti, turizm kenti tarifleri var ama bizim Erzurum aynı zamanda su şehridir, bunu da herkes bilir.

Fırat’tan Çoruh’a, Karasu’dan Aras’a kadar nehirlerle çizilmiştir gönül hududu Erzurum’un. Bizim bu çerçevede Sayın Bakanımızdan âcizane birkaç talebimiz var, çok böyle mahcup bir tarzda ifade ediyorum.

Birincisi: Daphan, Erzurum ve Pasinler Ovaları şehrimizin aynı zamanda su kaynaklarını barındıran alanlar ki bu alanlar kentleşme baskısı altında. Özellikle bu üç ovanın, Sayın Bakanım, korunmaya alınmasını biz talep ediyoruz yani kentleşmeden uzak tutulsun buralar. Hakikaten çok mühim bu. Siz de zaten yakinen takip ediyorsunuz, biliyorsunuz.

Bir başkası: 1960 yılına kadar Sayın Bakanım, Erzurum bir kuş cenneti, Erzurum Ovası özellikle. Benim annemin, babamın doğduğu yerler buralar, bizim muhitimiz. 1960’lı yıllarda sıtmadan kaynaklı bir müdahale yapılmış, kanal açılmış, oradaki su aşağıya çekilmiş. Dolayısıyla o kuş cenneti hâli nakıs kalmış ama hâlen daha orada kuşların uğrak alanı olduğu aşikâr, belli. Size -özellikle Dumlu,

Akdağ civarı- burada kuş gözlemevleri kurularak kuş turizmine –kış değil, kuş turizmine- altyapı oluşturulmasını teklif ediyoruz. Yine Karasu Vadisi'nin kuş ve su turizmine destek amaçlı olarak, Ramsar alanı olarak ilanını bekliyoruz efendim.

Bir başkası: Orman varlığımızı artırma noktasındaki gayretleriniz bütün dünyaya aşikârdır, herkes biliyor. Bizim Erzurum'da bir farklı hâl geliştirdi bu sene Sayın Bakanım. Erzurum'un kuzey ilçeleri diye tarif ettiğimiz, Sayın Bakanımız Efkan Bey'in de ilçesi Oltu, Olur, Narman, Şenkaya, o tarafta hiç olmayan şey oldu, orman yangınları geliştirdi. Burada şöyle bir şeyi fark ettik ki biz hazırlıklı değiliz bu hâle. Buna dönük, Orman Genel Müdürlüğümüzün bir hazır ekip oluşturmasını, yetkin bir ekip oluşturmasını ve bu neviden yangın oluşması durumunda söndürmek için anında bir karşılık vermesini özellikle talep ediyoruz.

Bir başkası, efendim, bir farklı kavram daha koyduk biz: Bal ormancılığı. Bu orman köylerinde Sayın Bakanım, göç eden nüfus diğerlerine göre biraz daha fazla. Bu bal ormancılığıyla beraber bunun önüne geçilebileceğini düşünüyoruz. Efendim, burada da sizin desteğinizi özellikle talep ediyoruz.

Bir başkası: Efendim, Erzurum'da Aras havzası üzerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen toparlayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunu ilave etmem lazım, Bakanımıza bir teşekkür edeceğim.

Elli yıllık bir hayal arkadaşlar yani bizden önceki birkaç kuşağın hayali olan bir şey hakikat buldu 9 Kasım'da, Sayın Bakanımızın desteğiyle, Söylemez Barajı ihale edildi. Bu tabii buradan bakınca belki bir anlam ifade etmiyor ama Erzurum özeline indiğinizde muhteşem bir gelişme. Çok sayıda ilçemizin toprakları suyla buluşacak, bir bereket iklimi oluşacak oralarda. Bu hafta sonu Erzurum'daydım, gene o alandaydım, hususen size şükran duygularını iletmemi istediler Sayın Bakanım. Size müteşekkirimiz, çok teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun.

Efendim, sonrasında da Bakanlığımızın bütçesi Allah'ın izniyle hayırlı olacaktır.

Bereket getirsin diyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Aydemir.

Şimdi, Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve çok değerli bürokratlar; öncelikle Orman Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Benim özellikle üzerinde durmak istediğim konu, hâlen gündemdeki yerini koruyan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı. Kamuoyunda “tabiatı bozuk yasa” olarak da tanımlanan düzenleme yasalarsa Türkiye’de yürürlükte olan doğa korumayla ilgili yasalar tek bir çatı altında toplanacak, Millî Parklar Kanunu ise yürürlükten çıkartılacak. Millî Parklar Kanunu iptal edildiği zaman pek çok korunan alanın statüsü de değişecek; kimilerinde, değişmeyenlerde de değişme öngörülmüyor.

Şimdi, Hükümetin istediği düzenleme genel olarak değerlendirildiğinde, iddia edildiği üzere koruma-kullanma dengesinin gözetilmediği, bu dengenin kullanılması yönünde bozulmasına yol açacak hükümlerin yer aldığı görülmekte. Bunlar başta turizm olmak üzere, doğanın özellikle, HES, RES, madencilik amaçlı kullanımlara açılmasının altyapısını hazırlamakta. Korunan alanlar, turizm yatırımları başta olmak üzere enerji, sanayi, inşaat yatırımlarına açılacak ve o koruma statüsünü yitirmiş olacak. Yani aslında bu koruma anlayışına toptan bir bakış açısıyla da yıllardır, yüzyıllardır korunan bölgelerimiz koruma altından çıkacak. Özellikle de kendi bölgem olan Uludağ'ın da bundan çok büyük bir özellikte nasibini alacağını görüyoruz.

Geçen sene gene bu Plan ve Bütçe Komisyonunda size sormuştuk “Uludağ’da madencilikte yeni ruhsatlar verecek misiniz? Madencilik alanında neler yapacaksınız?” diye. Ancak bununla ilgili herhangi bir yeterli cevap -daha sonra yazılı göndereceğinizi söylemiştiniz- maalesef gelmedi. Yöre halkı bununla yıllardır mücadele ediyor ancak sizden de bu konuda bir destek istiyoruz.

Bu tasarı yasalaşırda Uludağ’ı tamamen kaybetmiş olacağız. Uludağ’ın zaten sorunu -sizin Bakanlığınızın da dâhil olduğu, birçok bakanlığın dâhil olduğu- karmakarışık bir konu. Eğer bunda gerçekten kararlıysanız, taş ocakları ve maden ocaklarının açılmasıyla buradaki sorunların nerelere gidebileceğini bize de açıklarsanız sevinirim. Buralarda son bir yıldır -bir daha sorayım- kaç tane taş ocağına tekrardan izin verildi? Gene burada geçen sene sizinle konuşmuştuk, Uludağ Millî Parklar girişine HGS koyulacağı yönünde biz bir duyum almıştık, siz de o konunun olmayacağını söylediniz ama bu, Plan ve Bütçeden birkaç ay sonra koyuldu. En azından o köylerin, işte Soğukpınarı, Kirazlısı, bölge köylerin kışın üç beş aylık bir geçim kaynağı. Köylülerden ücret alınmamasını istemiştik. Biraz önce, konuşmadan önce muhtarları aradım, “Alınıyor.” dedi. Siz koymuşsunuz. Kim geçerse geçsin, ticaret yapan, muhtarlar, orada günübirlik satış yapan ve işte üç beş kuruş gelir elde eden kesimden de para aldığımızı söylediler. Biraz önce sordum, sonra gündeme getirdim. Bu konuda o gün talimat vermiştiniz, ama hâlâ alındığını söylediler. Bir ilgilenirseniz tekrar...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Üzerine kayıtlı değilse alınır, alınmıyor şu anda.

ERKAN AYDIN (Bursa) – O zaman tekrar bir ilgilenirseniz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Eğer almıyorsa... Ben pazar günü oradayım, buyursun gelsin.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Tamam, ben söyleyeceğim muhtarlara, sizi orada bir sıkıştırınsınlar, en azından bu konu da kökten çözülsün.

Şimdi, gene, cuma günü Osmangazi ilçesinin Aksungur köyündeydim. Biliyorsunuz, iki yıl önce orada bir yangın oldu -Aksungur, Göynüklü, Nilüferköy- 54 hektar alan yandı ve buraların imara açılacağıyla ilgili çok büyük bir spekülasyon yapıldı, 50 bin konutluk alana açılacağı söylendi. Daha sonra Valilik geldi, bu sene nisanda bir ağaçlandırma yaptı ama şimdi, gene Aksungur köyünün hemen üstünde son kalan ormanlarda Orman Müdürlüğü tarafından kesilmeye başlanmış ağaçlar. Muhtar söyledi, neden kesildiğine yönelik bir cevap da verilmiyor köylüye. Onların da tabii aklına bu yanan alanla birlikte imar alanı açılacağı... Zaten son kalan biraz orman var, onların da kesilip oraların tamamen imara açılacağı... Bu konuyla da bir ilgilenirseniz çok sevineceğiz.

Tabii, süre çok az. Gene Keles’in Dağdibi barajı, Epçeler, Pınarcık barajı. 9 tane köyü... Baraj yapılmış ancak sulama kanalları yapılmadığı için köylü baraja bakıyor, baraj köylüye bakıyor. Hatta Başbakan yardımcısıyla yazın o köyde karşılaştık. Onları anlatacağına gitti; doğudaki, güneydoğudaki başka işlerle ilgili bir konuşma yaptı. Ardından biz de bunu gündeme getireceğimizin sözünü verdik. Oradaki sulama barajının da eğer bu sulama hatları çekilirse... O da çok önemli bir konu...

Yine Büyükşehir’in Dügüncüler, Bayırdüzü, Güney köylerinde gene büyük miktarda ağaç ve orman kesimi oldu. “Gençleştirme” deniliyor ama oraya gidip gördüğünüzde bunun gençleştirmeye ya da seyreletmeye bir alakası olmadığını -köylüler orada yaşıyor- bire bir görüyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, toparlar mısınız.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Bunların hepsini bize de en azından yazılı olarak gönderirse arkadaşlar, biz de orada anlatırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Aydın.

Sayın Açikkapı, buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

62.800 personeli ve 20 milyar 800 milyonluk bütçesiyle Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın çok önemli çalışmalar yapacağını biliyoruz. Bugüne kadar Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın ülkemizde yapmış olduğu önemli başarılar var ve bu başarıya imza atan bir ekip var. Şahsınızda Sayın Bakanım sizi ve ekibinizi tebrik ediyoruz.

Hafızayı beşer nisyan ile maluldür. İnsanız, unutupyoruz ve yapılan hizmetler bazen göz ardı edilebiliyor. Bunun içindir ki Sayın Bakanım, aslında çoğu kez anlattığınız hizmetlerimizi ve sunumda da aktarmaya çalıştığınız önemli çalışmaları tekrara düşsem de bir kez de ben aktarmak istiyorum.

Öncelikle, son on beş yılda diğer bütün bakanlıklarımızın yapmış olduğu önemli çalışmalar gibi, Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın da çok önemli işlere imza attığını ve bugüne kadar 156 milyarlık bir yatırım gerçekleştirdiğini görüyoruz. Hayati bir konu olarak karşımıza çıkan ve geçmişte özellikle İstanbul’da sizin de yaşadığınız ve Sayın Cumhurbaşkanımızın o dönem İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde çözüme kavuşturulan bir içme suyu sıkıntısı vardı. Aslında iktidara geldiğimiz ilk dönemlerden itibaren birçok ilimizde bu su sıkıntısı vardı ve benim ilim Elâzığ’da da bu su sıkıntısı vardı. İlimizde kuyu suyuyla şu anda ilimizin içme suyu tedariki yapılmaktadır. Ancak tüm Türkiye’de olduğu gibi, bugüne kadar birçok ilde çözüme kavuşturularak içme suyuna kavuşan birçok il gibi, inşallah, ilimiz Elâzığ da 2018 yılında içme suyuna kavuşacaktır. Elâzığ Belediyesi ve Elâzığ DSİ 9. Bölge Müdürlüğü iş birliğinde yürütülen ve Elâzığ’ın geleceğine yönelik hayata geçirilen en önemli projeler arasında yer alan Hamzabey içme suyu barajı inşa çalışması 2018 yılında -82 kilometrelik isale boru hattının döşenmesiyle, 52 milyon metreküp depolama hacmiyle, temelden 69,5 metre yüksekliğiyle, 1 milyon 671 bin 449 metreküp gövde hacmine sahip olan Hamzabey içme suyu projesi-inşallah tamamlanınca Elâzığ’ımızın içme suyu problemi bitecek ve 2040 yılına kadar Elâzığ’ın içme suyu problemi kalmayacaktır. Ben özellikle Hamzabey barajı için göstermiş olduğunuz yakın ilgi ve alakadan dolayı Sayın Bakanım, size ve ekibinize tekrar teşekkür ediyorum. Bu çalışma bittiği zaman Elâzığ merkezle birlikte birçok beldemiz ve köyümüz inşallah içme suyuna kavuşmuş olacak.

Bakanlığımızın yaptığı çalışmalarla ovalarımız suyla buluşuyor, ovalarımız bereketleniyor. Yine, Bakanlığımızın Elâzığ’da... Özellikle, ben burada Sayın Bakanım, DSİ Genel Müdürlüğümüze de teşekkür etmek istiyorum. Elâzığ’da da çok cevval bir bölge müdürümüz var, ben hassaten ona da teşekkür ederek... Uzun bir süredir kronikleşen Elâzığ Uluova sulama projesinin ihale edildiğini biliyoruz. Ben bu hizmetinizden dolayı hassaten teşekkür ediyorum. Gerçekten Uluova toprağı suyla buluşacak ve Elâzığ Ovası da bereketlenecek inşallah.

Çok Kıymetli Bakanım, Türkiye genelinde, ifade ettiğiniz gibi, 508 baraj, 327 gölet tamamlanırken ilim Elâzığ’da da 2003 yılından bugüne kadar 9 baraj inşa edildi, 37.920 dekar arazi sulamaya açıldı, çiftçilerimize yıllık 38,8 milyon TL zirai bir gelir artışı sağlandı ve 42 derenin ıslahı tamamlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Bakanım, Ağustos 2017’de Elâzığ’a gelmişiniz ve daha önce vermiş olduğunuz 49 müjdenin 28’i geldiğinizde tamamlanmıştı, “21’i de en kısa sürede tamamlanacak.” demişiniz. Bu konuda ilgili genel müdürlüklerimizin ve genel müdürlerimizin konuya hassas bir şekilde eğileceklerini biliyoruz.

“Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.” atasözümüz var. Örneğin, sunumunuzda da ifade ettiğiniz gibi, geçmişte başlanan bir işin süresi on iki yıl iken... Örneğin, İzmit Kandıra Arıklar Göleti, temelden yüksekliği 30 metre ve 2013 yılı fiyatlarıyla yaklaşık 43 milyona mal olmuş bir gölet, on iki yılda bitirilmiş. Ancak iktidarımız döneminde bir işin, bir göletin bitim süresi on bir ay ile on beş ay arasında bir süre teşkil ediyor ve birim fiyat olarak da, maliyet olarak da çok çok daha uygun fiyatlara mal ediliyor. Aynı gövde hacmine ve yüksekliğe sahip göletler şu anda çok daha kısa sürede ve 6 milyon ile 4,5 milyon arası bir fiyata, çok daha ucuza mal edilmektedir.

Sayın Bakanım, özellikle yine Elâzığ ziyaretinizde... Öztür diliyorum, Elâzığ’la ilgili konulara çok girmek durumundayım çünkü Bakanlığınız döneminde gerçekten çok önemli hizmetler alıyoruz ve inşallah almaya devam edeceğiz. Ziyaretinizde DSİ’nin 6, Orman Bölge Müdürlüğünün 8, Doğa Koruma Millî Parkı’nın 1, Meteoroloji Müdürlüğünün 1 tane olmak üzere, az önce de ifade etmişim, 16 ayrı yatırım müjdesini de vermişiniz ve bunun inşallah takip edilerek kısa bir süre içerisinde bitirilmesini arzu ediyoruz.

Yine, Türkiye genelinde 49 milyon hektar alanda 3 milyar 820 milyon fidan toprakla buluşturuldu. Yıl sonu itibarıyla inşallah bu, 4 milyar fidan şeklinde olacak. Elâzığ’ımızda da yine özellikle on dört yılda, 42 köyde 16.900 ceviz, 2.625 dut, 2 bin menengiç, 442.855 adet badem, 2 adet bal ormanı -biri Alacakaya ilçemizde, diğeri Sivrice Kürköy’de- olmak üzere yine toprakla buluşturulan fidan sayısı Elâzığ’da bugüne kadar 56 milyonun üzerinde, 56 milyon 800 bin civarında. Ben, Orman Bölge Müdürlüğümüze ve Orman ve Su İşleri Bakanlığımıza Elâzığ’ımız için yaptıkları için yine teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, özellikle yangınla mücadelede Türkiye’nin Avrupa’da lider olduğunu ifade ettiniz. On beş saniye içerisinde çıkan dumanla yangın ikazı alıyoruz. Elâzığ’ın etrafı sularla çevrili, üç tarafı sularla çevrili. Elâzığ’la birlikte Bingöl, Tunceli, Muş, Malatya, Adıyaman, hatta Erzincan illerinde ormanlardaki yangınlara daha hızlı bir şekilde ulaşım için, ulaşılamayacak orman alanları için bir yangın helikopteri talebimiz var. Bu konuda imkânlarımız nedir bilmiyorum ama imkânları zorlayarak böyle bir imkân sunarsanız Elâzığ bölgesinde bir güven şehri, bir huzur şehri olarak yangınlarda bölgeye de hizmet edebilecektir.

Ben, 2018 yılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum ve herkese saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Açikkapı.

Buyurun Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Bir süre Genel Kurulda çalışmam gerektiği için tartışmaların hepsini iştirmedim ancak eğer tekrar olmayacaksa ben size su hakkından söz etmek istiyorum.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 28 Temmuz 2010’da suya ve hıfzıssıhaya erişimin bir temel insan hakkı olduğunu belirledi. Burada çok açık ne demek istendiği. Su ve suyla sağlanan temizlikten söz ediyoruz. Dolayısıyla bu, bizi özellikle şehir suyu meselesine ve şehir suyuna erişimin herkes için hak olduğu ilkesinin hükümetlerce korunması ve gerçekleştirilmesi meselesine getiriyor. Ancak Türkiye’de insanların temel hak olarak suya erişimleri su piyasalaşmadıkça mümkün olamıyor.

Belediyelerin düşük ücretlerle bile olsa mutlaka suya bir bedel biçerek halka dağıtılması bir kanun emri hâlinde ve bunun bir mağduru Dikili Belediye Başkanı Osman Özgüven oldu. Hatırlayacaksınız, 2008’de aldığı bir kararla evlerde kullanılan suyun ilk 10 metreküpünden bedel alınmayacağına dair bir belediye kararıyla birlikte hareket etti fakat Hükûmetiniz ve Sayıştay tarafından bu, dava konusu edildi ve Osman Özgüven zor bela yakasını kurtardı ama Danıştay şu kararı vermedi: “Su bedava verilebilir.” Ben hem Hükûmetinizden bunu istiyorum hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuda bir adım atması gerektiğini düşünüyorum. Eğer bir temel insan hakkıysa su hakkı, o zaman kişi başına bir hesaplama ile mutlaka ve mutlaka evlerdeki hane halkı sayısına bağlı olarak her bir kişi başına suyun bedelsiz verilebileceği bir asgari kotanın saptanması bizim için hayati önemde. Aslımı isterseniz Dikili Belediyesinin pratiği bunun bir su tasarruf prensibi olduğunu da gösterdi çünkü insanlar ilk 10 metreküpü bedava olan suyun 11’inci metreküpüne para ödememek için 10 metreküpü geçmemeye çalıştılar ve o yıl Dikili Belediyesi yazın su kıtlığı çekmedi turizm mevsiminde. Dolayısıyla ben bu deneyime değer biçmemiz ve Bakanlığınızın bu konuda adım atması, yol gösterici olması gerektiğini düşünüyorum.

Türkiye’de şu an suyun musluklardan içilebilir olduğuna dair bir güven yoktur halkın arasında. Doğrusu, ben yurt dışı seyahatlerimden birinde bir otelde aramızda arkadaşlarla konuşurken “Suyu nereden alacağız ya, geç oldu.” diye, metrdotel Türkçe biliyormuş, otuz yıldır orada yaşayan bir Türkiyeliymiş, bize dedi ki: “Ben otuz yıldır bu şehrin musluğundan içiyorum suyum, hiçbir şey de olmuyor. Siz musluktan için.” Musluktan su içme fikrine, bunun üzerine bu kadar çok akıl yoran insanların bile yabancı olması Türkiye’deki durumu gösterebilir.

Şimdi, bunun devamı, tabii, bir başka şey. Bu, öte yandan, suyun ticarileşmesi ve içilebilir suyun sadece parayla elde edilebilmesi su şirketleri ortaya çıkarıyor ve bu su şirketlerinin özellikle hem ekoloji hem hıfzıssıhha bakımından yarattıkları en önemli mesele, üzerine köktükleri su kaynaklarını bir daha geri dönülemeyecek şekilde tahrip ediyorlar o suların çıktığı bölgeleri birer sınai şirkete dönüştürerek ve çevreyi kirleterek. İkincisi de elde ettikleri suyu esasen insan sağlığına zarar verdiği bilinen ve PVC türevi şişe ve damacanalarda piyasaya sürüyorlar. Belli bir süre bu şişe ve damacanalarda bekleyen suyun kanserojen olduğu yani kansere yol açtığı tıbben ispatlanmış bir gerçeklik. Dolayısıyla suya ticari olarak erişirken aynı zamanda hıfzıssıhhanın da ihlal edildiği bir açmaz içerisinde hep birlikte kalıyoruz. O yüzden, bu, suyun ticarileşmesi meselesine bir sınır getirmek, kamu adına, insan hakkı adına, yurttaşlık hakkı adına bu sınırı getirmek ve bunun için gerekiyorsa yasa değişikliği yapmak hem görev hem bir halk talebi, ben bunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Devamında şunu da söylemek istiyorum: Su sadece içtiğimiz bir şey değil, aynı zamanda gıda güvenliğimizin de başlıca unsurlarından birisi. Su olmazsa tarım olmaz, anlatmama gerek bile yok. Ama küçük çiftçilerin özellikle tarım yapabilmek, kendileri için de bir miktar gıda stoku yapabilmek için harcaabilecekleri su daima piyasadın ve para karşılığı temin edildiği için ben küçük çiftçilerin de belli bir oranda suyu bedava temin etmelerinin ve bunun aslında gıda güvenliğinin bir şekilde güvencesi olabileceği hakkında Hükûmetinizin ve sizin düşünmeniz gerektiğini düşünüyorum, bunu istiyorum. Bu talebi bütün halkımız adına işitin istiyorum.

Nihayet üçüncüsü, eğer böyle olacaksa, o zaman suyun kaynaklarından son tüketiciye kadar ulaşabileceği bütün yol boyunca PVC türevi boruların ve iletim hatlarının kullanılmaması gerektiği apaçık.

Şimdi, suyun içilebileceği düşünülmediği için PVC başlıca iletim imkânı olarak değerlendiriliyor. Fakat bunun, suya toksik ya da herhangi bir katkıda bulunmayan yollardan yapılması da öte yandan Bakanlığınızın sadece bence Su Bakanlığı değil, aynı zamanda temiz ve içilebilir su bakanlığı olarak da kendisini görmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bütün bu sebeplerle, suyun ticarileşmesine değil, suyun ve suya erişimin bir insan hakkı olduğu prensibine göre Bakanlığınızın ister istemez bütçesinin de değişmesi lazım. Genel Kurulda Bakanlığınıza bu bakımdan ek bütçe sağlanması için biz çaba göstereceğiz. Örneğin S-400 füzeleri değil, içilebilir su taşıyacak su boruları alması için, Su Bakanlığınıza katkıda bulunmak için elimizden geleni yapacağımızdan emin olabilirsiniz. Bu şartlarla bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Kürkcü.

Bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır, sayın milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi, soru-cevap bölümüne geçiyoruz.

Sayın Bakana soru sormak isteyen değerli milletvekillerinin sisteme giriş yapmaları gerekmektedir. Bir dakika içinde soruların sorulmasını rica ediyoruz. Komisyon üyelerimiz için on dakika, Komisyon üyesi olmayan değerli milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım.

İlk söz Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu bir zamanların hayata dönüş operasyonu gibi. Bu yasada, tasarıda çok ciddi problemler var, onu yazıyor çiziyor insanlar da. “Koruma” adı altında gerçekten korunması gerekli alanların değişik amaçlı kullanılması, ticarileştirilmesi gibi şeyler getiriyor. Bir tuzak, bunu geri çekin lütfen ve ilgili kuruluşlarla, sivil toplum örgütleriyle tekrar gündeme getirin. Geri çekmeyi düşünüyor musunuz, birinci sorum bu.

İkinci sorum: Bu HES anlaşmalarıyla ilgili, ki bitmişlerin yanında 165 inşaat devam ediyor, 573 lisans alınmış, inşaat başlamamış, 105 su kullanma. “Su kullanma hakkı” diye bir şey geçiyor Sayın Bakanım. Bu su kullanma hakkı sadece elektrik üretmeyle sınırlı mı? Çünkü bu şeyle ilgili dosyalarda su tahlilleri yapılmış, mikrobuna bakıyor, kimyasallarına bakıyor. Başka bir şey var mı bu su kullanma hakkının, suyun paketlenip satılması... Mahkemeye düşmüş davalar var. İnsanlar değirmeni çalıştırmak için küçük su almışlar, mahkemeler devam ediyor. Bu, su kullanma hakkı ne anlama geliyor? Yani elektriğin dışında da adam “Bu su benimdir, paketleyeceğim.” diyebilecek mi?

Üçüncü sorum Cerattepe’yle ilgili. Enerji Bakanına sorduğumuz bir soruda “Bu alanda sadece 5,21 hektar iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verildi.” diyor. Ama ayrıca diyor ki: “Bir alanın ruhsat sahası olması bu alanda çalışılabilecek olduğu anlamına gelmemekle birlikte işletme izni olarak 239,12 hektar...” 239,12 Artvin’in yarısı. Sayın Bakanım, bu ne anlama geliyor? Bütün Artvin’i dümdüz edecek mi bu Cengiz İnşaat? Nedir bu Cengiz İnşaat? Nereden çıktı? Bütün bu ayrıcalıkları nereden alıyor?

Son sorum da Doğu Karadeniz’le ilgili. Rize... Ya, bu Hikmet Ayar hiç gelmiyor arkadaşlar, söyleyin, Rize’nin hakkını, hukukunu savunmuyor. Bakanım, bir teklifim var: Bu bal ve likapa ormanlarıyla ilgili verdiğiniz, 2016’da söylediğiniz sözlerin çok azı gerçekleşti.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, soruyu alabilir miyiz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Bu bal ve likapayla ilgili birlikte Rize’de bir proje yapalım ve gerçekten söylediğiniz rakamlara -2000 dekar diyorsunuz- ulaşalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, konuşmamda da ifade ettim, teyiden soruyorum: Konya kapalı havzasının 2016 yılı itibarıyla su ihtiyacı 4 milyar 259 milyon metreküp. Bu anlamda Konya Ovası’na dış havzalardan su getirmeye dönük yeni projeleriniz var mı, varsa hangi aşamada?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Konuşmamızdaki sorularımız baki değil mi Sayın Başkan, o anlamda tekrar etmeyeyim ama yalnızca Kanal İstanbul’u tekrar edeceğim. Kanal İstanbul’a engel olacak mısınız Sayın Bakan? Sulak alanların ve ormanların bakanı olarak size soruyorum. Diğer sorularım baki.

Sayın Bakan, bu yıl şöyle bir ifadeniz oldu. Fetullah Gülen’i kastederek ifadeniz şu şekilde: “Bunların beli kırıldı. ABD, FETÖ’yle vedalaşiyor. Gülen ABD’de ölüp gidecek, Yahudi mezarlığına gömülecek.”

Sayın Bakanım, ben bununla ilgili bir soru önergesi verdim ama cevap vermediniz. Bu ifadeleriniz antisemit ifadelerdir ve bu anlamda nefret söylemlerine girer. Bununla ilgili belki bir düzeltme yapmak istersiniz. Ve bunu söylediğinizde ABD’den Fetullah Gülen’in iadesinden vazgeçmiş mi oluyorsunuz Hükümet olarak, bunu da teyit edebilirsiniz belki.

Sonraki sorum: Sayın Bakan, siz suyu musluktan mı içiyorsunuz, açık bir soru soruyorum. Eğer musluktan içmiyorsanız neden içmiyorsunuz veya 80 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına “Musluktan rahatlıkla, gönül ferahlığıyla su için.” diyebilir misiniz?

Son olarak da İstanbul Vekili olarak soruyorum: İstanbul’da bu yıl da sel felaketleri oldu Sayın Bakan biliyorsunuz. Yıllardır yaşıyoruz bunu. İstanbul’da yaşanan sellerden ders çıkarıp bu sellerin olmaması için tedbirleri aldınız mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Paylan.

Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Tokat’ta 20 taşkın koruma projesi ihale aşamasındadır. Biliyorsunuz, birçok göletle, barajıyla bu taşkın korumalar yapılmadığı zaman onların ömrünü azaltacak durumdadır, ivedi ihale edilmesi gerekiyor. 2018 yılı Bakanlık programınızda Tokat’ın bal ormanları kapsamına alınmadığını gördüm. Ciddi bir bal üretimi vardır. Bu kararınızı gözden geçirin. Tokat’ın 2018 yılı bal ormanlarının arasına dâhil edilmesini sağlayabilir miyiz?

300 orman köyümüz var. ORKÖY projeleri bazında desteğin artırılması Tokat için kaçınılmazdır. Çünkü iktidarınız döneminde en çok göç veren ildir Tokat, son on yılın şampiyonu.

Yine merkez orman işletmeye bağlı Yaylacık ve merkez orman şeflikleri boştur. İkisi de çok önemli bir orman bölgesidir. Bu kadroların acilen doldurulması lazım.

Yine Sayın Bakanım, Tarım Bakanlığı toplulaştırma ihalesi yapıyor. Bu ihaleyi yaparken oradaki kanaletler, beton atıkları, ağaç kökleri bunların hiçbirine müdahil olmuyor ve o yıl da sulaması ihale edilmediğinden, toplulaştırması yapılan bölgelerde yaklaşık iki süreyle yeterli kadar ürün alınmıyor sağlıklı sulama yapılmadığından. Eğer sulamayı siz Bakanlık olarak yapacaksanız toplulaştırma ihalesinin bitiminden başlamak şartıyla ya da münavebeli ortaklaşa bir sistemle ülkedeki bu sorunun çözümüne katkı sunarsanız mutlu oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Durmaz.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, çölleşmeyle mücadeleyle ilgili Meclis bünyesinde bir çalışma grubu oluşturulmuştu. Bu çalışma grubunun ben de bir üyesi olarak birkaç kez Bakanlığınız temsilcileriyle Mecliste birkaç toplantı yaptık, ben de katıldım buna. Bir yol haritası vardı, işte İstanbul’da bir toplantı olacaktı, daha sonra Çin’de bir bölge toplantısı olacaktı ama bununla ilgili bize bir bilgilendirme yapılmadan...

Çalışmanın akıbeti ne oldu? Bu konuyu ben sizden öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Bakan, biliyorsunuz Orta Doğu Teknik Üniversite ile Ankara Belediyesi arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi ormanından yol geçirilmesi konusunda bir protokol imzalandı üniversitenin bütün itirazlarına rağmen ancak daha sonra gerçekleşen pratik değerlendirildiğinde, 38 metre yol açılması için anlaşma yapıldığı hâlde 90-100 metre genişlikte bir şeridin 6 kilometre boyunca açıldığı anlaşıldı, ormanın bölündüğü ve 270 metre orman bandının orman ekosistemi dışına çıkartıldığı görüldü, harap edilen toplam orman alanının 45 hektar, bütünlüğü bozulan orman alanının ise 90 hektar olduğu anlaşıldı ve ilgili kurumların bu denetim görevlerini yerine getirmediği görüldü.

Siz Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak resen bu konuya müdahil oldunuz mu, olmadıysanız olacak mısınız? İkisine de olumsuz yanıt veriyorsanız, niçin?

Bir diğer sorum, özellikle çatışma bölgelerindeki yangınlara müdahaleyle ilgili.

Bu çerçevede, Türkiye’de toplam kaç yangın söndürme helikopteri olduğunu sormak istiyorum. 2017 yılında kaç yangın söndürme aracı ve helikopteri alındı? Bu helikopterler hangi bölgelerde hangi ölçütlere göre konuşlandırıldı? Çatışma bölgelerinde kaç yangın söndürme helikopteri, kaç askerî helikopter konuşlandırıldı, bunları karşılaştırabilir misiniz?

Son olarak da, Türkiye’de toplamda bugüne kadar kaç hidroelektrik santrali, baraj ve güvenlik barajı yapıldı sizin Bakanlığınızın denetiminde ve yapılması planlanan kaç HES, baraj ve güvenlik barajı daha var?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, yangınlarla ilgili, özellikle yangınların önlenmesi için büyükşehirlerde, metropol kentlerde bir yeniden yapılandırma düşünüyor musunuz? Mesela, AFAD gibi bir kurum altında yangın söndürmeyle ilgili yeniden bir yapılandırmayı düşünüyor musunuz düşünmüyor musunuz çünkü mevcut sistemde ciddi sıkıntılar var.

İkincisi, taş ocakları ve mıcır ocaklarıyla ilgili Bakanlığınız orman alanlarında ruhsat veriyor. Yani sizden rica ediyoruz, biz taş ocaklarına, mıcır ocaklarına karşı değiliz. İhtiyaç karşılığında bunlar uygun yerlerde, uygun projelerle yapılabilir ama orman alanları içerisine bizzat ruhsat verilmesini nasıl karşılıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, konuşmam sırasında da ifade ettiğim hayvanlara yönelik şiddet uygulayanlara, eziyet edenlere ve hayvanları istismar edenlere yönelik caydırıcı ceza verilmesine ilişkin bir kanun hazırlığı konusunda bir adım atacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın İbrahim Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Teşekkürler.

Birinci sorum Sayın Bakan, Türkiye’de toplamda kaç hidroelektrik santral, baraj ve güvenlik barajı yapılmıştır? Önümüzdeki yıl planlanması gereken HES, baraj ve güvenlik barajı sayısı ne kadardır?

İkinci sorum, 2015-2017 yıllarında Diyarbakır, Bingöl, Şırnak, Dersim gibi birçok yerde yangın çıkmıştır. Bu yangınların çıkış nedenleri nelerdir? Yangınlarda toplam kaç hektar ormanlık alan yok olmuştur? Bu yangınlar Bakanlığımızın sitesinde neden yayınlanmamaktadır?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak ağaçlandırmanın çok önemli olduğunu biliyorsunuz ancak Anadolu’ya çıktığımız zaman, özellikle kendi bölgemiz olan Denizli’den sonra, Afyon’dan özellikle Ankara’ya gelinceye kadar çok büyük boş alanların olduğunu görüyoruz.

1) Bu alanların ağaçlandırılmasını düşünüyor musunuz?

2) Ağaçlandırma işinde özel sektörü de işin içine katarak daha çok yerin ağaçlandırılması konusunda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

3) Özel orman konusunda şimdiye kadar ne kadar ağaçlandırma sahası yapılmıştır, ağaçlandırmaya yer verilmiştir? Bunu daha geniş alanlara yaymayı düşünüyor musunuz?

4) Çölleşmenin her alanda daha geniş anlamda ağaçlandırma ile önenebileceğini dikkate aldığımızda, şimdiye kadar ne kadarlık bir ağaçlandırma sahasına ağaç dikilmiştir?

5) Orman yangınlarının olduğu alanlarda son zamanlarda yeni yeni yapılaşmaların olduğu görülüyor ve iddia ediliyor. Bu konuda kamuoyunu aydınlatıcı bilgi verir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sorular bitmiştir.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Bu arada bir on dakika ara almak ister misiniz Sayın Bakanım, devam edelim mi?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Devam edelim.

BAŞKAN – Peki, devam edelim eğer Sayın Bakanımız da uygun görürse.

Buyurun Sayın Bakanım, otuz dakikalık süre içinde mümkün olduğunca sorulara cevap alacağız.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Öncelikle Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hakikaten bazı tenkit, tavsiyeler ve sorular oldu, bunlardan dolayı teşekkür ediyorum. Bizim arkadaşlar, ekip de burada; dolayısıyla mutlaka sizlerin tavsiyeleri, tenkitleri fayda sağlıyor, bunu özetle vurgulamak istiyorum.

Önce, Zekeriya Bey yok ama ben onun sorduğuyla ilgili kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum.

Şimdi tabii, atık sularla ilgili sadece Ergene'deki atık suları arıtma tesisleri yaptığımızı söyledi. Sebebi şu: Biliyorsunuz, atık su arıtma tesislerinin yapımı tamamen belediyelerin mesuliyetinde. Biz niye Ergene'ye girdik? Sayın Cumhurbaşkanımız Ergene için beni koordinatör olarak vazifelendirdi ve Ergene Nehri'ne atık su veren oradaki 13 tane belediyenin atık su ileri, biyolojik arıtma tesislerinin yapımı talimatı verdi. Bu yüzden biz DSİ Kanunu'nda, özellikle 1053 sayılı Kanun'da bir değişiklik yaparak DSİ'nin aynı zamanda atık suları ve kolektörleri yapabilme imkânını getirdik 1053 sayılı kapsam çerçevesinde. Sayın Bakanım, bu yüzden Ergene'den bahsettim, diğerlerini biliyorsunuz belediyeler yapıyor veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapıyor, onu özetle belirtmek istiyorum.

KOP'la ilgili bahsettiniz, efendim, KOP'la alakalı şunu söyleyeyim: KOP, gerçekten büyük bir proje; 1 milyon 100 bin hektar alan sulanacak.

Esasen KOP'ta şu yapılıyor: Başka havzalardan su getirilmesi ve sulama sistemlerinin damlama ya da yağmurlama olacak şekilde modernize edilmesi şeklinde iki tane proje var. Biz özellikle üç tane büyük adım attık efendim. Birincisi, Derebucak'ta bir baraj inşa ederek oradan 180 milyon metreküp suyu özellikle Beyşehir Gölü'ne, Beyşehir Gölü'nden de Beyşehir-Suğla-Apa şeklinde suni bir nehir inşa ettik, oradan Konya Ovası'na yönlendirdik; yılda 180 milyon metreküp ortalama. Ayrıca, Suğla'da düdenlerden Akdeniz'e giden sular vardı, onu da etrafına setteler yaparak oradan da 100 milyon metreküp suyu aynı suni nehre verdik.

Bir de hakikaten tam yüz yıldan fazla, yüz on yıldır hayal olan Mavi Tünel Projesi var; bu, özellikle üç tane baraj. Bozkır, Avşar barajları gibi üç tane barajın suları, Akdeniz'e akan suları, boşa akan suları özellikle bir tünelle -ki Mavi Tünel adı ve 17 bin 34 metre uzunluğunda dev bir tünel- bunun Konya Ovası'na yönlendirilmesi. Buradan da 414 milyon metreküp yılda ortalama su akacak. Biz bunu, Bağbaşı Barajı'nı tamamladık, tüneli açtık ve şu anda bir de oradan da ta Hotamış depolamasına kadar muhteşem bir suni nehir inşa ettik.

Buradan toplam olarak 180, ve 100 daha 280 ve 414 daha; takriben 750-800 milyon metreküp su akacak. Afsar Hadimi Barajı da büyük ölçüde bitti. Bunlar tamamlandığı zaman neticede 750-800 milyon metreküp su akacak. Bir de oradaki iptidai sulama sistemlerini modernize hâle getiriyoruz.

Sayın Mustafa Bey, değerli kardeşimiz bilir, geçtiğimiz hafta cumartesi günü Ereğli’de İvriz sağ sahil sulamasının -çok büyük bir yatırım- bunun modern sulama sistemine dönüşmesi için temel attık bu şekilde.

Bir de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı şöyle bir çalışma yaptı: Suya uygun -özetle- ürün deseni şeklinde bir çalışma yapıyor, birlikte bunu yapıyoruz, bir planlama yapıyoruz.

Efendim, sulak alanları koruyoruz bakın. Sulak alanlar, evet, bir tarihte, 1960’lı yıllarda maalesef ki o zamanki hükümetler sulak alanları tamamen kurutmak için bir çalışma yapmış sıtma vesaire dolayısıyla. Ama biz şu anda bütün sulak alanları koruyoruz. Mesela, sadece, Kayseri’de Sultansazlığı sulak alanını kurtarmak için yaptığımız çalışmaları anlatsam saatler olur yani şu anda aşağı yukarı 18 ramsar alanı var ki dünyaca meşhur. 45 tane ulusal chemmiyeti haiz sulak alanımız var, bunları koruyoruz. Mesela, Bafa elden çıkıyordu efendim. Oraya çok özel -Söke’nin civarında, siz çok iyi biliyorsunuz- Türkiye’de ilk defa lastik savak inşa ederek Büyük Menderes Nehri’nin sularını Bafa Gölü’ne aktardık, ölmekte olan gölü kurtardık. Keza Gala Gölü gibi, Mucur’daki Seyfe Gölü gibi pek çok sulak alanları kurtardık, kurtarmaya devam ediyoruz; bunu özetle vurgulayayım. Bu konuda hatta 100 tane diğer sulak alanlar var. Bunlarla ilgili çalışmalarımız devam ediyor.

Özellikle şuna teşekkür ediyorum Sayın Bakanım, bilhassa tıbbi aromatik bitkiler konusunda verdiğiniz desteğe gönülden teşekkür ederim ve burada arkadaşların da dinlemesi için söylüyorum: Geçen gün bu konuda bir uzman profesör hocamızla görüştük. Yani bunların ekonomik ölçekte olması için bir çalışma grubu kurulması talimatını verdik. Arkadaşlar da bu konuda... Sadece biz değil Sağlık Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, ayrıca sizlerden ilgili değerli milletvekillerimiz de bu konuda alakadar olursa çok seviniriz. Bu, Türkiye için büyük bir potansiyel. Onu özellikle dikkatlerinize arz etmek istiyorum, teşekkür ediyorum.

Kontrollü hasat şart. Kekik yağı çok önemli. Bunları özellikle sizlere arz etmek istiyorum.

Bunun dışında, efendim, Aral Gölü’yle ilgili gösterdiğiniz video hakikaten çok dikkat çekici. Yapılan yanlışlıkları da ifade ediyor. Biz tabii böyle bir yanlış yapmamak için suyu çok iyi yönetiyoruz.

Bu arada genel olarak diğer sorulara da cevap vermek istiyorum. Bakın, bu maksatla yeni bir yapılanma yaptık. Bir, DSİ yatırımcıdır ama bunu kontrol edecek, bütün havza bazında suları kontrol edecek olan Su Yönetimi Genel Müdürlüğü 2011 yılında kuruldu ve çok güzel çalışmaları var, suyu iyi planlıyor. Ayrıca, bütün dünyadaki su politikalarını takip etmek amacıyla Türkiye Su Enstitüsü kuruldu ve bunları takip ediyor. Ayrıca Meteorolojinin iklim değişikliğiyle ilgili elli, yüz yıllık tahminleri var, çalışmaları var; bunları da özellikle arz etmek istiyorum.

Bunun dışında, odun dışı orman ürünleriyle ilgili olarak bugüne kadar 125 odun dışı orman ürününde hasat planı yapıldı, uygulama planlarına göre yapılıyor ama buna biraz daha dikkat edilmesi lazım, bazen kökünden alıp götürüyorlar. Bir de sizin tavsiye ettiğiniz meyana alakalı çalışma da yapıldı. Bununla ilgili detaylı bilgileri verecek arkadaşlar.

Bunun dışında, sulak alanlarla ilgili, Konya Yunak Akgöl, Antalya Avlan Gölü, Kayseri’de Sultansazlığı Gölü, Kırşehir Seyfe Gölü, Bursa Uluabat Gölü, Konya Ereğli sazlıkları, Afyonkarahisar Karakuyu sazlıkları, Tokat Kaz Gölü rehabilitasyon çalışmaları yapıldı, diğerleri devam ediyor. Bunu arz ediyorum efendim.

Şimdi, bunun dışında orman yangınlarının on günde -Musa Bey söyledi galiba- söndürülemediği şekilde böyle bir iddiada bulunuldu. Efendim, biz orman yangınlarını çok kısa sürede söndürüyoruz ama şöyle, söndürme şu: Orman yangınının kontrolü var, bir de soğutma çalışmaları var. Soğutma çalışmaları belki bir, iki, üç günden on güne kadar sürebilir. Onu özellikle...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakanım, hem Menderes'te hem Bayındır'da içler acısı bir durum vardı.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamam, ona memnuniyetle bakalım efendim.

Bunun dışında, göller ve sulak alanlarla ilgili eylem planları yapılıyor. Göllerde ve nehirlerde özellikle su kalitesinin izlenmesini şöyle yapıyoruz efendim: DSİ içinde çok önemli bölge müdürlüklerinde laboratuvarlar kurduk, kontrol laboratuvarları. Suları denetliyoruz hatta bazı kritik nehirlerde on-line izleme yapıyoruz. Su kalitesi sürekli takip ediliyor, onu da özetle vurgulamak istiyorum.

Sayın Paylan, sizinle ilgili olarak... Şimdi, İstanbul'da toplam alanın yüzde 44'ü orman. Biz sanıldığı gibi sadece ağaçları korumuyoruz, orman içindeki her türlü flora, faunayı da koruyoruz. Zaten az önce ifade ettik, çok sayıda kanatlı üretiyoruz, yaban hayatını koruyoruz, geyikler, kelaynak gibi nesli tükenmekte olan birtakım türleri de koruma altına aldık. Ayrıca, kış aylarında hayvanlara -yıllık atları gibi hayvanlara dahi- yemleme yapıyoruz; bunu özetle vurgulayayım.

Tabii, burada bazı tesislerin yapılması bir mecburiyet hâlinde, diyelim ki yol yapılacağı zaman bazen ormandan geçiyor, havaalanı yapılacaksa ormandan geçiyor. Ama bunları verirken biz şuna dikkat ediyoruz: Bir, kesilen ağaçların veya taşınan ağaçların beş katı kadar mutlaka ağaç dikilmesi, boylu ağaç... Nitekim, ben geçtiğimiz cumartesi günü İstanbul'daydım, Çekmeköy'de büyük bir merasim yaptık, sizlere de davetiye gönderdik.

İkincisi: Üçüncü Havaalanı'ndan bahsedildi. Efendim, orası geçmişteki kömür ocakları dolayısıyla Ay'daki kraterler gibiydi tamamen. Eskiden uçakta bazen gördüğüm zaman burası ne biçim bir yer diye düşünürdüm, orman falan kalmamış ama şu anda havaalanı yapıldıktan sonra etrafı tamamen ağaçlandırılacak, gerçekten muhteşem bir yer olacak.

Ayrıca ekolojik köprüler yapıyoruz, özellikle eğer iki tarafı da yol bölmüşse iki taraftaki yaban hayatının birbirine ulaşması açısından ekolojik köprüler yapılıyor, bunu özetle vurgulamak istiyorum.

Bir de köprülerden bahsettiniz. Bakın, köprüleri biz böyle düz tabliye şeklinde yapmıyoruz. Biz aslında köprü yapımından sorumlu değiliz ama hakikaten ben de İstanbul Teknik Üniversitesinde bitirme yaparken köprü bitirmesi yapmıştım. Dolayısıyla, köprüleri tamamen o bölgenin özelliklerine uygun kemer şeklinde köprüler yapıyoruz. Bakın, burada da göstereyim, kemer şeklinde köprüler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapılanlar...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Daha önce yapılanlarda yanlışlık varsa...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ama şu anda bunu özetle vurgulayayım.

Yeşil yoldan bahsettiniz, hızlıca cevap vereceğim. Efendim, Yeşil Yol, yaylalar arasındaki mevcut yolun düzenlenmesinden ibaret, orada ciddi bir ağaç yok, yayladan geçiyor ve orada kesilen ağaç miktarı da 4,5 metreküp kadar bir ağaç kesildi ama o Yeşil Yol sadece gidiş-geliş normalde 7 metre genişlikte, fazla genişletmiyoruz, yaylaları birbirine bağlıyor. Bir de yaylaları kontrol etmek için -daha önce kontrol edilemiyordu- bu yolu yapacağız ve yeşil yol tamamen ağaçlandırılacak, onu özetle vurgulamak istiyorum.

Yaylalardaki kaçak yapıları da özellikle ilk defa biz yıkmaya başladık -dikkat ederseniz- herhâlde duydunuz. Yaylalarda şunu aynen kanaatinize iştirak ediyorum: Yaylalarda yapılacaksa planlı bir şekilde, o yörenin mimarisine uygun bir şekilde... Beton değil, beton yığını buna ben de karşıyım. Hatta ben bu konuda Çevre ve Orman Bakanlığına çok estetik, ahşap, alt kısmı Karadeniz'e uygun bir-bir buçuk metre taş üzeri tamamen, yöre mimarisine uygun birtakım projeler de hazırlamıştık.

Tabii, bu Kanal İstanbul'la alakalı olarak şu anda bize gelen, Bakanlığa gelen herhangi bir talep yok, sadece araştırma yapılıyor şu anda.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Araştırma...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Müsaade eder misiniz, ben bir izah edeyim, siz gene sorunuz varsa sorabilirsiniz.

Bu konuda bir de “Hasankeyf”teki kayalıkları dinamitletiniz.” dediniz. Efendim, Hasankeyf’teki kayalıkları dinamitlememiz söz konusu değil. Bakın, orada Hasankeyf’teki... Ben oraları karış karış biliyorum, kaç defa gittim, neticede orada bir alanda, özellikle tarihi yukarı Hasankeyf’teki alanda arazinin kayması söz konusu. Şimdi biz dedik ki: Burada tarihi eserler var, “yukarı şehir” adıyla, biz buradaki özellikle kaymayı, heyelanı, tahribatı tamamen engelleyelim diye bir ihale yaptık. Bizim vazifemiz değil ama neticede tarihi eserleri korumak bizim de boynumuzun borcu. Patlatma yok, orada birtakım taşlar, aşağıya kayması, düşmesi muhtemel taşlar indirilmiş, orasını şu anda çok ileri bir teknolojiyle takviye ediyoruz; onu özellikle vurgulamak istiyorum.

HES’ler ekolojiyi değiştirmez, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Bir de hem Ertuğrul Bey hem de sizin ücretsiz su konusu... Efendim, ücretsiz su konusu şöyle: Tabii, neticede bu suyun bir masrafı var, birileri ödeyecek ama ben fakir fukara, garip gureba için bir destek verilmesi ama bunu herkese değil de fakir olanlara... Mesela, İSKİ Genel Müdürüyken bir vakif vasıtasıyla, parasını ödeyemeyenlerin faturaları ödeniyordu, bunun gibi. Bir de bir ailenin aylık ihtiyacı asgari 7 metreküp İstanbul’da, aslında 5 metreküp de, 7 metreküp olarak biz zararına çok düşük bir fiyatla bir bedel tahakkuk ettiriyorduk. Buna varız evet, 7 metreküpe kadar veya 10 metreküpe kadar fiyatın çok düşük olması ve biliyorsunuz, bizim sosyal desteklerimiz var, oradan da yardım ediliyor, fakir fukaranın suya erişimi mümkündür, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Bunun dışında...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ücretsiz suya var mısınız Sayın Bakan?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ücretsiz demiyorum ben, çok cüzi bir ücret alınması, aksi takdirde israf ediliyor.

Şimdi, “Üçüncü havaalanı için kazı fazlası toprak dolgu izni verildi.” diyorsunuz. Üçüncü havalimanı için bugüne kadar hiçbir kazı fazlası toprak dolgu izni verilmedi. Bunun dışında...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ağaçları kesti efendim, gelin beraber gidelim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim -başka sorular da vardı- Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da bulunan illerimize ait yangınlara ait bilgiler istendi.

Şimdi efendim, burada da müdahale ediyoruz ama kusura bakmayın, PKK terör örgütü daha önce bizim oradaki bütün yangına müdahale eden araçlarımızı yakıyordu. Bakın şurada çok sayıda araç geç orada yakıldı. Dolayısıyla bazen bu şekilde müdahale edemiyoruz ama burada da yangın miktarları... Orası yangın açısından riskli bölge değil Doğu ve Güneydoğu. Mesela size söyleyeyim: Şırnak’ta bu yıl 8 Kasım itibarıyla sadece 24 hektarlık bir alan yanmış, cüzi bir miktar, çoğu da meşe

ve bunlar hemen toparlıyor. Tunceli’de ise 4,2 hektar, fazla bir rakam değil. Hâlbuki diğer bölgelerde... Bu arada Mardin’de 194 hektar, Malatya’da 5,6 hektar. Hakkâri’den bahsedildi, yanan alan sadece 2,5 hektar. Onun çok daha fazla katını ağaçlandırıyoruz, onu özellikle vurgulayayım.

Yaban hayatını koruyoruz. Maden sahalarının tamamını rehabilite ediyoruz bakın. Eylem planı kapsamında 58.050 dekar maden sahasının rehabilite edilmesi planlandı 2019 yılına kadar. Bugüne kadar 38.370 dekar maden sahasını rehabilite ettik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Paranızı kesecekler, yapabilecek misiniz?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yok, şimdi şöyle, şöyle diyeyim o zaman: Efendim, 1 Ocak 2008’den itibaren maden ruhsatları alınırken rehabilitasyon planlarını hazırlayıp maden mühendisleri ve orman mühendisleri vasıtasıyla bize sunulması kabul edildikten sonra rehabilitasyonu bizzat onlara yaptırıyoruz, bir. İkinci husus, Maden sahalarında bazen hafriyat dökümü olarak kullanılıyor büyük şehirlerde. Kanuna göre İstanbul, İzmir gibi bütün büyük şehirlerde büyükşehirler hafriyatları yönetmekle mükellef; onlara biz döküm alanı ilan ediyoruz ama en az 1,5 metre yükseklikteki fidanları dikme, hazırlama mecburiyeti getiriyoruz, ayrıca bunun parasını alıyoruz, merak etmeyin. Evet size de cevap verdik.

Sayın Mustafa Kalaycı Milletvekilim, Sayıştay kayıt ve takip... Efendim, bunu özellikle sizler de ifade ettiniz, bunu çok sıkı takip ediyoruz. Hatta şu anda siz de sormuştunuz. Sayıştay, hatta ben bu sene bilhassa kendim takip ettim; mesela bunların tahakkuku, mali işlerle ilgili hususların mutlaka kayda geçmesi konusunda mesela, ormanda “ORBİS” adıyla büyük bir bilgisayar programı hazırladık, bütün her şeyi kayıt altına aldık. Bu, Karabük’ten başlayarak bütün bölge müdürlüklerine yaygınlaştırmaya başlandı. Bu konuda da sizlere bilgi arz etmek isterim, sizler bu konuda gerçekten tecrübelisiniz. Ayrıca, mesela DSİ’deki envanter sistemi için, mal mülklerin kayıtları için güzel bir program hazırladık. Yani Sayıştayın aşağı yukarı tenkitlerini, tekliflerini dikkate alıyoruz ama bazı şeyler var ki...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hazırladık ama yürürlüğe girdi mi?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Girişler devam ediyor şu anda. Hatta ben arkadaşlara talimat verdim “Bu sene sonunda, aralık ayı sonunda bitirin.” diye, onun müjdesini vereyim.

Kazım Bey, özellikle Denizli-Afyonkarahisar arasındaki ağaçlandırma Ankara’ya kadar.. Bu mümkün, yalnız bir hususu arz etmek istiyorum dikkatlerinize: Efendim, aşağı yukarı bizim ağaçlandırılacak alanımız pek kalmadı. Hatta biz şu anda okul bahçeleri, hastane yolları, mezarlıklar, hepsini ağaçlandırıyoruz, vatandaşa da ücretsiz fidan veriyoruz. Ancak burada, geçtiğimiz haftalarda Değerli Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanımızla birlikte oturduk konuştuk, dedik ki: Bozuk meralar var, hiç mera vasfı yok, bunları müsaade edin ağaçlandıralım. Bu şekilde il bazında bir hazırlık yapıyoruz. Topluca bunları bize verecek. Bozuk tamamen. Mera olarak kullanılmayan bozuk meraları tamamen ağaçlandıracağız, daha sonra bunu olatmaya...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Mera...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Onlar hep mera gözüküyor efendim, mera. İşte arkadaşlarımız, şu anda Orman teşkilatı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı birimleri birlikte oturuyorlar meradan bize verdikçe ağaçlandırıyoruz, ağaçlandırmaya devam edeceğiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İslah olamıyor mu Sayın Bakan bunlar? İslah olmayacak durumda olanlar mı?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – İslah olmayacak...

Efendim, tabii zamanım sınırlı olduğu için, Sayın Başkanım eğer müsaade ederseniz bu önemli olduğu için izah edeyim, bu şu şekilde: Meraları üçe ayırdık, çok iyi mera; bu kesinlikle korunacak, Meraları Koruma Kanunu var, başka maksatla kullanılmıyor. İkincisi, mera vasfı bozuk fakat hayvancılık açısından kullanılması önemli olanları hem Orman teşkilatı hem de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ıslah edecek, nitekim ıslah ediyoruz. Üçüncüsü de, mera olarak kullanılması mümkün olmayan dik yamaçlar var, bozkır var, hayvancılık yapılmıyor; bunları ise toptan alıp ağaçlandırmak maksadıyla bir mutabakata vardık, onu arz ediyorum efendim.

Bursa Milletvekilimiz Lale Hanım vardı ama gitti herhâlde.

MUSA ÇAM (İzmir) – Genel Kurulda.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Evet.

Tabii burada su kanunuyla ilgili bizim temel hedefimiz şu: Su çok önemlidir, yani esasen Hükümetimiz de...

BAŞKAN – Yol da onun kadar önemlidir.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Su medeniyettir, yol medeniyettir dolayısıyla biz buna önem veriyoruz.

Selahattin Beyribey de gitti, ona...

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Buradayım efendim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Pardon, gördüm.

Efendim, sizin, kimyasal gübrenin ormanın yakınlarındaki tarlalara atılmaması konusunu da tamamlayacağız. Kars Barajı hemen hemen bitti, su tutacağız efendim.

Kağızman Barajı'nın temelini attık. Bir de hayvan içme suyu göletleri yapacağız.

Sayın Mehmet Bekaroğlu... Değerli milletvekilim, özellikle şunu ifade edeyim: SKT'larla ilgili herhangi bir problemimiz yok, ben sadece sorulduğu için zeytinle alakalı, bir defa bir STK öyle yapmış, sorulduğu için söyledim. Yoksa mesela biz Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu'nda bütün STK'ları çağırdık, bizzat benim başkanlığında bütün bürokratlarla birlikte toplantı yaptık. Hatta daha geçtiğimiz hafta sonunda İstanbul'da fidan dikerken TEMA Vakfı gibi, ÇEKÜL gibi bütün vakıf başkanları da geldi, birlikte diktik. Yani vakıflarla, STK'yla -ben de eski bir STK üyesiyim- dolayısıyla STK... Mesela bizim tabiatı, biyolojik çeşitlilikle alakalı Tabiat ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Takip Platformu Başkanı, TEMA Vakfı, Doğa Koruma Merkezi, Doğa Araştırmaları Derneği gibi önemli dernek ve vakıfları çağırdık, görüşlerini alıyoruz. Hatta bu biyolojik çeşitlilikle alakalı kanunda dediler ki: "Sivil toplum kuruluşlarının komisyonlardaki sayısı 2, bunu 4'e çıkaralım." Biz de "Memnuniyetle, bunu önerge verin, komisyonunda çıkarılması için biz de sıcak bakarız." diye söyledik efendim.

Fidanların bakımı konusunda haklısınız. Talimat verdim yani dikilen fidanların mutlaka bakımının yapılması gerekiyor, bazen Karadeniz'de fidan boğuluyor tabiri caizse, sizin tabirinizle.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Diken boğuyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –HES'lerle ilgili. HES'ler sadece tabiatı tahrip etmiyor. HES'leri sadece elektrik üretmek için yapmıyoruz, aynı zamanda taşkın koruma için kullanıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kanal tipi HES'ler hangi taşkını koruyor?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim onları biz yapmazsak tersip bendi yapacağız dolayısıyla aynı zamanda tersip bendi vazifesi görüyor.

Sayın Vekilim Mustafa Kalaycı, kadastro çalışmalarının da aşağı yukarı çoğu bitti, inşallah 19.951 birim kaldı, onları da tamamlıyoruz, yüzde 95’i tamamlandı.

Bir de başka bir vekilimiz sormuştu, biz Türkiye’de ilk defa... Bakın “Orman alanları daralıyor.” diye bir şey söylediniz. Bu, doğru değil. Neden, bakın, daha önce orman kadastrosu vardı, kendi başına bir çalışma yapıyordu. Biz ilk defa Hükümetimiz döneminde orman kadastrosu ile tapu kadastrosunu bir araya getirdik, şimdi ormanların tapusunu aldık. Evvelki sene yüzde 80’inin tapusunu ben Orman Genel Müdürüne bizzat teslim ettim. İnşallah...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tapu kimde, Bakanlığınızda mı?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tapu şu demek: Tapu demek oranın koordinatlarıyla belli hiç kimse giremez demek, bir. İkincisi, genel bir soru vardı, yanan alanları başka hiçbir maksatla tahsis etmiyoruz efendim. Bakın bir tane örnek gösterin o zaman, bize böyle rastgele değil de, şurada tahsis ettiğiniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çamburnu’nu bir daha açık söyleyin.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Değil efendim, tahsis etmedik. Şimdi, o zaman Sayın...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Trabzon Çamburnu’nda, Sürmene’de çok... Siz Bakan olarak açık söyleyin de. Yanan yerler...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, şöyle, bakın yanan Çamburnu’yla ilgili durum şu: Çamburnu’nda orada maalesef piktik yapanlar ateş yakmış birdenbire rüzgâr çıkınca, gitmişler, soğuk bir dönemde, yangın çıktı ama o yangın tamamen örtü yangınıydı, tepe yangını değil, ağaçlar yanmamış, bir. Öbür taraftaki alan ne biliyor musun, Çamburnu’nda Milli Parklara ait bir tabiat parkı var. Orada orman içinde güzel birtakım evler var. Orası tabiat parkı, yanan alanla hiçbir...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kişilere mi ait bu evler?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Burası Doğa Koruma Milli Parklara ait. Ama kiralanmış bir şekilde onlar işletiyor, onlardan kiralama ücreti alıyoruz.

Bir de şunu söyleyeyim, galiba Musa Çam bey söyledi “Siz bazı alanları peşkeş çekiyorsunuz.” diye. Efendim kati surette bizde bütün alanlar ihaleyle yapılıyor. Açık, şeffaf, bizim Bakanlıkta her şey şeffaftır, onu özellikle vurgulamak istiyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kiraya verilen İzmir’de düğün salonları dâhil bir sürü yer var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Size ben bunu ileteceğim, yanan alan şurası efendim ama burada sadece örtü yangını olmuş hemen kurtardık çünkü bütün Trabzon’daki ve civardaki Orman teşkilatı müdahale etti hemen söndürdü, bizzat ben de takip ettim. Öbür millî parklar ise tabiat parkı burası, yanan alanla hiçbir ilgisi yok. Bunu ben size takdim ediyorum.

Özellikle Sami Bey, ilmi envanter çalışması yapılıyor hakikaten. Vekilim, ormanların tespitini ilmi bir şekilde yapıyoruz kayıtları var.

Denizli Milletvekilimiz Haluk Ayhan SUEN'e teşekkür etti ve tabii ki şu konu çok önemli, sınır aşan sular çok önemli. SUEN'i bu maksatla kurduk. Sizin ikazımızı mutlaka dikkate alacağız, zaten bu konuda bizzat ben de çalışıyorum, çok değerli hocalarımız var, onların isimlerini size sunmak istiyorum. SUEN'de zaten çok sayıda uzman sırf bu konuyu konuşuyor ama sizin söylediğiniz bu husus çok önemli.

Şu anda SUEN mesela Asya, Afrika, Avrupa'dan toplam üç kıtadan 30 ülkeye 430 yabancı su ve atık su uzmanlarına özellikle eğitim vermiş, ayrıca dünyadaki bütün su politikalarını takip ediyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Başkanım müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Sayın Bakanım süreniz doldu.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – İzin verirseniz çok kısa geçeyim. Çünkü...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sorularımıza cevap alamadık.

BAŞKAN – Alamadınız mı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Soru bölümünde sorduğumuz sorulara cevap alamadık.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Soru bölümünde... Ona geçeceğim, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – O zaman ben de bir şey sorayım onu da dâhil edin, öyle süre vereyim olur mu?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Peki efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Eğirdir Gölü biliyorsunuz Isparta'nın en önemli değerlerinden bir tanesi, aynı zamanda içme suyu havzamız da ve biz bunu korumak istiyoruz, onun yanından bir kara yolu geçiyor. Bu kara yolu bu suyu kirletiyor. Biz "Müsaade edin biz, bu kara yollarına kolektörler yapalım, oradaki toplanan pis suları alalım, başka yere deşarj edelim." diyoruz ama siz bunu reddediyorsunuz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim inceleyip yazılı olarak cevap vereceğim. (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Yazılı olarak reddettiniz efendim, yazılı olarak. Su Yönetimi Genel Müdürümüz orada oturuyor. Yani niye böyle yapıyorsunuz?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) - Ne çektiğimizi anlayın.

BAŞKAN – Anlamaz mıyım tabii.

Sayın Bakanım, görüşmeler bittikten sonra sizinle, DSİ Genel Müdürümüzle bir beş dakika toplantı talep ediyorum odada.

Teşekkür ederim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Memnuniyetle efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Musa Bey'e özellikle şunu belirteyim: Rotasyon sürgün değıldir kesinlikle çünkü bir kişi bir yerde on beş, yirmi yıl çalışınca heyecanını kaybediyor. Bunu adil bir şekilde uyguluyoruz. Katı surette eşit oluyor ve taleplerini dikkate

arak, puan durumuna göre yapıyoruz. İşçi sayısı az, doğru. Ama tabii İzmir'deki yangınlarda Değerli Musa Bey, başta illerden de tabii destek... Büyük bir yangında elbette -işçi az olduğundan değil- başka illerden de destek yapıyoruz.

Özel ağaçlandırmada efendim otuz gün ilan ediyoruz, otuz gün süreyle askıda kalıyor, ondan sonra kura çekilerek kimin, nerede özel ağaçlandırma yapılacağı belirleniyor. Yani bu, tamamen kura çekimiyle alakalı.

2/B çalışmaları malum.

Orman köylülerine ödenen para miktarları çok uzun, isterseniz onu yazılı olarak vereyim.

2016 yılında 1 milyar 046 milyon TL üretim faaliyeti için bir destek verilmiş, ayrıca 200 milyon da parasal destek verilmiş efendim.

GAP'ta özellikle, sayın milletvekilim yok ama ben sonra bizzat vereyim.

Tokat milletvekilimiz... Az önce söyledim, o da yok herhâlde. Kadim Bey, tamam. Tokat'la ilgili yatırımları yapıyoruz. Onun talep ettiği dere ıslahları var, onu inceleyeceğiz 2018 yatırımında zaten en büyük yatırımları Tokat'a yapıyoruz.

Nurhayat Hanım ayrıldı galiba. Genel Kurulda... Ona yazılı cevap vereyim.

Bülent Bey, size az önce Sayıştay için cevap verdim. Teşekkür ederim, inşallah bunları teker teker ele alacağım. Sizin tavsiyelerinizi zaten not alıp bizzat ben de takip ediyorum, çoğunu tamamladık, eksik olan varsa bunları da belirleyeceğiz ama tabii ki kurumlardan, bazı belediyelerden para alamıyoruz takip etmemize rağmen. Yani sadece o nokta var ama onlar için de hiçbir belediyede -ister muhalefet olsun, ister iktidar belediyesi- icrai takibat yapmıyoruz ama takip tablomuz var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama bir kanuni düzenleme yapalım en azından.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Evet, olur, haklısınız.

Utku Bey, Sayın Milletvekilim, hayvanlara yönelik bir kanun tasarısı hazırlandı ama kadük kaldı. Bu konuyu da inşallah tekrar ele alırsanız diye düşünüyorum.

Şehirlerdeki su durumunda herhangi bir sıkıntı yok, bütün şehirlerin şu anda 2040-2050 yılına kadar problemini çözdük efendim.

Mevsimlik işçiler için Başbakanımız açıkladı.

Bunun dışında, Orhan Bey, sizin bir köy taşınması var. Onunla ilgili ve diğer taleplere bakacağım, size yazılı olarak... Zaten hazır da çok geniş, vaktimiz yok.

Bursa Kemalpaşa'daki kayınlar önce yakılıyor, sonra kesiliyor. Bu konuda 5 dekar alan yanmış -küçük bir alan- ardından söndürülmüş ancak bu yangında ağaçlar ormandan çıkarılmasını gerektirecek kadar zarar görmemiş. Ağaçların kesilmesi burada söz konusu değil.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Bakan, özel yakılmış diyorum, özel yakılmış. Kim bunlar, sorumluları kim?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, onları zaten jandarmayla birlikte şey yapıyoruz ama bu örtü yangını şeklinde kalmış, ona da gidince bakacağım zaten. Bilhassa, arkadaşlar, gidince valimize soralım, mesulleri kimse onları bulalım.

Ayrıca, bir köyün nakledilme problemi var, 2A'yla ilgili. Bu detaylı bir cevap gerektiriyor, onun için müsaade ederseniz ona yazılı olarak cevap veriyim.

Veli Ağbaba ayrıldı galiba, şu anda yok. Ona yazılı cevap vereyim.

Faruk Çaturoğlu, efendim, sizinle ilgili konuları ele aldım, Ereğli Demir Çelikte takip edeceğim.

Ebubekir Bey, özellikle sokak hayvanlarıyla, belediyelerin su israfı konusundaki takibi yapacağız. Nevşehir'deki su hazneleriyle ilgili arkadaşlara talimat verdik, imza müsteşara kadar gelmiş, ben de bitince hemen imzalayacağım inşallah.

İbrahim Aydemir Bey, efendim, haklısınız, mutlaka Pasinler Ovası'nı korumamız lazım. Ayrıca, inşallah bu kuş gözlem evini yapacağız. Ayrıca, OGM'nin yangınla ilgili mücadelesi, bal ormanı... Söylenmez Barajı'nın zaten temelini atacağız, ihale edildi, hayırlı olsun diyorum.

Bursa Milletvekilimiz Erkan Aydın Beyefendi, gitti galiba.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben onun yerine dinliyorum.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, Tabiat ve Biyolojik Çeşitlilik Kanunu çok açık, daha komisyona yeni geldi. Onda zaten bütün sivil toplum kuruluşlarının görüşünü aldık. Ayrıca, CHP Grubu da dedi ki: “Belli bir süre verin, biz bunu detaylı inceleyelim.” Sanıldığı gibi... O tabiatı korumak için, biyolojik çeşitliği korumak için yapıyor, lütfen hangi maddeye itiraz ediyorsanız buyursun Erkan Bey, bize söylesin, biz de bakalım.

Ertuğrul Bey, evet, suyun kalitesi önemli hakikaten. Yani, ben bunu bizzat yaşadım. Yani, İSKİ Genel Müdürüyken, değerli dostlar, özellikle bazı su satan firmalar bilhassa suyun kalitesiz olduğunu, içilmemesi gerektiğini vurguluyorlardı. Ben de bununla ilgili su kalitesi yılı ilan ettim, hakikaten şu anda herkes su içmiyor ama büyük bir kısmı suyu kullanıyor, biz de evimizde musluk suyu kullanıyoruz. Hamidiye Suyu da İSKİ suyu, bazen onu da çocuklar alıyor ama yemeğimizi, çayımızı, her şeyi İSKİ suyuyla yapıyoruz. İstanbul'un suyunu güveniyorum çünkü çok ileri arıtma tesisleri kurduk.

Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu'yla ilgili az önce arz ettim Sayın Bekaroğlu, HES anlaşmaları, su kullanma hakkı... HES'lerle alakalı şunu söyleyeyim: HES'lerde sadece suyun gücünden istifade ederek elektrik üretiyor, kati suretle, firmalar tarafından 1 litre suyun dahi satılması, kullanılması söz konusu değildir. Cerattepe'yle ilgili de kendisine bilgi vereceğim. Ayrıca sizle birlikte likapa ormanlarını, bal ormanlarını Karadeniz'de artıralım, buyurun nerede istiyorsanız bunu yapalım. Cerattepe'de de bildiğim kadarıyla Cengiz'le alakası yok, başka bir firma değil mi? Artvin Madencilik diye bir madencilik.

Sayın Kalaycı, Konya'yla ilgili, KOP'u 2019 yılında bitireceğiz ama yeni su kaynaklarına ihtiyaç var. Bu konuda bir çalışma yapılıyor, acaba Kızılırmak'tan veyahut da Antalya'daki Mavi Tünel'in ikinci kademesi gibi bir çalışma, şu anda çalışma yapıyoruz. Ona göre 2019 yılında KOP'un birinci kademesi tamamlandıktan sonra yeni su kaynaklarına bakacağız.

Şimdi, efendim, ben özellikle Yahudi kuruluşlarına veya Musevi -ne diyorsunuz, bilemiyorum- onlara bildirdim. Bizim burada maksadımız o değil. Burada FETÖ alçak terör örgütü... Amerika'ya gitti biliyorsunuz, Türkiye'de 15 Temmuzda bütün milletimizi parçalayacak, Türkiye'yi işgal edecek bir plana imza attı ama bu milletimizin kahramanlığı sayesinde -hakikaten, bütün vekillerimize teşekkür ediyoruz, Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza- onların cesareti sayesinde bu hain darbe püskürtüldü. Ben onun için söylemişim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama “Yahudi mezarlığına gömeceğiz.” demişsiniz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Şöyle: Ben ona gerekli cevabı verdim. Burada Yahudileri rencide etmek için söylemiş değilim. Yani kendisi öyle bir talepte bulunmuş, onu duyduğum için söyledim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Yahudi mezarlığına gömün beni.” demiş?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Öyle bir talepte bulunmuş kendisi. Yani Kudüs’te bir yer varmış güya, biliyorsunuz, Zeytindağı’nda, herhâlde orası için yer araştırıyormuş diye duyduğum için duyduğumu söyledim sadece. Bu net bir bilgi değil.

Tokat’ta bal ormanları kuruyoruz. ORKÖY desteğini artıracamız. Ceviz ormanlarını kuruyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Evet Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Durmaz, Tokat’ta, biliyorsunuz, Danişmendli ceviz ormanını kurduk, bal ormanlarını kurmaya devam edeceğiz, ayrıca ORKÖY desteklerini vereceğiz. Gittiğimde, siz gelmediniz, kusura bakmayın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bir torba yasa vardı, zorunlu olarak gelemedim. Yoksa ben de bir Tokat Milletvekili olarak sizi havaalanında karşılayacaktım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamam, o zaman bekliyoruz, bir dahaki sefere Danişment Kültür Merkezini açtık, biliyorsun, orada bekliyoruz.

Sayın Özdemir, çölleşmeyle mücadelede bir yol haritası belirlendi. Özellikle tabii -Çin’de de biliyorsunuz, biz bu yılın ekim ayına kadar COP 12’nin Dönem Başkanlığını yürüttük. Arkadaşlar Çin’e gitti, bayrağı orada Çin’e teslim etti. Arkadaşlar döndü o konuda size detaylı bilgiyi de sunacaklar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben ve Sayın Sarıbal da o gruptaydık Sayın Bakan ama bize bilgi verilmedi.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamam, onlar size bilgi sunacaklar; sadece size değil, diğer vekillerimize de sunacaklar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İstanbul’un selleri ne olacak Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – İstanbul’u selden kurtarıyoruz, merak etmeyin, ders alıyoruz.

Efendim, tabii ki sorular varsa...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Baraj sorusu sormuştum.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Barajla ilgili sayılar... 500’ü aştı şu anda baraj sayımız. İsterseniz tam rakamları vereyim madem. Özellikle, İbrahim Bey, şu anda baraj olarak toplam 1.846, 2023’e 1846, şu anda 683 barajımız var.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, iki dakikamız var, keseceğim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Bitti efendim.

371 göletimiz var, 154 HES’imiz var özellikle. HES’ler de 513, artı 154 2019’a kadar. Bunların da tam olarak size rakamlarını verelim. Şu ana kadar, 21/11/2017 tarihine kadar 508 baraj yapmışız -bizim yaptığımız- 327 gölet, 513 bizim Hükümetimiz döneminde hidroelektrik santral yapmışız. Yalnız, bir de 2019 tarihine kadar bu rakamlar biraz daha artacak. O rakamları sonra verelim size. Şu anda mevcutta...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Bakan, 10 megavatın altında olan kaç tane verdiniz şu ana kadar?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Onların tamamını size... Evet, İbrahim Bey’e tamamen göndereceğiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şu anda kaç tanesi çalışıyor?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Efendim, hepsi çalışıyor yani çalışmayan nadirdir, hepsi çalışıyor. Hatta, biz, şu anda baraj...

BAŞKAN – Yeni soru almayın Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Peki efendim, peki, tamam.

Ben sadece son olarak şunu söyleyeyim: Hidroelektrik santrallerin kurulu gücü şu anda doğal gazı geçti. Onu arz etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Isparta’ya da cevap verin, alındı Sayın Başkan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Başkanım, onu biliyorsunuz...

BAŞKAN – Ben hiç alınmadım, alınmam. Ben, sonuç almanın peşindeyim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Diğer vakit kalmayan hususları yazılı olarak bildireyim.

Hepinize gönülden teşekkür ediyorum.

Hayırlı olmasını diliyorum.

Emeği geçen herkesi gönülden selamlıyorum; sağ olun, var olun. Hayırlı uzun ömürler diliyorum hepinize, sıhhat, afiyet diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana cevapları için teşekkür ediyorum.

Değerli hazırun, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki müzakereler tamamlandı.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Orman ve Su İşleri Bakanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Orman Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Orman Genel Müdürlüğünün 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Meteoroloji Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Su Enstitüsü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Su Enstitüsü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanım, size ve bütün katılımcı arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Özellikle bir davetimiz var.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, mikrofonu açayım, duyulmuyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; önümüzdeki hafta çarşamba günü 375 tesisin açılışı var Külliye’de, sizleri davet ediyoruz, teşrif ederseniz seviniriz efendim.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Bakanım.

Isparta’ya bir faydası var mı?

Değerli arkadaşlar, 22 Kasım Çarşamba günü saat 11.00’de görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.58

